

JAARVERSLAG 1995-1996

**INTERNATIONAŁ
FILM FESTIVAŁ
ROTTERDAM**

I 02 -
1995 - 96

J A A R V E R S L A G 1 9 9 5 / 9 6

Cinephiles flock to Rotterdam Fest
David Rooney **VARIETY**

*Installé dans un pays peu cinéphile le Festival de Rotterdam
fêtait pourtant cette année, le vingt-cinquième anniversaire
d'une des plus actives manifestations européennes.*
Henri Béhar **LE MONDE**

*The Rotterdam Film Festival CineMart is the mother of all film
workshops*
Patricia Saperstein **DAILY VARIETY**

*...Europe's most user-friendly film festival and as the event which does most to nurture
and support independent film-making around the world.*
Tony Rayns **SIGHT & SOUND**

*It's a meat-and-potatoes festival for insatiable cinephiles. It's not about stars and glitz. It's
about seeing 50 movies in 10 days - and wondering about the 150 you couldn't get to.*
Elliot Stein **VILLAGE VOICE**

*Rotterdam-Festival un esempio da seguire. Tutti i pregi del più stimolante festival
cinematografico.*
Adriano Apra **RESET**

*Met de jaren groeide Rotterdam uit tot één van de belangrijkste filmfestivals ter wereld.
Met Montreal, Londen en Locarno hoort Rotterdam thuis in een select groepje dat net na
de grote drie (Cannes, Berlijn, Venetië) komt.*
Paul Willems **DE STANDAARD**

*The Rotterdam Film Festival, which organized a special program of Seijun Suzuki and
young pink filmmakers in the past, understands the Japanese cinema very well.*
Chiseko Tanaka **TOKYO SHINBUN**

*Daß Rotterdam sich mit zahlreichen Lesungen und Präsentationen
auf die gerade begonnene schöne neue Welt einläßt, zeigt die
ungebrochene Vitalität des festivals. Und auch eine schöne
altmodische Treue zu den hehren Grundsätzen: den Entwicklungen
dort nachzuspüren, wo sie sich abspielen.*
Klaus Müller **FRANKFURTER RUNDSCHAU**

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	5
Festivalconcept	6
Projecten en activiteiten	8
Samenwerking	9
Tiger Awards en overige prijzen	10
1. HET PROGRAMMA	14
1.1 Inleiding	14
1.2 Openingsavond	15
1.3 Tiger Awards competitie	16
1.4 Hoofdprogramma	16
1.5 Exploding Cinema	19
1.6 The First Festival	20
1.7 Mekong Movies	21
1.8 Kumashiro Tatsumi retrospectief	22
1.9 Dutch Perspective	23
1.10 Critics' Choice	24
1.11 Hubert Bals Fund oogst	24
1.12 Serge Daney Lezing	25
1.13 Zaalgesprekken, discussies & talkshows	26
2. FESTIVALWEEKEND MAASTRICHT	27
3. EEN MULTICULTUREEL FESTIVAL	29
4. CINEMART	31
4.1 Inleiding	31
4.2 Selectie projecten	31
4.3 CineMart Dossier	32
4.4 Programma	33
4.5 CineMart buiten Rotterdam	36
5. HUBERT BALS FUND	39
5.1 Inleiding	39
5.2 Geselecteerde projecten 95/96	39
5.3 Internationale samenwerking	40
5.4 Organisatie	40
5.5 Financiën	41

6. COMMUNICATIE & MARKETING	42	
6.1 Inleiding		42
6.2 Bezoekersprofiel		43
6.3 Nieuwe huisstijl		44
6.4 Publieksacties		45
6.5 Werving bijzondere doelgroepen		47
6.6 Algemene promotie- en reclamecampagnes		48
6.7 Informatieve media en drukwerk		50
6.8 Internationale promotie		53
6.9 Pers		54
6.11 Informatie en service voor de pers		57
6.12 Personele bezetting		58
6.13 Website		58
6.14 Publiciteit Maastricht		60
7. SPONSORING	62	
8. PERSONEEL	64	
9. FINANCIËN	66	
9.1 Exploitatie		66
9.2 Kaartverkoop		66
10. ROTTERDAM, DE INTERNATIONALE VRIJHAVEN	68	

BIJLAGEN

I	Filmtitels
II	Gasten
III	Evenementen
IV	CineMart
V	CineMart Projecten
VI	Bestuur, staf en parttime medewerkers
VII	Sponsors
VIII	Publieksenquête

VOORAF

Het 25-ste festival was succesvol in meer dan één opzicht, en de feestvreugde bij het jubileum kon oprecht zijn.

In 1972 presenteerde Huub Bals het nu legendarische eerste festival met 40 lange films en documentaires, en een tiental korte werkjes.

Inmiddels is het uitgegroeid tot de belangrijkste nationale filmmanifestatie, en in toenemende mate tot een uniek instituut binnen de internationale filmvakwereld. In 1996 werden in 17 bioscoopzalen 140 nieuwe speelfilms en documentaires vertoond, en 80 korte films en video's. Deze oogst werd aangevuld met vier speciale programma's, die samen nog eens 100 titels brachten.

Staatssecretaris Nuis, wethouder Kombrink en vier tijgers van Circus Boltini openden het festival op 25 januari in de grote zaal van De Doelen, voor een publiek van 1500 genodigden. Dat waren er 1483 meer dan wethouder De Vos telde bij de opening in 1972. Het filmprogramma begon met *Leklicht, Lekliefde*, een korte film van de Nederlander Mark de Cloe. Daarna volgde de Franse debuutfilm *Au Petit Marguery* van regisseur Laurent Bénégui. Deze film participeerde in de Tiger Awards Competitie voor beginnende filmmakers. Met deze keuze, een debuut als openingsfilm voor het 25-ste festival, onderstreepte het festival zijn blijvende oriëntatie op nieuw filmtalent. Aan het eind van het festival bleek *Au Petit Marguery* op de eervolle derde plaats te staan van publieksfavorieten.

In programmatische zin werd het jubileum vooral gevierd met de volledige reconstructie van het festival van 1972. Het betrof een ambitieuze co-productie met het Nederlands Filmmuseum, waar het volledige filmprogramma ook werd vertoond. Tegelijkertijd werd met het speciale **Exploding Cinema** programma de blik gericht op de toekomst; hierin werd de wisselwerking tussen film en de nieuwe media op vele wijzen belicht en geïllustreerd.

De toeschouwers stroomden toe; met bijna een kwart miljoen bezoekers, is het festival het meest populaire jaarlijkse culturele evenement van Nederland geworden. In vijf jaar tijd is de publieke belangstelling meer dan verdrievoudigd.

De internationale reputatie van het festival is groot, 163 buitenlandse journalisten berichtten over 'Rotterdam'. Een andere indicatie: in 1990 mocht het festival 180 buitenlandse gasten uit de filmwereld verwelkomen; in 1996 werden er 1255 ontvangen.

Het festival dient nu als voorbeeld en inspirator, en is betrokken bij tal van manifestaties in binnen- en buitenland. Het vindt erkenning als het onbaatzuchtige festival, *The Supportive Film Festival*. Dat is te danken aan de effectieve nevenactiviteiten in dienst van de onafhankelijke filmproductie en -vertoning.

FESTIVALCONCEPT

Het festival werkt als een permanente instelling, met activiteiten door het hele jaar heen.

Doelstelling

Het festival bevordert de pluriformiteit van de filmvertoningen in Nederland. Het steunt de productie en verspreiding van kunstzinnige films, en van produkties die moeilijk toegang krijgen tot de markt.

Uitvoering

Het festival steunt op twee poten:

- De populaire filmvertoningen voor publiek en pers, plus de activiteiten en programma's ter ondersteuning hiervan (forums, vraaggesprekken, publikaties, etc.);
- De actieve participatie in de filmvakwereld. Deze werkzame betrokkenheid werpt rendement af voor de kwaliteit van de eerste poot.

In tien dagen vertoont het festival zijn selectie uit de oogst van nieuwe films uit de hele wereld. De subjectieve selectie bestaat uit **premières**, waarmee de internationale vakwereld wordt aangetrokken, uit **previews** van de beste voor Nederland aangekochte films, en uit **thematisch gegroepede films** die samen een inzicht geven in de belangrijke tendensen in de filmproductie. De actuele programmering wordt aangevuld en verdiept met **retrospectieven**. Het festival schept bewust een enorme filmdichtheid en intensiteit. Het stimuleert bezoek aan meerdere films per persoon en entameert de discussie, zowel ter plekke als in de media.

Het effect van het festival blijft niet beperkt tot deze tien dagen. Het festival fungeert als adviseur van de gesubsidieerde film distributie in Nederland, en als tipgever voor de niet-gesubsidieerde distributeurs. Het dient ook als lanceerbasis voor films die, vaak in overleg met de directie, zijn aangekocht voor distributie. Daarbij verzorgt het festival een deel van de public relations voor de nieuwe import.

Voor de Nederlandse distributeurs dient 'Rotterdam' ook als smaakmaker: de hier vertoonde films dragen op hun latere tournee door het land het keurmerk mee van een van 's-werelds meest toonaangevende festivals.

Samenwerking met de Nederlandse omroepen is in dit verband van groeiend belang. Het festival beschikt over een verkooparm, die filmrechten verkoopt (bijvoorbeeld aan de NPS) van films die het heeft helpen produceren. Ook met de Engelse, Franse, en Duitse televisie wordt zakelijk samengewerkt. Beide poten, de presentatie van films en participatie in de vakwereld, dienen het Nederlands filmklimaat. Als zij beiden sterk zijn, bevruchten zij elkaar.

Als gevolg van de goede professionele contacten prijken er steeds meer uitzonderlijke speelfilms in het publieksprogramma. De hoge kwaliteit en de variëteit van de vertoonde films dient als inspiratie voor zowel de lokale film liefhebber als de professionele filmer in het land. Andersom trekt ook het inmiddels legendarisch toegewijde publiek buitenlandse producenten over de streep om hun films aan Rotterdam aan te bieden.

Voor de kracht van de professionele poot van het festival is de **Cinemart** onmisbaar. Tegelijkertijd profiteren het **Hubert Bals Fonds** en Nederlandse producenten weer van het netwerk en de reputatie van de Cinemart, en vice versa.

PROJECTEN EN ACTIVITEITEN

Een korte opsomming van de activiteiten en projecten waaraan de festivalstaf in het verslagjaar heeft gewerkt:

1. Organisatie van het jaarlijkse 10-daagse **Festival** voor publiek en internationale vakwereld.
2. Organisatie van **Dutch Perspective**, een programma voor de internationale promotie van Nederlandse films, i.s.m. Holland Film en het Nederlands Fonds voor de Film.
3. Organisatie van de **Cinemart**, de internationale co-productiemarkt in Rotterdam en New York, in samenwerking met het Nederlands Fonds voor de Film, de Europese Media-instituten SOURCES en European Film School, en de Independent Film Feature Market in New York.
4. Organisatie van de **Mekong Briefings** in Rotterdam, een tweedaags seminar over de het produktieklimaat in Zuid-Oost Azië, in samenwerking met NETPAC (Network for the Promotion of Asian Cinema). Speciale focus op Birma.
5. Coördinatie van de **European Film School**, een tweedaagse cursus voor filmproducenten over marketing en distributie.
6. Leiding en uitvoering van het **Hubert Bals Fonds**, dat het opzetten van filmprojecten in ontwikkelingslanden stimuleert, en de vertoning internationaal bevordert.
7. Leiding en uitvoerend werk van **FilmFree**, een internationaal georiënteerde stichting die opkomt voor de vrijheid van meningsuiting van filmers. Een retrospectief gewijd aan het werk van de Iraanse regisseur Bezaï ging mede dankzij FilmFree in première in Wenen.
8. Oprichting van de **Stichting Rotterdams Filmfonds**, een economisch fonds dat met 2 miljoen per jaar impulsen geeft aan de audiovisuele sector in de regio, met name voor fictie, documentaire en nieuwe media.
9. Co-productie van **The First Festival Regained**, de volledige reconstructie van het eerste Rotterdamse filmfestival in 1972. Samen met het Nederlands Filmmuseum, waar het hele programma ook werd vertoond.
10. Co-productie van het eerste **Latin America Festival of Film & Literature**, samen met Poetry International en Lantaren/Venster.
11. Organisatie en programmering van het eerste **Festivalweekend Maastricht**, een programma in acht Maastrichtse Bioscoopzalen met films en gasten uit Rotterdam.
12. Verwerving en verkoop van **filmrechten** aan distributeurs en aan de televisie, en advisering op dit gebied.

SAMENWERKING

Het festival onderhoudt gedurende het jaar intensieve contacten met een aantal buitenlandse en Nederlandse instellingen en -organisaties, voortvloeiend uit huidige samenwerking of met het oog op toekomstige projecten. Het afgelopen jaar werd onder meer samengewerkt met:

Nederlands Fonds voor de Film
Holland Film
Nederlands Filmmuseum/IAF
Nederlandse Film- en Televisie Academie
Erasmus Universiteit, Rotterdam
Lantaren/Venster, Rotterdam
Filmhuis Lumière, Maastricht
MGM (later Pathé)
NCO
NPS
HIVOS
Birma Comité Nederland
Poetry International
The European Film School
Film Stiftung Nordrhein-Westfalen
Public Theater, New York
Trafic, filmtijdschrift Parijs
Japan Foundation, Tokyo

En tientallen internationale filmfestivals, cinematheken, filminstituten, en filmverkopers. Zie de gastenlijst.

Nevenactiviteiten directie

- Bestuur Stimuleringsfonds voor Culturele Omroepproducties
- Bestuur Mediamatic (tijdschrift voor nieuwe media)
- Bestuur Filmfonds Rotterdam
- Adviseur IAF (International Art Film, distributeur)
- Lid benoemingscommissie Raad voor Cultuur
- Lid adviescommissie 'Documentary' (Kopenhagen)
- Lid stuurgroep MONDIAL (oprichting van satellietzender voor films, een initiatief van Channel Four in Engeland)
- Ad hoc adviseur van diverse buitenlandse festivals en markten
- Adviseur Rockefeller Foundation, New York
- Jurylid Filmfestivals Jeruzalem en Marseille

TIGER AWARDS EN OVERIGE PRIJZEN

Het festival bleef bijna een kwart eeuw trouw aan zijn oorspronkelijke ideologische oriëntatie, en hield tot vorig jaar consequent de competities buiten de deur die andere grote festivals kenmerken.

In 1995 kwam daar verandering in met de introductie van de Tijgercompetitie en de prijs voor de favoriete film van het publiek. Deze competities werden zeer voorzichtig ingevoerd, teneinde de allerwegen geroemde sfeer van collegialiteit die in Rotterdam heerst tussen filmmakers, niet te schaden.

Met de Tijgercompetitie wilde het festival aandacht vragen voor het nieuwe talent, de onbekende namen die in het grote festivalaanbod soms te weinig opvallen. De laureaten werden dan ook gekozen uit een selectie films van beginnende regisseurs, wier speelfilm in Rotterdam zijn première beleefde.

Na de oorspronkelijke huiver werd de tweede competitie, in 1996, al beschouwd als een vanzelfsprekend en belangrijk programma-onderdeel.

Overigens waren aan het festival al enige jaren prijzen verbonden, deze manifesteerden zich echter op uiterst bescheiden wijze. Jaarlijks werden en worden festivalfilms bekroond met de prijzen van de Nederlandse filmjournalistiek (de KNF-prijs) en van de internationale filmpers (de Fipresci-prijs). Beiden worden gezien als een aardige stimulans en niemand heeft het gevoel dat zij een systeem bevorderen van *wINNERS* en *losers*.

De nieuwe competities bleken zonder frictie in het festival te passen. Zij werden geaccepteerd als de zoveelste instrumenten die het festival hanteert om de productie en distributie van *low* en *medium budget*-films te stimuleren.

Tiger Awards

De drie Tiger Award winnaars, aanmoedigingsprijzen van elk US\$ 10.000, werden verkozen uit een competitie van 15 speelfilms. Ze werden vergeven aan:

ERZI (SONS) van Zhang Yuan (China)

NAGISA NO SINDBAD (LIKE GRAINS OF SAND) van Hashiguchi Ryosuke (Japan)

SMALL FACES van Gillies MacKinnon (Engeland)

De jury bestond uit vijf vakmensen, onder voorzitterschap van **Guilhermo Biraghi**, de voormalig directeur van het filmfestival van Venetië.

Hij werd bijgestaan door:

Renee Soutendijk, actrice (Nederland)

Adrienne Shelley, actrice (VS)

Tran Anh Hung, regisseur (Vietnam, winnaar Gouden Leeuw, Venetië 1995)

Eckhart Stein, programmaleider ZDF; programmeur ARTE en SAT (Duitsland)

De kwaliteit van deze tweede competitie kon de toets der kritiek doorstaan.

Het publiek had veel waardering voor een aantal competitiefilms (zie uitslag Citroën Publieksprijs).

De organisatie van deze competitie werd ondersteund door Polygram Filmed Entertainment (divisie Benelux), die ook de geldprijzen ter beschikking stelde.

Citroën Publieksprijs

Al jaren enquêteert het festival de bezoekers om de publieke voorkeuren te leren kennen. Uitslagen van deze onderzoeken worden dagelijks gepubliceerd in de Dagkrant van het festival. De films die de meeste publieke waardering kregen, worden uitverkoren voor extra vertoningen tijdens de zogenaamde Volkskrantdag, de laatste festivaldag.

Elk jaar stelt Citroën de hoogst gewaardeerde film een geldprijs in het vooruitzicht van f 15.000,- plus een distributieggarantie. De enquête werd uitgevoerd door studenten van de vakgroep Kunstmanagement van de Erasmus Universiteit.

Uiteindelijk werd deze competitie gewonnen door:

ANGEL BABY van Michael Rymer (Australië)

Deze film dong ook mee naar één van de Tiger Awards, maar viel daar buiten de prijzen. Hier liepen de smaak van het publiek en de jury dus uiteen.

Datzelfde gold voor de openingsfilm van het festival, *Au Petit Marguery*, van de Franse regisseur Laurent Bénégui, die eindigde als derde op de lijst van publieksfavorieten.

Opvallend was de lage waardering van het publiek voor Amerikaanse films, waarin geweld voorkomt. Pas op nummer 12 vinden we *Leaving Las Vegas*, overigens een film van een engelse regisseur (Mike Figgis).

Daarvoor stonden films genoteerd uit een verrassende variëteit van culturen:

2. **BLUE IN THE FACE (VS)**
3. **AU PETIT MARGUERY (Frankrijk)**
4. **ZHRADA (THE GARDEN, Slowakije)**
5. **ZERO KELVIN (Noorwegen)**
6. **TERRA ESTRANGEIRA (FOREIGN LAND, Brazilië)**
7. **BOMBAY (India)**
8. **DEAD MAN (VS)**
9. **SMALL FACES (Groot-Brittannië)**
10. **MÉCANICAS CELESTES (CELESTIAL CLOCKWORK, Venezuela)**
11. **HELICOPTER STRING QUARTET (Nederland)**

KNF Prijs

De jaarlijkse prijs van de Kring van Nederlandse Filmjournalisten bestaat uit een bijdrage in de distributiekosten: de toekomstige distributeur krijgt een kopie van de film aangeboden.

De KNF Prijs werd verleend aan:

THE JOURNALS OF JEAN SEBERG van Mark Rapaport (VS)

De film zal worden uitgebracht door de firma **Contact**.

De jury werd geformeerd uit leden van de KNF en bestond dit jaar uit:

Huib Stam, *de Volkskrant* (voorzitter)

Hans Beerekamp, *NRC Handelsblad*

Pieter van Lierop, *GPD, Utrechts Nieuwsblad*

Rob de Kam, *Nieuwsblad van het Noorden*

Jaap van Eijk, *HP/De Tijd*

FIPRESCI Prijs

De Fédération Internationale de la Presse Cinématographique vaardigde dit jaar weer een jury uit naar Rotterdam. Ook deze jury liet de keus vallen op:

ERZI (SONS) van Zhang Yuan (China)

Sons wordt in Nederland gedistribueerd door IAF.

Een eervolle vermelding ging naar:

SAFE van Todd Haynes (USA)

De prijs bestond uit internationale bekendmaking in vaktijdschriften en FIPRESCI-publikaties.

De FIPRESCI-jury bestond uit:

Jonathan Rosenbaum *Chicago Reader* (VS, voorzitter).

Monique van de Sande *Algemeen Dagblad* (Nederland)

Henri Béhar *Le Monde* (Frankrijk)

Dita Rietuma *Diena* (Letland)

Chiseko Tanaka *Tokyo Shinbun* (Japan)

NETPAC Prijs

De Aziatische filmwereld heeft zich verenigd in het Network for Promotion of Asian Cinema (NETPAC), en bekroonde een Aziatische film uit de Rotterdamse selectie. De prijs werd gedeeld door:

HEARTBREAK ISLAND van Hsu Hsiao-Ming (Taiwan), en

NOSTALGIA FOR HOME COUNTRY van Dang Nath Minh (Vietnam)

De jury stond onder voorzitterschap van **Alok Nandi** (India), met als leden:

Peggy Chiao (Taiwan)

Wong Tak Cheong (Maleisië)

Wouter Barendrecht (Nederland)

De prijs bestond uit een eervolle vermelding in de NETPAC publikaties en publicitaire ondersteuning door de NETPAC leden.

Uitreiking

De prijsuitreiking ging vooraf aan het Slotbal van het jubileumfestival in de Stadsschouwburg. Voor een gezelschap van vertegenwoordigers uit de filmwereld, het bedrijfsleven en de pers werd bij die gelegenheid ook afscheid genomen van festivaldirecteur Fallaux.

1. HET PROGRAMMA

1.1 Inleiding

Het festival vierde zijn 25-jarige bestaan met een onverminderde aandacht voor de beginnende filmmaker: de blik blijft gericht op de toekomst. Tegelijkertijd probeert het festival de nieuwelingen te plaatsen in de filmcultuur, en daarbij is besef van de tradities een voorwaarde.

Het filmprogramma van het festival van 1996 balanceerde tussen twee uitersten: **The First Festival Regained**, de volledige reconstructie van het eerste festivalprogramma van 1972, en **Exploding Cinema**, waarmee de invloed van de digitale revolutie op de toekomstige film werd uitgemeten. De bezoeker kon een reis in de tijd terug maken, of speuren naar nieuw talent en nieuwe technieken.

De nieuwe films konden worden gewaardeerd in de context van dit ruime bijprogramma. Het hoofdprogramma met nationale en internationale premières, en de competitie voor beginnende filmers bleven de enerverende elementen van het festival, ditmaal extra sterk verankerd in de filmgeschiedenis.

Dit jaar zag het publiek in Rotterdam 61 speelfilms hun wereld-, internationale of Europese premières beleven. Het programma telde films uit 49 landen.

Structuur

• Tijgercompetitie

Vijftien films van beginnende regisseurs gingen in Rotterdam in première, De films die voor deze competitie worden geselecteerd mogen niet eerder in Europa of buiten het eigen land zijn vertoond.

• Hoofdprogramma met films langer dan 60 minuten

Een zorgvuldig samengestelde selectie met de beste nieuwe films uit alle windstreken. Ditmaal honderdveertig films die in Rotterdam minimaal een nationale première beleefde. Deze sectie is niet competitief.

• Hoofdprogramma van films korter dan 60 minuten

Een selectie van de beste nieuwe korte films en video's. Hieronder bevindt zich stevast een stevig aantal experimentele produkties.

• Dutch Perspective

Een overzicht van nieuwe Nederlandse films, samengesteld in samenwerking met het Nederlands Fonds voor de Film en Holland Film. Gepresenteerd met Engelse ondertitels en speciaal aanbevolen bij de buitenlandse gasten. Deze films mogen al eerder in Nederland vertoond zijn.

• **Films ondersteund door het Hubert Bals Fonds**

In deze sectie worden de films vertoond die geproduceerd zijn met financiële steun van het Hubert Bals Fonds. Een deel van deze films krijgen in Rotterdam hun Europese, internationale of wereldpremière.

• **Critics' Choice**

De favoriete nieuwe films van Nederlandse filmjournalisten. Zij kiezen films die, naar hun oordeel onterecht, buiten de selectie zijn gehouden.

• **Retrospectieven en speciale programma's**

De twee grootste nevenprogramma's waren de hierboven genoemde reconstructie van het eerste festival, **The First Festival Regained**, en **Exploding Cinema**, over de wisselwerking tussen film en nieuwe media.

De selectie van de overige speciale onderdelen vloeide organisch voort uit de festival programmering van de laatste jaren. Internationaal staat 'Rotterdam' nu bekend als hét festival voor de films uit Azië. Daarbij ligt het accent op nieuwe produkties. Het lag in de lijn om de presentatie daarvan te verdiepen en de aandacht te vestigen op het filmklimaat in dit werelddeel.

Dat gebeurde met het ruime programma van **Mekong Movies**, en de daarbij horende seminars.

De Japanse film was stevig vertegenwoordigd in het eerste festivalprogramma van 1972. Nog steeds zoeken de Rotterdamse programmeurs en scouts naar bijzondere films in Japan.

Na het controversiële overzicht van nieuwe **Pink Pictures** tijdens het festival van 1995 presenteerde Rotterdam dit jaar het eerste retrospectief rond **Kumashiro Tatsumi**, de vader van de Nikatsu Porno.

De Serge Daney Lezing werd ditmaal gehouden door de Duitse filmregisseur en criticus Hartmut Bitomsky.

1.2 Openingsavond

Vorig jaar bleek het Luxor Theater met zijn 850 stoelen te klein om de genodigden voor de openingsavond te kunnen ontvangen. Het 25-ste festival opende dit jaar daarom in de grote zaal van De Doelen, waar 1500 gasten konden worden toegelaten.

De vergroting van de capaciteit ging ten koste van de kwaliteit van de filmvertoning; deze zaal is eigenlijk niet geschikt voor dit doel.

Dat neemt niet weg, dat de openingsfilm, *Au Petit Marguery* van de Fransman Laurent Bénégui, over het algemeen goed viel. Een bedrieglijk eenvoudige film, die later tijdens het festival tot de favorieten van het publiek zou gaan behoren. Het betrof de verfilming van het boek met dezelfde titel, dat Bénégui eerder publiceerde. Hij verbeeldt de laatste maaltijd die wordt gekookt en opgediend door zijn vader, in diens restaurant Au Petit Marguery. Met *Au Petit Marguery* koos de festivalleiding voor een onmodieuze film, zonder geweld, van een beginnende filmer.

Daaraan vooraf ging de korte film *Leklicht, Lekliefde* van de Nederlander Mark de Cloe, een tamelijk formele film waarin licht en liefde op een bed samenvallen. Beide films werden geproduceerd door bedrijfjes, die opgezet zijn door elkaar ondersteunende filmmakers.

Met het optreden van een viertal tijgers van Circus Boltini werd het oude logo van het festival nieuw leven ingeblazen. In het 25ste jaar wordt de geabstraheerde tijgerkop vervangen door een herkenbaar en vitaal exemplaar. Een kleine groep dierenvrienden tekende bij het festival en in de media protest aan tegen het avondje uit dat de wilde dieren genoten. Het festival zou hebben meegewerkt aan legitimering van de exploitatie van een uitstervende diersoort. De openingsavond was trouwens een verjaarscadeau van de gemeente Rotterdam.

1.3 Tiger Awards Competitie

Vijftien films uit dertien landen, waaronder twee uit Nederland, dongen mee naar de drie Tiger Awards.

De selectie kenmerkte zich door de grote variëteit aan stijlen en ambities, en reflecteerde daarmee de enorme verscheidenheid in filmproducties van beginnende filmmakers.

Als er al een gemene deler in de selectie te ontwaren was, dan zou die thematisch van aard zijn: de spanning tussen het individu en het collectief was in het merendeel van de scenario's de brandstof voor de motor van het drama.

Acht competitiefilms hebben inmiddels een distributeur in Nederland gevonden, twee of drie anderen maken nog kans op reguliere distributie (het festival lobbiet ervoor).

Vier films uit deze competitie voor beginnende filmmakers eindigden bij de top-tien van favoriete festivalfilms van het publiek; een buitengewone aanmoediging voor de filmmakers.

Daarmee werd het doel van de competitie bereikt: onbekende regisseurs en jong talent kregen extra aandacht en waardering, en konden floreren naast de grote namen.

1.4 Hoofdprogramma

Vrijwel alle films in het hoofdprogramma waren, zoals gebruikelijk, producties die voor betrekkelijk weinig geld zijn gemaakt, en met een behoorlijke artistieke vrijheid.

Bij de ruim 140 speelfilms en documentaires kon de kijker drie grote Amerikaanse films aantreffen, een forse Chinese productie, en een kassucces uit India. Vooral de laatste, *Bombay* getiteld, bleek zeer in de smaak te vallen bij het Rotterdamse publiek.

Maar kenmerkend voor het hoofdprogramma was dit jaar de grote variëteit aan marginale films, films die niet gemaakt zijn om een groot publiek te behagen.

Het aanbod kon grofweg worden onderscheiden in twee delen: een selectie van films die uit kunstzinnig oogpunt belangwekkend was, en producties die vooral informatief waren.

In de eerste categorie was de selectie van Duitse films veelzeggend. Geen van de acht in Rotterdam vertoonde films paste in de ambitie van de Duitse filmoverheden, die nu al jaren met honderden miljoenen aan subsidies proberen grote films te maken die een

internationale aantrekkingskracht hebben. Stuk voor stuk waren de acht films in de Rotterdamse selectie tegendraadse, kleine producties, waar de filmmakers zelf geld in hebben gestoken. Bijna allemaal hadden ze een politieke lading, en zij loochtenstraffen de gangbare mening dat de cinema zich heeft afgekeerd van de maatschappij. Toch betrof het hier geen filmische pamfletten; in elk van de films had de regisseur gezocht naar een eigen taal, een passende vorm voor de overdracht van een gelaagd verhaal of een complex gevoel.

Minder direct verbeeldden de jonge Japanners hun vaak radicale en subversieve houding. In negen films gaven zij cinematografische reacties op de gevoelsarme en rigide maatschappij. In de meeste gevallen trekken zij zich terug naar de observatie van een desolaat individu, dat in eenzaamheid worstelt met het collectief en met de eigen aberraties.

Dat het hier geen gezochte thematiek betreft blijkt uit de enorme vitaliteit, die uit deze films spreekt: de stijl is vaak gedurfd, de aandacht voor de personages intens.

Vergeleken met de jonge Japanners steekt de passie van de onafhankelijke Amerikaanse filmers bleekjes af. Weliswaar speelt ook daar, als vanouds, de psychopatische loner vaak de hoofdrol, maar die staat meestal los van de werkelijke interesses van de filmmaker. Veeleer is de keuze voor een dergelijk hoofdpersoon ingegeven door de behoefte aan een bekend dramatisch houvast. In Amerika zijn de filmpersonages vaker pionnen in een genre-oefening; Amerikaanse films worden dan ook steeds vaker **meta-films**, films over filmmaken. Dat daarbij een enorme handigheid aan de dag gelegd wordt, en een liefde voor het vak, is bekend.

Die branie en speelsheid was goed te zien op de video *At Sundance*, waarop twintig jonge Amerikaanse filmmakers hun werk toelichten. Een aantal van hen lukt hen om, op armlengte van het hart, toch een graad van eigenheid in hun films te krijgen.

Gekoppeld aan het Amerikaanse vakmanschap leverde dat ook dit jaar toch weer een interessante selectie uit de VS op.

De helft van de gepresenteerde regisseurs was eerder met werk in Rotterdam, en het merendeel daarvan wordt trouw gevolgd door het festival: Abel Ferrara, Hal Hartley, Michael Almercyda, Jim Jarmusch, Todd Haynes, Mark Rappaport en Gus van Sant. Daarnaast heeft het festival altijd oog voor het werk van twee zonderlingen, de experimentele filmer James Benning, en de egotripper Henry Jaglom. Van beide werd een nieuw hoogtepunt uit hun oeuvre vertoond.

Frankrijk was in het hoofdprogramma aanwezig met vier speelfilms en een documentaire, geen grote oogst voor het Europese filmeland bij uitstek.

Daar staat tegenover dat de kwaliteit zeer bijzonder was, het betrof films die moeilijk ergens anders vandaan zouden kunnen komen. De nieuwe film van Pialat, *Le Garçu*, werd verdeeld ontvangen, maar was in de ogen van de festivalleiding beslist één van de beste films van het laatste jaar.

Daarbij kwam *Haut Bas*, *Fragile* van Jacques Rivette, net als *Le Garçu* een film zonder noemenswaardige plot, zonder dwingende suspense, en met liefde voor het terloopse en het vliedende moment. Een geweldige verademing om deze meesterwerken te zien, kunst temidden van de slimmigheid die het moderne filmen te vaak kenmerkt.

Uit Rusland, dat tot begin jaren negentig steevast een behoorlijk aantal kunstzinnige films in Rotterdam presenteerde, kwamen dit jaar nog maar twee produkties, beide van filmers die gevolgd worden door het festival (Rogoshkin en Yuffit). Helaas heeft de intrede van de kapitalistische produktiewijze de filmindustrie in Rusland om zeep gebracht.

Twee andere grote filmnaties van weleer, Spanje en Italië produceren evenmin meesterwerken. Het is curieus om nu uit Italië, na lang zoeken, vrijwel uitsluitend documentaires en experimentele films te kunnen selecteren. Alleen de film *L'Amore Molesto*, die werd aangekocht voor distributie door Cinemien, kan een volwaardige - hoewel enigszins ouderwetse - speelfilm worden genoemd. Het meest interessant *Prigionieri della Guerra*, een film die werd samengesteld met **found footage** en archiefmateriaal door de experimentele filmers Gianikian en Lucchi.

Het festival zette dit jaar ook de schijnwerper op de Braziliaanse filmproductie. Na een periode van vijf jaar waarin dit land vrijwel niets voortbracht, is de produktie in 1995 weer opnieuw begonnen. In Rotterdam werd een informatief Braziliaans programma getoond, waarin een overzicht werd gegeven van de recente produktie. Vooral de documentaires waren veelbelovend. Er viel evenwel geen cohesie te ontdekken in de selectie. Dat komt vooral doordat de Brazilianen, na vijf jaar werkeloosheid, nu experimenteren met alle mogelijke stijlen en onderwerpen.

Als elk jaar presenteerde het festival in 1996 bewust een aantal films uit de Arabische wereld. Dit jaar bleef de selectie helaas beperkt tot drie Egyptische films. Daarbij zaten films van twee bekenden, Sherif Arafa en Khairi Bishara. Maar de ontdekking van dit jaar was Magdi Ahmed Ali, die met *Ya Donia Ya Gharani* (Life...My Passion) een intrigerend debuut maakte.

Uit Iran waren ook dit jaar weer een paar zeer bijzondere films gekomen. Met *Salaam Cinema* van Moshen Makhmalbaf gaf het festival nog eens blijk van continuïteit in de aandacht voor bepaalde filmmakers: al het eerdere werk van Makhmalbaf werd al in Rotterdam vertoond.

Het festival is trouwens ook betrokken bij de produktie van zijn volgende film. Zijn werk werd van context voorzien door de wereldpremière van de documentaire *Stardust Stricken*, *Moshen Makhmalbaf: A Portrait* van Houshan Golmakani (vertoond in het kader van de Hubert Bals Fonds selectie). *Badkonak-e Sefid* (De Witte Ballon) van regisseur Jafar Panahi, ook al aangekocht door Cinemien, trok ook veel aandacht. De film is tegen de zin van de Iraanse autoriteiten door de Amerikaanse Academy of Motion Pictures genomineerd voor een Oscar.

Naast de twee films in de Tiger Awards Competitie was Nederland vertegenwoordigd met twee speelfilms en twee documentaires in het hoofdprogramma. De totaal van elkaar verschillende documentaires werden buitengewoon goed ontvangen. Dat gold trouwens ook voor het internationale documentaire deel van de selectie. Zowel *Helicopter String Quartet* van Frank Scheffer als *De Grote Postweg* van Bernie IJdis mochten zich verheugen in publieke waardering en kritische bijval.

Sur Place van Paul Ruven maakte evenzeer de tongen los, met medestanders die er een klein meesterwerk in zagen, en tegenstanders die het een maniërisch werkje vonden, Ruven's zoveelste stijloefening. De festivalleiding apprecieerde juist het vermogen van Ruven om onder het stilistische oppervlak complexe gevoelens op te roepen. Ook op *Schijnse!* van Frans van der Staak werd verdeeld gereageerd. Maar dat is niets nieuws bij het werk van deze festivalveteraan. Het blijft boeiend om van jaar tot jaar de ontwikkeling in het werk van deze koppige eenling in de Nederlandse filmwereld mee te maken. De consistentie van zijn formele pre-occupaties en worstelingen is bewonderenswaardig en hij is van groot belang voor filmstudenten.

Een bijzonder aspect van het hoofdprogramma was de wereldpremière van *La Belle Dame sans Merci*, een Franse film uit 1920 die door het Nederlands Filmmuseum werd gerestoreerd. Bij dit zwijgende melodrama van Germaine Dulac maakten Frank Mol en Maud Nelissen in opdracht van het Filmmuseum een concept voor muzikale begeleiding, dat hogelijk werd gewaardeerd door het première-publiek.

Een curiosum in het programma was voorts het programma *Taschenkino* van de oostenrijker Gustav Deutsch. Hij presenteerde honderd 8-mm filmloops, die te zien waren in evenzovele filmviewers, die werden uitgereikt aan het publiek. Elk van de filmpjes maakte een variatie op de thema's herhaling, ritme en beweging. Na enige tijd moesten filmviewer en de daarin verborgen loop worden doorgegeven aan de buurman/vrouw in de bioscoop. De projector zorgde voor een pure straal licht en een mooi wit doek, waartegen de filmviewers konden worden opgehouden.

Het hoofdprogramma vertoonde films uit 32 landen, en sloot af met een verrassing: de nieuwe film van Chantal Akerman, *A Couch In New York*. De film *Sabrina* van Sydney Pollack zorgde voor de formele sluiting voor de sponsors en andere officiële gasten. De vertoning daarvan was voorafgegaan door de oude versie van Billy Wilder, een geste voor het cinefiele publiek dat dus binnen het festival de twee produkties kon vergelijken.

1.5 Exploding Cinema

Het 25ste Film Festival presenteerde met Exploding Cinema een programma over de invloed van technologische ontwikkelingen en nieuwe media op de cinema. Film is al lang niet meer exclusief voorbehouden aan de traditionele bioscoop. Het 'filmische' speelt een grotere rol dan ooit in andere uitingsvormen bijvoorbeeld in beeldende kunst, muziek en nieuwe media. In het Exploding Cinema programma liet Rotterdam dit jaar een cinema zien die niet in de bioscoop hoeft te worden vertoond.

Het Exploding Cinema programma duurde van vrijdag 26 januari tot en met vrijdag 2 februari en vond plaats in Nighttown. Elke dag was georganiseerd rond een thema zoals: New ways of storytelling, From movieplace to museum, Inside the digital domain, The Net, Music and manipulation, Games, Found Footage en Exploding Cinema. Rond deze thema's werden film, CD-ROMs en Internetsites gepresenteerd. In het café kon het publiek toegang krijgen tot de filmsite van het festival waarop onder meer de digitale catalogus kon worden

geraadpleegd. 's Avonds waren optredens te zien van onder meer de Amerikaanse multi-mediaband Emergency Broadcast Network, de Engelse groep Tomato, Ken Ishii en van verschillende vj's.

Daarnaast werden lezingen, discussies en presentaties gehouden rond vragen als: zullen nieuwe media leiden tot nieuwe vormen van verhalen vertellen? Wat zal er gebeuren wanneer Hollywood en Silicon Valley nauw samen gaan werken? Betekenen steeds goedkopere produktiemiddelen de democratisering van de filmkunst? Hoe zullen digitale technieken de low-budget film beïnvloeden? En zal het Film Festival zich in de toekomst ontwikkelen tot een festival zoals de Documenta: een festival met kunst, muziek, media en film?

Kopstukken uit de wereld van de nieuwe media, zoals David Ross, (directeur van het Whitney Museum for American Art), Andy Cameron (University of Westminster), Clint Goldman (Industrial Light and Magic) en Douglas Gayeton (regisseur van *Johnny Mnemonic*) bogen zich over deze vragen. De Interactive Cinema Group van het prestigieuze Massachusetts Institute for Technology (MIT) presenteerde experimenten met nieuwe vormen van cinema. Ook de Serge Daney lezing stond in het teken van het Exploding Cinema programma, die dit jaar werd uitgesproken door filmmaker en theoreticus Hartmut Bitomski.

In het kader van het Exploding Cinema programma organiseerde het Film Festival een tweedaagse workshop Interactiviteit en Verhaalstructuren, in samenwerking met het UCLA Extension programme, Department of Entertainment Studies and Performing Arts in Los Angeles. De workshop was gericht op Nederlandse film- en televisiemakers en werd gehouden in de Rotterdamse Schouwburg. Het doel van het seminar was de deelnemers kennis laten maken met interaction design voor digitale media, en de mogelijkheden verkennen om interactieve media te gebruiken voor traditionele en experimentele verhaalstructuren. De workshop werd begeleid door professor Jos de Mul van de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Meer dan honderd film- en televisiemakers namen deel aan de workshop.

1.6 The First Festival

Het festival is trots op zijn roemrijke verleden. De gelegenheid van de 25ste editie werd aangegrepen om op een uitgesproken manier bij dat verleden stil te staan. Er werd bewust niet gekozen voor een arbitrair hoogtepunten-programma, maar voor een tamelijk rigoureuze aanpak: de integrale reconstructie van het allereerste Rotterdamse festival dat in 1972 door Huub Bals werd gemaakt. Het welslagen van dit plan is mede te danken aan het feit dat het Nederlands Filmmuseum op een enthousiaste wijze het programma mede heeft geproduceerd en in zijn geheel ook in Amsterdam heeft vertoond. Van alle zesendertig films uit het eerste festival kon, na een soms moeizame speurtocht die bijelkaar anderhalf jaar in beslag nam, een kopie worden achterhaald. Bovendien werd het programma nog aangevuld met zes titels die in 1972 wel door Bals waren geselecteerd, maar die om diverse redenen toen niet zijn vertoond.

Door de absolute volledigheid van de reconstructie werkte het programma als een feilloze dwarsdoorsnede door een specifiek en roerig moment uit de filmgeschiedenis. Als via een tijdmachine werden bekende en ook totaal vergeten films in hun oorspronkelijke samenhang naar het heden vervoerd.

Deze aanpak inspireerde de internationaal vooraanstaande film-essayisten Jonathan Rosenbaum en Tony Rayns tot uitvoerige en oorspronkelijke bijdragen aan de catalogus. Ook schreven een vijftiental filmmakers - waaronder Kevin Brownlow, Stephen Dwoskin, Darius Mehrjui, Paul Morrissey, Marcel Ophuls, Teshigahara Hiroshi, Mahama J. Traoré en Frederick Wiseman - een persoonlijk reflectie op het eerste festival voor de catalogus.

Tijdens het festival werden de beschouwingen naar aanleiding van de reconstructie door de vele aanwezige filmmakers die Rotterdam herbezochten voortgezet. De gesprekken hadden plaats in het Lantaren/Venster complex - de oorspronkelijke lokatie van het festival - en werden in goede banen geleid door de wereldwijd bekende filmtheoreticus Paul Willemen. Naast de substantiële bijdragen in de catalogus over het eerste festival werd voor een breder publiek de oorspronkelijke festivalprogrammakrant als facsimile herdrukt en gratis verspreid. Het is hier misschien de plaats om op te merken dat het festival ook zijn steentje heeft bijgedragen aan de produktie van de biografie van Huub Bals door Jan Heijs en Frans Westra.

Dit reconstructie-programma paste in het streven van het festival om behoedzaam om te gaan met de geschiedenis en reputatie van het festival. Het was zeker niet de bedoeling om met dit programma uiting te geven aan een gevoel van nostalgie; de vitaliteit en de nog geldende actualiteit van het eerste programma stonden voorop. Henri Béhar (*Le Monde*) beaamde dat volmondig: 'loin de toute nostalgie, cette remise en écran du premier festival servait de support à un débat sur l'évolution du cinéma indépendant et de la cinéphilie'. Het festival schaamt zich bepaald niet voor zijn verleden en spiegelt zich nog steeds aan de uitgangspunten zoals ook *Village Voice*- criticus Elliott Stein constateerde: '... the spirit of quirky libertarianism that characterized his (Huub Bals red.) directorship has been retained'.

Het The First Festival programma past in een lijn van het festival om historische films op een andere en meer prikkelende manier te vertonen dan alleen in de vorm van de traditionele regisseurs-retrospectieven. Eerdere voorbeelden van deze lijn van programmeren waren *Films from Oz* (1995), *Master Home Movies* (1994), *Grandeur Locale* (1993) en *Cinema Narcissus* (1992).

Festivalmedewerker Gertjan Zuilhof droeg het idee voor de reconstructie aan en was vervolgens verantwoordelijk voor de ontwikkeling en de uitvoering van het programma.

1.7 Mekong Movies

In de zogenaamde Mekong-regio is de laatste jaren op politiek en economisch gebied veel veranderd. Het zijn veranderingen die ook van invloed zijn op de filmproductie in Thailand, Vietnam, Laos, Cambodja en Birma, de landen die van deze regio deel uitmaken. Met het Mekong Movies programma wilde het festival een bijdrage leveren aan het in kaart brengen van een nu nog witte vlek op de wereldkaart van de film. Een bijdrage die door de

internationale pers werd omschreven als een substantieel retrospectief (*Village Voice*) en het eerste in zijn soort dat ooit door een vooraanstaand festival was gebracht (*Variety*). De motivatie van het festival om dit programma te presenteren was eerder informerend dan artistiek; de zeer diverse films in het programma bevatten een schat aan visuele culturele informatie en inzicht, maar waren niet allemaal van hoge filmische kwaliteit. Toch was het een film van juist zeer hoge artistieke kwaliteit, de Vietnamese film *Cyclo* van regisseur Tran Anh Hung, die de nieuwsgierigheid prikkelde naar andere films uit Vietnam en zijn buurlanden.

De grote onbekendheid met het filmmaken in de Mekong-landen heeft ook zijn oorzaak in het veelal zelfgekozen politieke en culturele isolement van deze landen. De militaire dictatuur Birma (Union of Myanmar) is hiervan het meest schrijnende voorbeeld. Als een proeve van het meest onbeschaamde propagandistische filmmaken in dit land had het festival de film *Poppy ma* (1990) van luitenant-kolonel Tin Than Oo geprogrammeerd. De Birmaanse oppositie in ballingschap, die overigens betrokken was bij de samenstelling van het programma, had de grootste moeite met een vertoning van deze film en boycotte het vertaalwerk van de film. De propaganda-film *Poppy ma* werd niet plompverloren vertoond, maar werd zorgvuldig begeleid en geprogrammeerd in samenhang met een Australische documentaire die de andere kant van de medaille toonde. Ook vond er een panel-discussie plaats in samenwerking met het Birma Centrum Nederland onder leiding van Volkskrant-redacteur Jan Tromp.

In veel andere Mekong-landen is de filmproductie ook nauw verbonden met de politiek. Meest sprekende voorbeeld is dat van de filmende koning van Cambodja Norodom Sihanouk. Het programma bevatte twee film van de koning, films die zich kenmerken door een vaderlandslievende boodschap en een naïeve charme die door een enkele Westerse filmkenner ook esthetisch werd gewaardeerd. Ook van koninklijke bloede is de Thaise regisseur Chatri Chalerm Yukol. De Prins bracht persoonlijk zijn drugs- en prostitutie-drama *Daughters* naar Rotterdam. *Daughters* versloeg in Thailand overigens alle box-office records.

Uit landen als Thailand en Vietnam zijn, eerder dan uit Cambodja, Birma of Laos, in de nabije toekomst meer interessante films te verwachten. De lokale filmindustrie bevindt zich economisch in een zeer moeilijke positie, maar de aanzetten tot liberalisering rechtvaardigen de hoop dat de evident aanwezige talentvolle regisseurs met nieuwe films kunnen komen. Nieuwe films die dan niet - en dat was de opzet van dit programma - als een donderslag bij heldere hemel op de internationale markt zullen verschijnen. Festivalmedewerker Wouter Barendrecht was belast met de ontwikkeling en uitvoering van dit programma-onderdeel.

1.8 Kumashiro Tatsumi Retrospectief

Aan de Japanse cult-cineast Kumashiro Tatsumo (1927 - 1995) werd een retrospectief gewijd dat bestond uit een compact programma met negen zorgvuldig geselecteerde titels uit een oeuvre van 34 films. Het retrospectief kwam tot stand in nauwe samenwerking met The Japan Foundation. Het programma had het karakter van een hommage aan de

onlangs overleden filmmaker, maar tevens was het een logisch vervolg op het Pink Pictures from Japan programma van het festival van 1995. De aandacht tijdens het vorige festival voor recente erotische cult-films uit Japan (die internationaal veel aandacht trok en door diverse festivals is nagevolgd) riep de behoefte op om dit opmerkelijke verschijnsel in het meer historische kader van de roman-porno te plaatsen. De bloeiperiode van de roman-porno lag in de jaren zeventig toen een reeks filmmakers zich voor de Nikkatsu Studio met dit genre bezighielden. De films werden met een klein budget gemaakt, maar gaven de filmmakers binnen de kaders van het genre vrij veel artistieke vrijheid.

Kumashiro was van deze vitale B-stroming in het Japanse filmen één van de meest opvallende vertegenwoordigers. Kumashiro maakte na de jaren zeventig ook films in andere genres en hiervan bood het programma ook voorbeelden.

De figuur van Kumashiro werd legendarisch en hij werd omschreven als de Japanse Roger Corman en hij kreeg vele bijnamen waaronder die van 'the moist director'. Door filmmakers als François Truffaut en Olivier Assayas werd zijn werk zeer gewaardeerd, maar buiten een kring van kenners was hij in het westen weinig bekend. De opzet van het programma was om het bijzondere werk van Kumashiro een ruimere bekendheid te geven middels een zorgvuldige presentatie van een zo uitgekend mogelijke bloemlezing uit zijn werk.

De voorstellingen van de Kumashiro-films werden zeer goed bezocht en er was een levendige belangstelling voor het pakket films onder professionele internationale programmeurs. De selectie is dan ook al door diverse andere festivals en cinematheken overgenomen.

1.9 Dutch Perspective

Het Dutch Perspective programma is een vast jaarlijks onderdeel van het festival en dient in de eerste plaats als een service aan de vele honderden op het festival aanwezige programmeurs, inkopers en distributeurs. Het verschaft de Nederlandse filmproductie een internationaal podium.

In nauw overleg met het Nederlands Fonds voor de Film en Holland Film (voorheen Holland Film Promotion) wordt een pakket films samengesteld waarvan mag worden aangenomen dat er over de grenzen belangstelling voor bestaat. De hoogtepunten uit de Nederlandse filmproductie van 1995 werden, Engels ondertiteld, vertoond voor de internationale vakwereld, waaronder naast de genoemde professionals zich ook ruim honderd filmrecensenten uit zo'n veertig landen bevinden. Zo konden internationale beroepskijkers dit jaar kennismaken met *Advocaat van de Hanen* van Gerit P. van Elst, *De Slag in de Java Zee* van Niek Koppen, het verschillende malen bekroonde *Zusje* van Robert Jan Westdijk, *Antonia* van Marleen Gorris, *Lang Leve de Koningin* van Esmée Lammers en de animatiefilm *Capriccio* van Ellen Meske.

In dit verband mag worden opgemerkt dat de festivaldirectie gedurende het jaar buitenlandse filmprogrammeurs adviseert over de Nederlandse filmproductie. Ook vormt het Rotterdam Bulletin het hele jaar door een medium om de internationale vakwereld over de vaderlandse film te informeren.

1.10 Critics' Choice

De keuze van een film door een vooraanstaande criticus die hij of zij in het programma mist is inmiddels een vast en populair onderdeel van het festivalprogramma. Het festival heeft er nooit een geheim van gemaakt dat de motivatie voor dit programma-onderdeel mede pragmatisch is.

Toonaangevende critici verplichten zich aan het festival en beijveren zich in het maken van meer gratis publiciteit. Hoewel de betrokken filmjournalisten zich hiervan bewust zijn werken ze maar al te graag mee. *Telegraaf*-recensent Erik Koch schreef dat volgens hem dit onderdeel er was 'om de beroepsbetweters de wind uit de zeilen te nemen'. En hij vervolgde: 'bovendien moeten de journalisten met de billen bloot'. Waarmee gezegd wilde worden dat de critici zelf een film naar voren moeten schuiven en die tegen kritiek moeten verdedigen.

Een bijzondere vertoning binnen het kader van de Critics' Choice was die van de film *The Written Face* van Daniel Schmid als hommage aan de recentelijk overleden filmcritici Ellen en Gerry Waller. Schmid was een persoonlijke vriend van de Wallers die vele vakanties doorbrachten in het Zwitserse familiehotel van de ouders van de filmmaker. Voor deze speciale gelegenheid gaf het festival van Berlijn, waar de film enkele weken later in het Forum-programma zou draaien, toestemming voor vertoning. De hommage werd omlijst door een presentatie van Hans Beerekamp (*NRC*) en Mieke Bernink (*Skrien*) en een korte gelegenheidsfilm van Kees Hin.

Naast Koch, Beerekamp & Bernink werd er aan de Critics' Choice meegewerkt door Patrick Minks (*Skrien*), Ab van Ieperen (*Vrij Nederland*), Hans Kroon (*Trouw*), Ab Zagt (*Algemeen Dagblad*), Peter van Bueren (*De Volkskrant*), Mark Duursma (*De Filmkrant*) en Pieter van Lierop (*Utrechts Nieuwsblad*). De critici presenteerden hun films persoonlijk aan het festivalpubliek, schreven een verantwoording van hun keuze voor de Dagkrant van het festival en publiceerden er over het algemeen uitvoerig over in hun eigen media.

1.11 Hubert Bals Fund oogst

Het kan vele jaren duren voordat een filmplan werkelijk een film is geworden. Dat is al zo in ons bevoorrechte deel van de wereld en dat geldt des te sterker voor de filmplannen die in minder bedeelde plekken van de wereld worden gekoesterd. Het Hubert Bals Fund (HBF) legt zich juist toe op het stimuleren en steunen van filmproducties in ontwikkelingslanden en de weg van idee naar eindresultaat, van filmdroom naar feitelijke première, kan soms erg lang zijn. Het is zeer begrijpelijk dat niet alle breekbare kasplantjes overleven die ooit door het HBF van een beetje water zijn voorzien. Vele dromen gaan in de loop der jaren in rook op. Ze lopen stuk op bureaucratische of financiële barrières of ontberen het juiste politieke of culturele klimaat. Des te verheugender is het dat het HBF toch ieder jaar weer een aantal voltooide films op het festival kan presenteren. Dromen die wel zijn gerealiseerd.

De HBF-film die dit jaar het meeste opviel was de Chinese productie *Sons* van Zhang Yuan. Het HBF leverde aan de film een substantiële bijdrage en bemiddelde bij het in Nederland vervaardigen van een ondertitelde kopie waar nog tijdens de eerste dagen van

het festival de laatste hand aan moest worden gelegd. De moeite werd beloond. *Sons* was geselecteerd voor de Tiger Award Competition en won met glans één van de drie Tijgers. De film wekte nationaal en internationaal veel belangstelling en kreeg een goede pers. *Sons* begon in Rotterdam aan een weg langs vele internationale festivals. Een weg die, vanwege de gevoelige inhoud van de film, helaas nog niet naar de filmdoeken van China zelf voerde.

Een andere Chinese HBF-film, *On the Beat* van regisseuze Ning Ying, werd op een aantal andere grote internationale festivals al met veel succes vertoond. Nog een sterke speelfilm dit jaar was *Guimba - un Tyran, une Époque* van de Malinees Cheick Oumar Sissoko. Inhoudelijk minder toegankelijk, maar visueel erg fraai was de bijdrage van de Litouwer Sarunas Bartas. Zijn film *The Corridor* wist ook al de internationale aandacht te trekken op het festival van Berlijn van 1995.

Hoewel het HBF zich toelegt op het steunen van in derde wereldlanden lokaal geproduceerde speelfilms was de oogst dit jaar toch vrij divers. De Indiase filmmaakster Nilita Vachani kwam met de documentaire *When Mother Comes Home for Christmas* naar Rotterdam en de Litouwer Arunas Matelis en de Guinees Mohamed Camara presenteerden korte films.

De Iraanse filmmaker Houshang Golmakani kreeg nog dit jaar steun voor zijn video-documentaire over zijn landgenoot en collega-cineast Mohsen Makhmalbaf. Makhmalbaf is één van de meest spraakmakende filmmakers van het huidige Iran en ook zijn werk wordt door het HBF ondersteund.

In totaal kon het HBF dit jaar negen nieuwe voltooide films presenteren. Vorig jaar waren dat er tien en toen spraken we van een vruchtbaar jaar. Met negen kunnen we het jaar moeilijk slecht noemen.

1.12 Serge Daney Lezing

De inmiddels vierde Serge Daney Lezing werd gehouden door de Duitse, momenteel in Los Angeles wonende en werkende, filmmaker, essayist en theoreticus Hartmut Bitomsky. De cyclus is vernoemd naar de legendarische Franse film- en televisie-criticus, die ook jarenlang hoofdredacteur was van *Les Cahiers du Cinéma* en oprichter van het tijdschrift *Trafic*. Het festival startte in 1993 met deze reeks lezingen om de bijzondere geest van de in de zomer van 1992 aan aids overleden Daney levend te houden.

Daney was een criticus met een groot gezag en een bijzonder originele benadering. Als een van de weinigen was hij steeds opzoek naar nieuwe wegen om de wereld van de bewegende beelden te benaderen. Vanuit een cinefiele achtergrond schreef hij ook zeer prikkelende artikelen over televisie en andere media.

De stap om de Daney Lezing dit jaar in het kader van het Exploding Cinema programma te plaatsen - waarover een enkele Daney-adept de wenkbrauwen fronste - was dan ook alleszins op zijn plaats. Ongetwijfeld zou Daney als hij nu nog leefde zich hebben verdiept in de meest recente ontwikkelingen op het gebied van het bewegende beeld en zou hij de eerste zijn geweest die zich had afgevraagd wat het digitale beeld en de verspreiding

daarvan via de wereldwijde digitale snelweg betekende voor de toekomst van de cinema. Het waren deze vragen die Bitomsky in zijn toepasselijk vanaf het scherm van zijn notebook voorgedragen lezing aan de orde stelde. De positie van Bitomsky is die van een archeoloog van het filmbeeld. Hij graaft naar de fundamenteën van de cinema en vraagt zich af wat de gevolgen voor de fundamenteën zijn van de nieuwe media ontwikkelingen. Bitomsky presenteerde overigens elders in het festival zijn nieuwe videofilm *Playback*, een produktie die tot stand kwam tijdens een door het Nederlands Filmmuseum georganiseerde work-shop. In het verlengde hiervan nam hij ook deel aan een discussie met een reeks van filmmakers, filmhistorici en filmcritici over het creatieve en essayistische gebruik van zogenaamd found footage materiaal.

1.13 Zaalgesprekken met regisseurs, discussies & talkshows

Essentieel voor een goede festivalpresentatie en een belangrijke bijdrage aan de sfeer is een goede, vlotte en deskundige begeleiding van de vele filmmakers die in Rotterdam te gast zijn. Alle aanwezige filmmakers, beroemd of nog niet, hebben recht op een prettige presentatie aan het publiek.

Dit is in Rotterdam inmiddels vanzelfsprekend, maar het is goed om er bij stil te staan dat dit een groot beroep doet op de logistiek van het festival. Het is beslist niet overdreven om te stellen dat er momenten zijn in het festival waarin zich een tiental gesprekssituaties tegelijkertijd voordoen. Terwijl in De Unie een kring van filmmakers, theoretici en critici een discussie voert over het hergebruik van historisch beeldmateriaal, in de Hilton Jardinzaal een reeks betrokken deskundigen de specifieke problematiek van film distributie in Azië bespreken, in Lantaren/Venster een Frans filmcollectief wordt voorgesteld en een panel in Nighttown praat over digitale films op internet, worden er her en der in de zalen van het festival nog diverse films ingeleid en filmmakers aan de tand gevoeld. Het minste wat je op al die plekken op het zelfde moment in deze beslist niet denkbeeldige dwarsdoorsnede nodig hebt is een microfoon. En het laat zich raden dat er meer nodig is dan dat, er is ook iemand nodig die weet wat er op dat moment wel en niet gezegd moet worden en een tolk wil ook nog wel eens gewenst zijn. Kortom het festival heeft een team van al of niet free-lance werkende filmdeskundigen ingeschakeld om al die gesprekssituaties soepel te laten verlopen, want niet iedere filmmaker kon de eer te beurt vallen om door de directeur zelf aan het publiek te worden voorgesteld. Dat team bestond uit Tony Rayns (Engeland, kenner van de Aziatische cinema), Kent Jones (VS, consulent Amerika), Fabiano Canossa (VS/Brazilië, specialist Braziliaanse film), Noah Cowan (Canada, cult-filmspecialist), Howard Feinstein (VS, all-round filmjournalist), Paul Willemen (Engeland, theoreticus en kenner van de Indiase cinema), Giovanna Fulvi (Italië, consulent Italiaanse films), Christiaan van Schermbeek (free-lance gespreksleider), Patricia Pisters (filmwetenschapster Universiteit van Amsterdam) en de festivalmedewerkers Denisa Strbová (research Oost-Europa), Erwin Houtenbrink (documentatie) en Gertjan Zuilhof (speciale programma's).

Voor een breder publiek werden er 's avonds talk-shows gehouden met filmmakers. Deze gesprekken werden soms gehouden door één van de bovengenoemde gespreksleiders of door de Nederlandse filmjournalisten Huib Stam en Jan Heijs en last but not least Theo van Gogh (bekende Nederlander, televisie talkshow host, columnist en filmmaker).

2. FESTIVALWEEKEND MAASTRICHT

Begin 1995 werd het festival benaderd door het toenmalige bioscoopbedrijf MGM, dat kort daarvoor zijn eerste nieuwe multiplex had geopend in Maastricht. Samen met de gemeente Maastricht wilde het bedrijf deze bioscoop leven inblazen met speciale programma's. Daarin paste het verzoek aan het festival om in Maastricht een festivalweekend te organiseren, dat zou kunnen profiteren van de uitstraling, het programma en de gasten van het International Film Festival Rotterdam.

Het festival accepteerde dit verzoek om verschillende redenen:

1. uit cultuurpolitieke overwegingen moet men zich, waar het kan inspannen voor cultuurspreiding. Door de grote afstand van Rotterdam ligt het voor veel Limburgers minder voor de hand om het festival aan de monding van de Maas te bezoeken. Het is, met enige moeite, voor het festival wel mogelijk een deel van het programma naar de landgenoten in deze regio te brengen.

2. het festival werkt al enige tijd aan de 'nationalisering' van zijn imago. Terwijl het internationaal wordt gezien als een toonaangevend festival lijkt het in Nederland onder de publiek perceptie een lokaal Rotterdams festijn te zijn. Dat strookt niet met de werkelijkheid (70% van de bezoekers komt van buiten de regio Rotterdam, en het belang van de festivalactiviteiten is nationaal). Niettemin moet het festival zichzelf overal in Nederland beter bekend maken.

Daarbij is niet gekozen voor popularisering via de televisie. Namaak Oscar-uitreikingen zouden het karakter van het festival schaden. In plaats daarvan zoekt het festival het publiek op met inhoudelijk interessante programma's, via de media, maar ook op locatie.

Voor het festivalweekend in Maastricht schaarden zich uiteindelijk zes partners aaneen: de provincie Limburg, de gemeente Maastricht, MGM (later Pathé Cinemas), het Filmhuis Lumière, het festival, en de combinatie SNS-Bank/Nog Verzekeringen. Daarbij kwam natuurlijk de steun van alle andere sponsors en subsidiënten die het Rotterdams programma financierden.

De coördinatie van de organisatie bleef in Rotterdams handen. Maar de uitvoering werd zoveel mogelijk overgedragen aan het team en de vrijwilligers van Lumière.

Het was dan ook uitdrukkelijk de bedoeling, dat het evenement voor een belangrijk deel zou worden gedragen door lokale krachten. Het zou, in de ogen van de festivalleiding, contra-productief zijn om een randstadprogramma over te planten met een randstadploeg. In de toekomst moet de Maastrichtse organisatie in staat geacht worden zijn eigen stempel op het weekend te drukken.

Het filmweekend begon op vrijdagavond 2 februari met de opening door wethouder Leenders, en woorden van festivaldirecteur Fallaux en de actrice Renee Soutendijk. Als openingsfilm werd *Sabrina* van Sydney Pollack vertoond. Op die avond en de twee daarop volgende dagen werden 9.500 bezoeken afgelegd aan het festivalprogramma. Vijftien regisseurs maakten hun opwachting in Maastricht, en presenteerden daar hun films.

Een aantal van hen figureerde ook in de talkshows die werden geleid door Pauline Terreehorst, journaliste van *de Volkskrant*. Anderen werden ondervraagd door Theo van Gogh, Chiseko Tanaka en anderen.

Het festivalweekend Maastricht werd door pers, publiek en organisatoren gezien als een succes, dat vatbaar is voor herhaling.

Daarvoor moeten echter enige logistieke problemen worden opgelost. Niet de minste daarvan is de nabijheid op de kalender van het Carnaval.

3. EEN MULTICULTUREEL FESTIVAL

Vanuit de doelstellingen presenteert het festival vanzelfsprekend een multi-cultureel programma. Het jaarlijkse overzicht van de nieuwe oogst van films uit de hele wereld brengt altijd beelden, gedachten, argumenten en dromen uit een veelheid van culturen naar Nederland.

Daarboven spant het festival zich al jaren in om goede films te vinden uit landen, waarvan veel mensen naar Nederland zijn getogen. In Rotterdam treft de kijker dan ook altijd relatief veel films aan uit de Arabische wereld, uit Iran, China, Hongkong en Vietnam. Bij de selectie hanteert het festival hier soms andere dan cinematografische criteria.

Het festival probeert deze films onder de aandacht te brengen van allochtone bevolkingsgroepen. De programma-onderdelen worden bijvoorbeeld aangekondigd in de grote Turkse en Chinese dagbladen, en via de Turkse en Chinese televisie. Een speciaal hiermee belaste medewerker benadert ook scholen, buurthuizen en andere centra om voorlichting te geven over het filmprogramma. Ook worden speciale voorstellingen en discussies georganiseerd.

Het festival werkt ook samen met Nederlandse en buitenlandse distributeurs bij de aankoop van films uit deze culturen, voor vertoning buiten de festivalperiode.

De stimulering van distributie van films uit ontwikkelingslanden is overigens ook een taak van het aan het festival gelieerde Hubert Bals Fonds.

Tijdens het verslagjaar hebben het festival en het Fonds bemoeienis gehad bij de distributie van bijvoorbeeld *Les Silences du Palais* (Tunesië), *Bab el-Oued City* (Algerije), *Les Gens de la Rizière* (Cambodja), *Postman* (China), *On the Beat* (China), *Sons* (China), *Xime* (Guinee Bissau), *The Corridor* (Litouwen), *Guimba* (Mali).

Een aantal Latijnsamerikaanse films, die tot stand kwamen met steun van het festival of het Hubert Bals Fonds vond zijn weg naar speciale vertoningen, bijvoorbeeld in het kader van het eerste Festival for Latin America Film & Literature.

De multi-culturele oriëntatie van het festival is verder merkbaar op de **CineMart**. Op deze co-produktiemarkt spant het festival zich extra in ten behoeve van filmmakers uit de ontwikkelingslanden om hier geld en partners te vinden voor hun projecten.

Helaas is het aantal Nederlandse filmmakers uit de allochtone bevolkingsgroep erg klein. Het festival toont hun werk, als dat maar enigszins te doen is. Dit jaar zouden hiertoe gerekend kunnen worden de films van Nathalie Alonso Casale (Spaans) en Tato Kotetisvili (Georgisch). Een magere oogst.

De samenstelling van het personeel en van het bestuur kent eveneens een ondervertegenwoordiging van allochtonen. Dat wil zeggen, naar kale statistische normen gemeten. Het bestuur telt een Italiaan, onder de gecontracteerde medewerkers treft men een Nederlander van Surinaamse afkomst, en een Amerikaanse van Italiaanse afkomst. Tijdens het festival werkt het festival met betaalde en onbetaalde krachten uit tal van landen.

Tolken en begeleiders kwamen dit jaar bijvoorbeeld uit Tsjechië, Singapore, Thailand, Iran, Taiwan, Egypte, en Brazilië. Daarnaast waren er medewerkers uit Engeland, Canada, de VS, Mexico, Japan, Duitsland, Spanje, Italië, en diverse andere landen.

Het allochtone aandeel in het publiek blijft klein, en schommelt sterk. Dit heeft een rechtstreeks verband met de zwaarte van de landentema's. Bij Chineestalige films zitten Chinezen, bij Egyptische films Egyptenaren. Het aardige is dat het hier vaak niet de culturele voorhoede betreft, maar studenten en middenstanders. Deze blijven echter weg zodra het betreffende programma is afgelopen.

Het vakblad voor Amerikaanse onafhankelijke video- en filmmakers *The Independent* noemde Rotterdam 'The least white of the big western festivals'.

4. CINEMART

4.1 Inleiding

Dit jaar was de CineMart, de co-produktiemarkt van het festival, uitgegroeid van een vierdaags- naar een vijfdaags-evenement. Zonder meer kan gezegd worden dat dit de meest succesvolle CineMart was, afgemeten aan de reacties van de deelnemers en aan de grote hoeveelheid projecten die op de CineMart hun financiering hebben rond gemaakt. Het succes ligt deels aan de aanwezigheid van meer vertegenwoordigers dan ooit uit de internationale industrie. Aan de CineMart '96 werd deelgenomen door 300 bedrijven: fondsen, tv-stations, banken, productie- en distributie- maatschappijen en sales-agentschappen, met een totaal van 400 vertegenwoordigers (in 1995 276). Daarnaast is dit jaar veel moeite gedaan om de deelname uit te breiden met interessante, vooral Europese co-producenten, die wellicht aan deze vruchtbare editie hebben bijgedragen. De extra CineMart-werkdag zal ongetwijfeld ook een rol hebben gespeeld bij het resultaat.

4.2 Selectie projecten

Voor het eerst werd voorafgaand aan de CineMart een oproep gestuurd naar een selectie van buitenlandse regisseurs en producenten die in het verleden een film op het festival hadden, waarin zij werden uitgenodigd een project in te dienen voor de CineMart. Deze brief is ook verstuurd naar het regisseurs- en producenten-bestand van het Nederlands Fonds voor de Film. Hierdoor werd de organisatie overspoeld door Nederlandse en buitenlandse aanvragen. Was de hoeveelheid aanvragen vorig jaar al verdubbeld (100 in 1994 en 200 in 1995), dit jaar steeg het aantal tot 270. De uitstekende internationale reputatie en de promotie door drukwerk en advertenties zal ongetwijfeld daaraan hebben bijgedragen.

De aanvragen voor CineMart-deelname kwamen uit 37 verschillende landen. Hieronder zaten meer dan ooit Europese en Nederlandse aanvragen, respectievelijk 53 en 23 (in 1995 43 en 10). De uiteindelijke selectie bestond uit 48 projecten afkomstig uit 28 landen, waaronder 19 Europese (inclusief 5 Nederlandse), 3 Zuidamerikaanse, 7 Aziatische, 13 Noordamerikaanse (inclusief Canada) en 6 projecten uit Afrika.

Dit jaar kwamen ook meer documentaire-projecten binnen, waarvan de kwaliteit erg hoog was. Uiteindelijk werden er vier geselecteerd (in 1995 twee), omdat de CineMart zich vooral richt op fictie. De documentaire is een specifiek marktsegment, waarvoor ook andere tv-inkopers en producenten uitgenodigd zouden moeten worden.

De uiteindelijke keuze van Nederlandse projecten ging, na een eerste lezing en voorselectie van alle ingediende projecten, in samenspraak met het Nederlands Fonds voor de Film.

Voor de selectie van de Amerikaanse projecten werd ook dit jaar samengewerkt met het Independent Feature Project (IFP) uit New York, de officiële vertegenwoordiger van de CineMart in de VS. Een samenwerkings-verband dat al dateert uit 1994. Zij ontvangen een groot deel van de Amerikaanse inzendingen en maken een voorselectie van rond de tien projecten. Uit dit pakket maakt de CineMart-redactie een keuze, en voegt daaraan de Amerikaanse projecten toe die de CineMart direct bereiken buiten de IFP om. De CineMart organisatie heeft goede banden met een aantal gerenommeerde Amerikaanse produktiehuizen, die elk jaar worden benaderd om met een project te komen van jong talent. Dat zijn bedrijven als Good Machine, producent van Hal Hartley en films als *Sense & Sensibility*, *The Wedding Banquet* en *Eat Drink Man Woman*. En KVP van Christine Vachon, die onder meer *Swoon*, *Poison*, *Safe* en *I Shot Andy Warhol* produceerde.

De criteria voor de uiteindelijke selectie van de projecten zijn:

- het talent van de regisseur, bewezen door eerder werk;
- de kwaliteit en originaliteit van het project;
- de haalbaarheid en potentie van het productiebedrijf;
- co-productie interesse;
- de actualiteit van het project;
- het budget: de meeste CineMart projecten zijn low-budget - half tot drie miljoen dollar - met een paar uitzonderingen om ook grotere investeerders te voor de CineMart te interesseren;
- land van herkomst: de CineMart tracht uit alle continenten projecten te verzamelen, zodat niet alleen Amerikaanse of Europese filmprojecten worden gepresenteerd;
- Hubert Bals Fund achtergrond: projecten gesubsidieerd door het HBF worden automatisch geselecteerd, mits zij niet in een al te prematuur stadium verkeren. Dit jaar werden vijf HBF projecten uitverkozen.

4.3 CineMart-dossier

Door de forse groei van het aantal aanvragen is serieuze bestudering van een project binnen de bestaande deadlines bijna een onmogelijke taak geworden. De projecten dienden voor 1 oktober ingeleverd te zijn. Voor de selectie blijft dan nog krap twee maanden over om ze nog bijtijds in het CineMart-dossier te kunnen bundelen en te versturen. Vervroeging van de inleverdatum zal voor het komend jaar noodzakelijk zijn.

Het CineMart-dossier omvat per project een Engelstalige synopsis, een filmografie van de regisseur en de producent, gegevens als genre, lengte, budget, 'financing in place' en 'partners attached'.

Idealiter zou dit dossier half december van de drukker moeten komen, zodat de vakwereld het nog voor de Kerst ontvangt en ruimschoots de tijd heeft om het te bestuderen voor aanvang van de markt. Bovendien moet de intekenlijst voor afspraken, die bij het dossier is gevoegd, op tijd kunnen worden geretourneerd.

Ondanks een extra leeskracht die moest worden ingeschakeld om alles nog op tijd te kunnen selecteren en verwerken, ging het dossier toch niet eerder de deur uit dan 22 december.

Er zijn 600 dossiers verstuurd (350 in 1994 en 450 in 1995). Niet alleen CineMart geaccrediteerden ontvingen het dossier, het werd ook verzonden naar belangrijke relaties die niet hadden gereageerd, met de bedoeling ze over te halen alsnog naar Rotterdam te komen en ze in elk geval op de hoogte te houden.

4.4 Programma

Afspraken en agenda's

Bij de dossiers was een intekenlijst gevoegd waarop alle projecten vermeld stonden. Op deze lijst kon men aangeven naar welke projecten in het bijzonder de belangstelling uitging. Men werd geacht deze lijst in januari terug te faxen, ruim voor aanvang van de CineMart, zodat de organisatie op basis hiervan actiever kon bemiddelen tussen filmmakers en mogelijke financiers door bijeenkomsten en ontmoetingen te plannen.

Daarnaast ontvingen alle deelnemers met een project een participanten-lijst en konden zij tien bedrijven aangeven waarmee men een individueel gesprek wilde. Hieruit werd voor elke deelnemer een selectie gemaakt van vijf afspraken. Dit was ter vervanging van de vorig jaar ingevoerde Consulting Hours, die als te oppervlakkig waren ervaren, omdat men met meerdere deelnemers bij elkaar zat. Tijdens dit individuele gesprek kon men én te horen krijgen wat het beleid van een bedrijf was én bespreken of het project daarbinnen zou passen.

Op voorhand werden 1700 afspraken vastgelegd (500 in 1994, en 1500 in 1995).

Deze vooraf geplande afspraken vonden plaats in het Hilton Hotel, in de Jardin Zaal of Club Room en in vijf voor dit doel gehuurde suites, die van 's ochtends 9.00 tot 19.00 uur waren volgeboekt.

Naast deze afspraken was de dagelijkse CineMart Lunch in de Jardin Zaal de centrale ontmoetingsplaats. Van 12.00 tot 14.00 uur kon men hier iedereen aantreffen; het ideale moment voor de CineMart medewerkers om te bemiddelen en te *matchmaken*.

Seminars en workshops

Als men naast de geplande afspraken nog tijd over had, kon men de **Festival Film School** bezoeken die evenals vorig jaar gedurende drie dagen plaats vond in de Club Room van het Hilton. Wederom een initiatief van MediaXchange uit Engeland, in samenwerking met het Nederlands Fonds voor de Film, het Maurits Binger Instituut en het Festival. Aan deze Film School konden de producenten van de CineMart-projecten gratis deelnemen, anderen moesten voor deze workshop f 300,- betalen.

De Festival Film School vond tijdens drie ochtenden plaats - en niet meer gehele dagen zoals het vorig jaar - om de overvolle agenda's niet al te zeer te belasten.

De Film School concentreerde zich op thema's als **Development with Institution** en **Development Packaging** (eerste dag), met de medewerking van o.a Jeanne Wikler (Maurits Binger Instituut/Nederland), Ivan Mc Taggart (First Film Foundation/GB), Wayne Clarkson (Canadian Film Centre/ Canada), Francine Brücher (Pierre Grise Productions/Frankrijk), René Seegers (Lowland Productions/Nederland).

De tweede dag handelde over **New Distribution Outlets** en **Niche Film Distribution**, met medewerking van o.a. Simon Field (ICA Projects/GB), Nicolaine den Breejen (Cinemien/Nederland) en Helen Loveridge (Fortissimo Film Sales/Nederland).

Op dag drie was het thema **Attracting the Audience** en was er een Marketing Case Study rond *Antonia*. Experts die hier aan deelnamen waren o.a. Michael Dwyer (Irish Times/Ierland), Hans de Weers (Bergen/Nederland) en Alison Thompson (The Sales Company/GB).

Betalende Festival Film School deelnemers konden verder met hun badge naar het reguliere festival programma en mochten ook een lijst terugsturen met vijf mensen die ze graag wilden spreken. Ook voor hen werden dus agenda's op voorhand gemaakt.

BFI Conference

Op initiatief van het hoofd productie van het British Film Institute, Ben Gibson, vond op zondagmiddag 28 en maandagochtend 29 januari een conferentie plaats achter gesloten deuren, getiteld **Broadcasters and New European Film**. Voor dit debat nodigde de CineMart de productie-directeuren van diverse Europese televisie stations, Europese fondsen en een aantal Europese producenten uit. Aanwezig waren:

Televisie-stations: Eckart Stein (ZDF/3 Sat), Wim Odé (NOS), Hans Maarten van de Brink (VPRO), Meinolf Zurhorst (Arte), Rosmarie Wintgen (Ostdeutsche Rundfunk Brandenburg), Andrea Calderwood (BBC), Barbara Benedek (BBC), Peter Wolsgaard (TV2 Denmark), Alan Fountain (Mondial), Sylvia Stevens (Mondial), Tony Trsar (TV Slovenia)

Fondsen en film organisaties: Ryclef Rienstra (Dutch Film Fund), Ilse Hughan (Hubert Bals Fund), Dick Willemsen (Film Fund Rotterdam), Jeanine Hage (Stichting co-productiefonds), Frank Hübner (Filmstiftung NRW), Eva Hubert (Film Förderung Hamburg), Rod Stoneman (Irish Film Board), Simon Perry (British Screen), David Liu (Independent Television Service), Joy Pereths (Independent Television Service), Mary Davies (Independent Feature Project), Sheila de la Varende (Téléfilm Canada), Marin Schweighofer (Austrian Film Commission), Ben Gibson (British Film Institute, Production Division).

Aanwezige producenten: Jaques Bidou (Frankrijk), Keith Griffiths (GB), Pascale Dauman (Frankrijk), Hans de Weers (Nederland), Willmar Andersson (Zweden).

Het doel van de conferentie was: **'to exchange experiences and problems in funding and commissioning relationships between independent film producers and broadcasters, with a special emphasis on low budget films from around the world'**.

Nadat op de eerste dag alle partijen in het kort het beleid en problemen van hun bedrijf hadden uitgelegd onderzocht de groep op de tweede dag **'new models of co-operation to encourage and finance more of this work, built on the continuing success and expansion of CineMart'**.

Het resultaat van het debat werd door Ben Gibson als volgt samengevat:

'Despite a very wide variety of commissioning practices, local television cultures and structural needs represented by the group, they agreed on the urgent need to combat common structural problems and gaps. They also agreed to actively explore a new co-financing model over the next year in close co-operation with CineMart.'

Some key problems which provoked and animated the debate were: the frustrating irony that despite the various structures represented here, it is generally more difficult and time-consuming to raise money for low-budget films than more expensive ones; an ever-increasing emphasis on local work in the schedules of even the most innovative broadcasters and cable suppliers, threatening the creation of new, more internationalist "slots" for independent film and the development of those that already exist; the lack of communication between broadcasters and film-makers to build simple and mutually beneficial funding alliances.

Gezamenlijk presenteerden zij aan de CineMart het volgende voorstel:

'One newly proposed model was an experimental "dossier" of projects to be presented jointly by producers and their principal funding broadcasters. These would be low budget films (in the cost range US\$500,000 to US\$1,500,000) from around the world. The emphasis will be on work from newer film-makers, and the group felt that a bigger range of countries would need to be represented for this small dossier to be built up. Each film would be at least 50% funded from a combination of investment in its home territory and a commission the presenting broadcaster before it was presented to others. The purpose of these presentations would be to complete the financing of such projects principally through television pre-acquisitions.'

Hoe dit vorm gegeven moet worden en in de huidige CineMart kan worden ingepast, zal in het komende half jaar worden onderzocht.

Paneldiscussie over cinema in Vietnam, Cambodia, Laos en Thailand

Onder leiding van de Britse filmcriticus en specialist in de Aziatische cinema, Tony Rayns, werd met filmmakers gesproken over de situatie van de onafhankelijke cinema in respectievelijk Laos, Vietnam, Thailand en Cambodia. Deelnemers waren o.a. de filmmakers prins Chatrichelerm Yukol (Bangkok), Dang Nhat Minh (Hanoi), Brian Bennett (Bangkok) en critica Ngo Phuong Lan (Hanoi).

De discussie werd beheerst door de gemeenschappelijke problemen - gebrek aan *raw filmstock* en overheidssteun, censuur, veramenikanisering van de filmindustrie met name in de bioscopen. Er werd ook gesproken over inhoudelijke ontwikkelingen binnen de diverse landen: hoe verhoudt de onafhankelijke cinema in Thailand zich t.o.v. de commerciële? Is dit geheel anders in een socialistische volksrepubliek als Vietnam?

Paneldiscussie over Birma

Onder leiding van Jan Tromp (*de Volkskrant*) werd een speciale discussie gehouden over de mensenrechten situatie in Birma en over de cultureel-politieke gevolgen. Dit alles in het licht van het speciale Mekong-programma binnen het festival en het feit dat 1996 door de Birmese dictatuur tot 'Visit Myanmar 1996' jaar was uitgeroepen, en daarmee de discussie om wel of niet in Birma te investeren actueel werd. Tijdens het festival speelde dit ook in de nationale politiek, omdat de Tweede Kamer vragen stelde over de Heineken-investeringen in Rangoon.

Jan Tromp werd bijgestaan door o.a. Dorothee Wenner (Birma-expert, Berlijn), Gijs Hillenius (Birma Centrum Nederland), U Aung Ko (acteur *Beyond Rangoon*), Aye Chye Naing (Democratic Voice of Burma, Oslo), Jon Lillipally (Tweede Kamerlid PvdA) en U Myint Soe (producent van *A Smart Lady* en *Downstream*).

Television Market in Three China's/Possibilities for Co-production and acquisition in Japan

Op Woensdag 31 Januari werden speciale paneldiscussies over de televisie-markten in de drie China's (Volksrepubliek, Taiwan en Hongkong) en Japan. 's Ochtends werd gesproken met filmproducenten, televisie-inkopers en regisseurs over het acquisitie en co-productie beleid van diverse televisie-stations.

Deelnemers waren o.a. Christophe Tseng (Scholar Films, producent Taipei), Li Nien-tsu (Chinese Television System), en Hsu Hsiao-ming (regisseur *Heartbreak Island*).

Veel aandacht ging uit naar het openen van de markt in de Volksrepubliek, en hoe de diverse deelnemers dachten dat deze markt ging veranderen in de komende 5 jaar. Tot slot, kwam ook de televisie-situatie in Hongkong ter sprake en de mogelijke veranderingen in 1997.

Voor de Japanse studiemiddag was de hulp ingeroepen van twee zeer gerenommeerde deskundigen: Mitchie Takeuchi van ARC Media (Tokyo/New York) en Shimizu Shinichi van de Hosono Bunka Foundation (een expert op het gebied van co-producties met Japan). Beiden hadden een zeer grondig dossier voorbereid, dat aan de deelnemers werd uitgereikt. Ze vertelden over het media landschap in Japan, met zeer gedetailleerde informatie over het bereik van diverse tv-stations, de kijkdichtheid, de abonnementsgelden, de 'slots-structure' en wie te contacteren voor welke projecten. Deze middag werd door alle betrokkenen als zeer geslaagd beschouwd en van een zeer hoog niveau.

Na de pauze werd onder meer met de onafhankelijke producenten Nishimura Takashi (*How old is the River, March comes in like a Lion* en *Rubber's Lover*) en Araki Keiko (*Like Grains of Sand*) gesproken over het financieren van Japanse projecten met de Japanse televisie; met Asai Takashi over het co-produceren met Japan (hij was co-producent van bijna alle Derek Jarman films) en met Kuroiwa Hisami over de financiering van niet-Japanse projecten met Japanse gelden (zij produceerde onder meer *Smoke* en *Blue in the Face* alsmede Hal Hartley's *Flirt*).

4.5 CineMart buiten Rotterdam

Asian Film Conference 2

Vorig jaar vond tijdens de CineMart de zogenoemde Asian Film Conference plaats. In samenwerking met de NETPAC (Network for the Promotion of Asian Cinema) en de Filmstiftung Nordrhein-Westfalen werd dit tweedaagse evenement georganiseerd. Doel van deze conferentie was de bestudering van de positie van de Aziatische kunstzinnige film binnen de eigen regio, en een onderzoek te doen naar de positie van de Europese films in Azië vooral wat betreft distributie en co-financiering.

Een vervolg-conferentie hiervan vond dit jaar plaats in Keulen, in juni, wederom in samenwerking met de Filmstiftung NRW.

Het onderwerp was de Chinese en Japanse markt. In de praktijk lijken veel producenten de capaciteit van deze markten ver te overschatten. Er werd daarom gekozen voor een informatieve sessie, waarin de volgende thema's aan de orde kwamen: wie zijn de belangrijkste distributeurs in deze landen; welk produkt wordt er op de markt gebracht (film

zowel als video en tv), en wat zijn de markt ontwikkelingen in de laatste jaren geweest. Deelnemers in Keulen waren o.a. de Japanse Kuroiwa Hisami, producente *Smoke*, *Flirt* en *Blue in the Face*; de Britse Carole Myer, die als sales-agente veel met de Japanse markt te maken kreeg toen de sleutel-scène in *The Crying Game* door de Japanse censuur afgeplakt moest worden: dit werd een rechtszaak in Tokyo; de Californische 'entertainment lawyer' Thomas Garvin, die veel contracten voor Chinese en Japanse klanten verzorgt; de producente Barbara Robinson uit Hongkong; Edith Grant van Cine-Saison in Tokyo, distributeur van vele Europese films in Japan. Het panel werd voorgezeten door Dieter Kosslick (Filmstiftung Nordrhein-Westfalen) en Wouter Barendrecht (CineMart).

De aanwezige veelal jonge Duitse producenten vonden de dag zeer geslaagd, evenals de organisatie.

Dit initiatief zou zeer goed op andere plaatsen herhaald kunnen worden, omdat het jonge filmmakers en producenten van zeer veel informatie voorziet, en te vergelijken is met de functie van de Festival Film School.

CineMart USA/No Borders

Het **Independent Feature Project** (IFP) in New York heeft dit jaar het onderdeel **No Borders**, de IFP Co-Production Workshop, opgericht dat grote gelijkenis vertoont met de opzet van de CineMart. No Borders vindt plaats tijdens de jaarlijkse niet-selectieve markt, de Independent Feature Film Market (IFFM, 17-24 september 1995).

Het in 1993 gestarte samenwerkingsverband tussen de CineMart en de IFP, CineMart USA, werkte daardoor dit jaar beter dan ooit. Een twintigtal producenten die deelnamen aan de CineMart editie van 1995 werd benaderd met de vraag of zij wilden deelnemen met hun project aan de CineMart USA. Bij deze eerste selectie was met name gelet op het co-productie gehalte van het project met het oog op de Amerikaanse markt. Een aantal projecten viel vanzelf af, of omdat zij reeds aan het draaien waren, of omdat zij tijdelijk voor een ander project hadden moeten wijken, of omdat de producent zo groot was dat onze bemoeienis niet nodig was.

Naast de presentatie van negen van de tien Amerikaanse projecten die voor de CineMart 1995 waren geselecteerd viel de uiteindelijke keuze op een drietal Europese projecten, één Braziliaans project, één Argentijns project en één Zuidafrikaans project. De producenten werden uitgenodigd mee te gaan naar New York om daar in een CineMart-matige opzet hun project te vertegenwoordigen. Het IFP bood de producenten 4 nachten hotel aan. Evenals bij de CineMart werd een synopsis van hun project gebundeld in een dossier dat vooraf werd verstuurd naar financiers. En ook waren van te voren afspraken vastgelegd.

De CineMart-projecten lagen goed in de markt en gemiddeld had iedereen door deze nieuwe IFP-opzet vooraf een zestal afspraken vast kunnen leggen.

De selectie bestond uit de volgende projecten:

- *The Hottentot Venus* (Zuid-Afrika) van Zola Maseko (CineMart'95 & HBF project).

Aanwezig waren regisseur Maseko en producent Jeremy Nathan.

- *Madame Sata* (Brazilië/GB) van Kanim Ainouz (CineMart'95 & HBF project). Aanwezig waren regisseur Ainouz en producent Johann Insanally.

- *Nerolio* (Italië) van Aurelio Grimaldi (CineMart'95). Aanwezig was regisseur Grimaldi.
- *Paula* (België) van Frederic Fonteyne (CineMart'95 project). Aanwezig was producent Diana Elbaum.
- *Sin Querer* (Argentinië/Duitsland) van Ciro Cappellari (CineMart'95 & HBF project). Aanwezig was producent Albert Kitzler.
- *Suicide of a Gentleman* (Australië/Nederland) van Paul Cox (nieuw project). Aanwezig was producent Frank Bak. Dit Nederlandse project is geselecteerd in overleg met het Nederlands Fonds voor de Film. Het werd ook opgenomen in de selectie van de CineMart 1996 om er continuïteit aan te geven na de IFFM.

Uiteraard ging men nog niet met daadwerkelijke contracten naar huis, maar velen zijn toch gevraagd een follow-up te geven door het opsturen van een Engelstalig scenario. Bij navraag was duidelijk dat het voor alle partijen een zeer waardevolle en leerzame ervaring geweest is. Iedereen was uiterst tevreden en heeft in korte tijd en op een informele manier de Amerikaanse industrie leren kennen en belangrijke contacten kunnen leggen die, zij het eventueel niet voor dit project, waardevol zijn voor de toekomst. Met name van *Hottentot Venus* van Zola Maseko, *Nerolio* van Aurelio Grimaldi en het project van Paul Cox zou het niet verbazen als zij op termijn een Amerikaanse partner/distributeur zouden vinden.

De CineMart heeft in het kader van de samenwerking met de IFP een mailingbestand van interessante Europeanen (distributeurs, producenten en tv-inkopers ter beschikking gesteld. Zoals reeds vermeld heeft de IFP voor de CineMart'96 een belangrijke rol gespeeld bij de selectie van de Amerikaanse projecten en de aanwezigheid van hun representanten.

EAVE/EUROPE 1995

Dit jaar is voor het eerst een samenwerkingsverband opgestart met EAVE, een onderdeel van het MEDIA'95 project. EAVE begeleidt jonge, getalenteerde producenten in de internationale filmindustrie bij het vinden van co-producenten en pre-sales voor hun eerste of tweede speelfilm of documentaire.

Deze producenten hebben drie sessies per jaar. Voor de laatste sessie, midden november '95, was ook de CineMart uitgenodigd als 'decision maker'. Dit resulteerde in het oppikken van twee Europese EAVE projecten voor de CineMart: *Blossi/810551* van Julius Kemp (IJsland) en *State of Dogs* van Peter Brosens (België/Mongolië). Indien EAVE door MEDIA wordt voortgezet zal waarschijnlijk ook de samenwerking met de CineMart worden gecontinueerd en uitgebreid.

5. HUBERT BALS FUND 95/96

5.1 Inleiding

Het Hubert Bals Fund is inmiddels uitgegroeid tot een van de belangrijkste steunpilaren voor filmmakers uit de Derde Wereld.

In de afgelopen 6 jaar heeft het Hubert Bals Fund 134 films financieel ondersteund, waarvan er inmiddels 54 gereed zijn, en 13 in produktiefase. De overige projecten zijn grotendeels nog in ontwikkeling en natuurlijk zijn er enkele filmprojecten die nooit het witte doek zullen halen.

Het contactennetwerk van het Hubert Bals Fund is van groot belang voor de research van het International Film Festival Rotterdam. Middels het fonds is het festival vaak in een vroeg stadium op de hoogte van wat er in de Derde Wereld wordt ontwikkeld en gemaakt.

Evenzo belangrijk als de financiële ondersteuning is de bemiddelende en adviserende rol van het Hubert Bals Fund. Zo worden regelmatig door het fonds gesteunde projecten aan andere financiers voorgelegd, o.a. op de Cinemart in Rotterdam en op de Cinemart USA in New York.

Van het Hubert Bals Fund verschijnt tevens een apart jaarverslag met daarin een beschrijving van de ondersteunde projecten en een uitgebreider verslag van de activiteiten van het fonds in het afgelopen jaar.

Tijdens het afgelopen festival werden in een afzonderlijk programma 9 films vertoond die met steun van het Hubert Bals Fund tot stand zijn gekomen. Waarover meer in het hoofdstuk Programma.

Ook buiten het festival brengt het Hubert Bals Fund films uit andere culturen onder de aandacht van het Nederlandse publiek. Middels de samenwerking met Nederlandse film distributeurs werden vorig jaar films als *The Postman*, *Les Silences du Palais*, *Bab-El Oued City* uitgebracht in de Nederlandse filmtheaters.

5.2 Geselecteerde projecten 95/96

In de periode 1 april 1995 tot en met 31 maart 1996 steunde het Hubert Bals Fund 22 bijzondere filmprojecten uit ontwikkelingslanden.

De bijdragen die het Hubert Bals Fund verstrekt zijn bescheiden, maar voor het project vaak essentiële bijdragen: 'the missing link'. Het fonds investeert over het algemeen in de ontwikkelingsfase van projecten (scenariosubsidie of opstartkosten) of in de postproduktiefase. Naast artistieke kwaliteit en de haalbaarheid van een project, wordt bij selectie vooral gelet op het feit of een bijdrage uit het Hubert Bals Fund een bijdrage levert aan de lokale filmindustrie.

Africa Dreaming, diverse makers, Afrika
Al Alwa, Nora Armani, Egypte
Les Bavusi, José Laplaine, Mali
Chandragrahana, Dilip Paitnak, India
Che, Tristan Bauer, Argentinië
Chronique d'une Apostasie, Ridha Behi, Tunesië
City of God, Victor A. Gonzales, Argentinië
Don't know how the river..., Gregorio Cramer, Argentinië
Dreaming about Wolves and Giraffes, Mariano Pensotti, Brazilië
Few of Us, Sarunas Bartas, Litouwen
La Lenteur de la Lumière, Camilo de Sousa, Mozambique
Life is a Whistle, Fernando Perez, Cuba
Nauker ki Kameez, Mani Kaul, India
On the Old Roman Street, Don Askarian, Armenië
Po di Sangui, Flora Gomez, Guinee Bisseau
Rien que nous quatre, Alice de Andrade, Brazilië
Sea of Sand, Yacine Laloui, Algerije
Seuls au Monde, Nabil Ayouch, Algerije
Sons, Zhang Yuan, China
Stardust Stricken, Houshang Golmakani, Iran
The Ultima Vez..., Mercedes Ramirez, Costa Rica
Les Voyageurs de..., Nidhal Chatta, Tunesië

5.3 Internationale samenwerking

Het Hubert Bals Fund onderhoudt, naast de zeer frequente contacten met filmmakers en producenten uit de Derde Wereld, internationale samenwerkingsverbanden met o.a. het Franse Fonds Sud, de F.E.P.A.C.I (Fédération Panafrican des Cineastes), Les Journées Cinématographiques de Carthage, IFP (New York), Public Theatre (New York, organisatie en ondersteuning een festival van Arabische films), Cinema Novo (België), International Film Festival Havanna (Cuba).

5.4 Organisatie

Het Hubert Bals Fund wordt bestuurd door de directie van het International Film Festival Rotterdam. Uitvoerende werkzaamheden - secretariaat, publiciteit, administratie - worden verricht door de festivalstaf.

Door de toename van het aantal aanvragen en de groei van de fondsactiviteiten, mede veroorzaakt het verwerven van distributie-rechten, werd Marieke Brouwer per 1 oktober aangesteld als parttime medewerker.

De projecten worden geselecteerd door een commissie bestaande uit Emile Fallaux (directeur), Sandra den Hamer (adjunct-directeur), Ilse Hughan (Fortuna Films), Gertjan Zuilhof (programma-medewerker IFFR). Regelmatig wordt advies ingewonnen o.a. bij programma-adviseurs van het festival met expertise in een bepaalde regio en bij externe adviseurs.

5.5 Financiën

Het fonds wordt beheerd door het International Film Festival Rotterdam, maar wordt volledig extern gefinancierd en drukt niet op de festivalbegroting.

Het fonds wordt gesubsidieerd door het Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking en het NCO. Voorts worden inkomsten gegenereerd uit door-verkoop van rechten aan distributeurs en zendgemachtigden. Alle inkomsten in het fonds komen ten goede aan filmprojecten in de Derde Wereld. In de jaarrekening van het International Film Festival Rotterdam vormt het Hubert Bals Fund een apart hoofdstuk.

6. COMMUNICATIE & MARKETING

6.1 Inleiding

De activiteiten van de afdeling communicatie & marketing stonden dit jaar in het teken van de bijzondere programma's in het kader van het jubileum. Daarnaast werden nieuwe initiatieven genomen om de status quo van het festival op publicitair gebied nieuwe impulsen te geven.

Tot die initiatieven en aandachtsgebieden hoorden:

- Ontwikkeling en doorvoering van een nieuwe huisstijl
- Uitbreiding van de activiteiten op het Internet
- Ontwikkeling van een basisconcept voor de buiten- en binnenaankleding
- Publiciteit voor het Festivalweekend Maastricht
- Uitbreiding van de promotie-activiteiten via televisie
- Lobby voor international media-aandacht
- Ondersteuning bij de werving van nieuwe sponsors en de ontwikkeling van samenwerkingsprojecten op promotioneel gebied
- Evenals het vorig jaar extra aandacht voor de werving onder jongeren en studenten.

Het waren zonder uitzondering zaken die moesten worden aangepakt en waarbij het festival zich geen stilstand kan veroorloven. De sterk uitgedijde redactionele werkzaamheden - door mediaproducties als de website - konden enigszins worden verlicht door een redactiemedewerker die hiervoor een maand werd ingehuurd.

De capaciteit van de medewerkers moest tot het uiterste worden gebruikt, wat ten koste ging van de flexibiliteit en risicovol was bij de opvang van calamiteiten en urgente zaken. Door de inzet van de medewerkers kon volgens schema aan de geplande productie worden voldaan.

Publicitaire campagne

De internationale promotie en het onderhouden van de internationale contacten strekt zich uit over het gehele jaar. De campagne gericht op de publiekswerving in Nederland concentreert zich op twee momenten:

- Als opwarmer en eerste introductie van het festivalprogramma worden vanaf half december - voor de kerstvakantie - de Vrij Nederland-bijlagen, festivalaffiches en bioscooptrailers landelijk verspreid. Mediasteun wordt verleend door de berichtgeving naar aanleiding van de eerste persconferentie op 21 december.
- Vanaf half januari wordt de campagne geïntensiveerd met een nieuwe verspreidingsronde van affiches, campagnes met Abri's en driehoeksborden, verspreiding van Volkskrantbijlagen, reclame-spots op tv, de digitale catalogus op het Internet en een beperkte advertentie-campagne. Persberichten met nieuws over het programma en een laatste persconferentie zorgen ervoor dat het festival in de media aanwezig blijft.

Gedetailleerde informatie over de activiteiten en de resultaten volgen in dit hoofdstuk. Voor een evaluatie van de kaartverkoop zie hoofdstuk Financiën.

6.2 Bezoekersprofiel

Na de uitgebreide publieksonderzoeken in 1994 en 1995 is dit jaar voor een beperkte opzet gekozen. Het onderzoek werd uitgevoerd door studenten van de Hogeschool Rotterdam & Omstreken. Zij ondervroegen 214 festivalbezoekers die antwoord gaven op 12 vragen die betrekking hadden op het bezoekersprofiel. In de meeste gevallen vertonen de resultaten een vergelijkbare tendens als de vorige jaren. In een aantal opzichten wijken de resultaten echter opvallend af. Dat is vooral te verklaren door een oververtegenwoordiging van passepartouthouders bij de respondenten.

Vorige publieksonderzoeken toonden aan dat onder de passepartouthouders significant meer mannen zijn en de leeftijd hoger ligt dan bij de gemiddelde bezoekers. Het grote aantal studenten 36,4% onder de respondenten in vergelijking met vorige jaren (18,7%) kan onder meer worden verklaard uit het succes van de studentenpassepartouts en andere promotie-acties gericht op studenten.

Hieronder volgen de belangrijkste uitkomsten, met de cijfers van 1995 tussen haakjes:

- **sexe**

Het onderzochte publiek bestaat voor 59,8% (52%) uit mannen en 40,2% (48%) uit vrouwen.

- **leeftijd**

De leeftijd van de respondenten is als volgt verdeeld: 34,7% (38.1%) van de bezoekers is jonger dan dertig jaar, 32,3% (33.5%) is uit de leeftijdscategorie 30 tot 39 jaar en 33% (28.5%) is veertig of ouder.

- **opleiding**

Het festivalpubliek is hoog opgeleid: 69,8% (61.3%) heeft wetenschappelijk onderwijs of hoger beroepsonderwijs gevolgd.

- **herkomst bezoekers**

De herkomst van de bezoekers bevestigt grotendeels het beeld van voorgaande jaren: een derde, 33,2% (31.9%) van de bezoekers komt uit Rotterdam, 61,2% (66%) is uit de rest van Nederland en 5,6% (2.1%) uit het buitenland.

- **aantal films per bezoeker**

6,4% (3,9%) van de respondenten bezoekt één voorstelling, 21,5% (50.1%) ziet 2 tot 5 films, 26,2% (32.7%) ziet 6 tot 15 films, en 38,3% (13.3%) ziet meer dan 15 films.

- **publiciteitsuitingen**

De bekendheid met de belangrijkste publiciteitsuitingen van het festival is opvallend hoog, enkele voorbeelden: 87,9% noemt de Volkskrantbijlage, 61,7% kent de promotie-folders en de Vrij Nederland bijlage, 41,6% de Ster-spot, en 26,2% de bioscooptrailer. Het festivalaffiche is bij 59,3% van de respondenten bekend van de Abn's en de catalogus op Internet is bij 19% bekend. Verder scoren de VPRO gids (40,7%) en de Filmkrant (42,5%) hoog als informatiebron over het festival.

▪ media-gebruik

In vorige onderzoeken werden de bezoekers gevraagd naar de media die gebruikt werden als informatiebron over het festival. In dit onderzoek is gevraagd naar het mediagebruik in het algemeen. De resultaten kunnen dan ook nauwelijks worden vergeleken.

De belangrijkste uitkomsten zijn: De Volkskrant is met 37,9% het meest gelezen dagblad van de respondenten, daarna volgt op enige afstand het NRC Handelsblad met 22,4%. Opmerkelijke derde met 17,3% is het Algemeen Dagblad, in vorige onderzoeken werd deze krant nauwelijks genoemd.

Vrij Nederland wordt met 10,7% het meest genoemd als weekblad, op enige afstand volgen de andere opiniebladen, respectievelijk De Groene Amsterdammer, HP/De Tijd en Elsevier. Maandbladen worden door 16,8% van de respondenten regelmatig gelezen, waarbij de Filmkrant en het vakblad Film & Televisie het hoogst scoren.

De respondenten kijken het meest (69,2%) naar de publieke omroep, waarbij Nederland 3 het beste scoort met 33,2%. Een meerderheid van 54,2% kijkt ook regelmatig naar buitenlandse tv-stations, maar liefst een kwart van de respondenten kijkt regelmatig naar de BBC. De Nederlandstalige commerciële omroepen worden door de respondenten matig bekeken (29,4%) evenredig verdeeld over alle vier de stations.

• Sponsors

Van de vijf hoofdsponsors worden De Volkskrant (73,4%), Citroën (72,9%) en Grolsch (56%) door meer dan de helft van de respondenten als sponsor van het festival genoemd. De nieuwe sponsors KPN en Filmnet zijn respectievelijk bij 45,3% en 35,5% van de respondenten bekend.

6.3 Nieuw huisstijl

De huisstijl is het smoel (imago) van het festival, de façade naar de buitenwereld, die enerzijds het karakter van de organisatie weerspiegelt en ook extra glans en uitstraling aan het festival en de organisatie geeft. Zowel voor de insiders als voor daarbuiten moet het intuïtief als passend worden ervaren worden, datgene zijn waarmee men zich kan identificeren of waar men bij wil horen, en - liever nog - waar men trots op is.

Het festival besloot tot een nieuwe aanpak van het Tijger-beeldmerk en -affiche en daaraan verbonden de ontwikkeling van een nieuwe huisstijl. De Amsterdamse ontwerper Max Kissman werd met deze opdracht belast.

Kissman maakte naam als lid van de Wild Plakken groep en was in Nederland een van de eersten die op de computer ontwierp. Sinds enkele jaren is hij vaste vormgever voor de VPRO televisie.

Max Kissman moest met de volgende uitgangspunten en overwegingen rekening houden bij de ontwikkeling van een nieuw affiche-concept en een nieuwe huisstijl:

▪ Voorop staat dat het festival de (of een) tijger als symbool wil behouden. Meer nog, de tijger moet als festivalsymbool bekender worden gemaakt bij het publiek. Het betekent dat de tijger moet terugkeren in het beeldmerk/logo, dan wel op het affiche.

- Het affiche heeft vooral een representatieve - het vertegenwoordigt een festival-editie - en minder een promotionele functie. Voor promotie ontwikkelt het festival in samenwerking met een reclamebureau afzonderlijke campagnes, waarbij specifieke reclame-technieken kunnen worden ingezet.

Het beeldmerk/logo heeft eveneens een representatieve functie.

- Het festival is gebaat bij een sterk beeldmerk/logo dat jarenlang gehandhaafd blijft en het festival herkenbaar maakt. Het logo leidt niet alleen een briefpapieren leven, maar is ook geschikt voor talloze andere - vaak ad hoc - toepassingen. Het is ook een belangrijk instrument voor free publicity doordat een aantrekkelijk en krachtig beeldmerk bijna altijd wordt gebruikt door de media als herkenningssymbool van het festival.

- De huisstijl of een afgeleide van het beeldmerk/logo zal ook toegepast moeten kunnen worden voor andere festival-activiteiten: Cinemart en het Hubert Bals Fund. Voor deze activiteiten wordt apart briefpapier gebruikt en het HBF heeft een eigen leader. Andere bijzondere toepassingen zijn de leader, de Website en de Tiger Awards.

Max Kissman presenteerde nog voor de zomer een ontwerpvoorstel voor zowel het tijger-affiche als het beeldmerk. Het affiche-voorstel werd door het festival goedgekeurd. Over het beeldmerk-ontwerp waren de meningen verdeeld. De directie besloot de verdere ontwikkeling en uitvoering uit te stellen naar 1996 zodat een nieuwe directeur zich over het ontwerp zal kunnen uitspreken.

De oude huisstijl bleef daardoor gehandhaafd, met uitzondering van de publicitaire producties die specifiek betrekking hadden op het 25ste festival waarvoor het beeldconcept van het nieuwe affiche werd toegepast.

6.4 Publieksacties

Volkskrantdag

Dankzij een uitgekiend route-systeem konden ook dit jaar 4800 Volkskrantlezers deelnemen aan de traditionele Volkskrantdag op de laatste zondag van het festival. Zij kregen zoals gewoonlijk een programma van 5 films te zien die volgens de publieksenquête tot de beste films van het festival hoorden.

De deelnemers melden zich aan n.a.l.v. een brief, die gestuurd wordt naar de bezoekers van de vorige editie, en na oproepen in de Volkskrant die in de loop van december verschijnen. De Volkskrant geeft geen garanties over de data van plaatsing van de oproepen. In de praktijk betekent dit meestal dat de plaatsing opschuift naar latere data. Een moeilijk te hanteren voorbehoud, omdat het festival in de geplande periode medewerkers klaar heeft zitten die de grote aantallen aanmeldingen administratief moeten verwerken.

De lichte prijsverhoging van f 2,50 had geen gevolgen voor het aantal deelnemers, de dag raakte ook dit jaar zo goed als uitverkocht.

Op de dag zelf deden zich geen problemen voor bij de zalen en het publiek was zeer tevreden over de soepele gang van zaken en over het geboden programma.

De Volkskrantdagbezoekers arriveerden en masse op zondagochtend op het Rotterdamse

Centraal Station en ontvingen daar als welkom een speciale aflevering van de Dagkrant. In het festivalpaviljoen konden zij terecht voor koffie.

Dit jaar waren er geen klachten over de overvolle treinen in de ochtend. De NS heeft op dringend verzoek van het festival een extra filmfestivaltrein vanuit Utrecht en verlengde treinen vanuit Amsterdam ingezet.

Van het Volkskrant-arrangement voor het laatste weekend van het festival met een overnachting in het Hilton, een diner, en toegang tot de slotfilm, het festivalbal en Volkskrantdag - werd door 190 Volkskrantlezers gebruik gemaakt.

VPRO Preview

Voor het derde achtereenvolgende jaar organiseerde het festival i.s.m. de VPRO een preview dag op de eerste donderdag van het festival. Het concept van deze dag is de VPRO-gidslezers een exclusieve vooruitblik te gunnen op de hoogtepunten uit het festivalprogramma. De VPRO Preview verhuisde dit jaar van Thalia naar het Luxor theater vanwege het zitcomfort en de betere horeca-faciliteiten. Voor een volle zaal met 850 deelnemers werden van 's ochtends 10.00 uur tot 's avonds 23.00 uur zes films vertoond die waren geselecteerd door de VPRO filmredactie en de directeur van het filmfestival.

Nacht van de Extravaganza

De publieke belangstelling voor Nacht van de Pers was in de afgelopen jaren duidelijk tanende. De programmering leverde ook meestal problemen op, omdat een aantal van de films die door de Nederlandse filmcritici waren geselecteerd, niet meer beschikbaar waren. Dit jaar zou de programmering nog moeilijker worden omdat er zeer veel films in het festivalweekend Maastricht werden vertoond. Daarom werd gekozen voor een andere invulling, namelijk een programma met cultfilms uit het festival.

De nacht trok weinig bezoekers, nog geen honderd. Waarschijnlijk heeft het programma de tijd nodig om door het publiek ontdekt te worden.

Klantenservice

Voor de vaste bezoekers en passepartouthouders heeft het festival een aantal speciale service-faciliteiten gecreëerd. In de derde week van december werden VN-bijlagen gemailed naar ongeveer 3.500 adressen uit klantenbestand van het festival.

Met een bijgesloten bon kon men een passepartouts, dagkaarten of tiennittenkaarten bestellen tegen de normale prijs. Als service kregen de voorbestellers voorafgaande aan het festival hun passen of kaarten, met de catalogus en het programma-overzicht thuis gestuurd. Daarnaast werd - i.s.m. de VVV - een zeer voordelige overnachtingsmogelijkheid in enkele Rotterdamse driesterren hotels aangeboden.

Op deze wijze heeft het festival 79 passepartouts, en 113 dagkaarten en tiennittenkaarten voorverkocht. De door de VVV gereserveerde hotelkamers werden geboekt door 75 bezoekers, die gezamenlijk zorgden voor 375 overnachtingen.

6.5 Werving bijzondere doelgroepen

Jongeren

Evenals voorgaande jaren is een van de prioriteiten van het promotie- en marketingbeleid het bekend maken van het festival als evenement en de films die er worden geboden bij jongeren vanaf circa 18 jaar. Uiteindelijk met de bedoeling dat hun belangstelling voor deze cinema wordt gewekt en een deel van hen de weg naar Rotterdam leert vinden. Bij de benadering van media en pers wordt daarom speciale aandacht gegeven aan de media die deze groep bereikt. Daarnaast richt het festival zich met meer directe acties op jongeren.

CJP acties

Na evaluatie van de teleurstellende resultaten die de intensieve campagne met het CJP opleverde, was dit jaar de benadering van CJPers eenvoudig van opzet. Naast de standaardkortingen op passepartouts en dagkaarten, werd speciaal voor CJPers en studenten een vijf-rittenkaart geïntroduceerd. Deze kaart bood financieel een aantrekkelijk alternatief - hij kostte f 45,- en gaf een maximum voordeel van f 17,50 - bovendien kon hij door meerdere personen worden gebruikt.

De nieuwe kaart werd een onmiddellijk succes: 770 werden ervan verkocht. Hoewel de kassa-administratie geen scheiding heeft gemaakt, is de conclusie gerechtvaardigd dat deze verkopen merendeels voor rekening van CJPers komen.

Studenten

- Met behulp van het promotie-team van de Volkskrant zijn 10.000 prentbriefkaarten verdeeld tijdens de introductie-dagen voor eerstejaars studenten op de verschillende Nederlandse universiteiten. De prentbriefkaart-actie werd ondersteund met advertenties in de landelijke agenda's voor studenten aan de universiteiten en hogescholen die door de aan de Volkskrant gelieerde uitgever Projectmedia worden geproduceerd.
- In de week vooraf en in de eerste week van het festival publiceerde Grolsch i.s.m. het festival een advertentie op de voorpagina's van de 12 belangrijkste universiteits- en hogeschoolbladen.
- Het festival werkt al jarenlang op diverse terreinen samen met verschillende Rotterdamse onderwijs-instellingen waaronder de Erasmus Universiteit, de Hogeschool Rotterdam en de Rotterdamse Academie voor Beeldende Kunsten. Dat betreft ook de publiekswerving voor het festival.

Van de mogelijkheid om groepsgewijze (minimaal 20 personen) een studentenpassepartout te kopen tegen het zwaar gereduceerde tarief van

f 125,- (normale prijs f 225,-) werd gebruik gemaakt door de afdelingen Bedrijfskunde en Kunstmanagement van de Erasmusuniversiteit, de afdeling Vrijetijdskunde van de Hogeschool Rotterdam & Omgeving en de av-afdeling van de Kunstacademie.

Voor ca. 100 a.s. eerstejaars van de afdeling Kunstmanagement van de Erasmus Universiteit is tijdens het festival een speciale filmvoorstelling gegeven.

De opleiding Vrijetijdskunde van de Hogeschool Rotterdam & Omstreken maakte van het festival een onderwijsproject. Ruim honderd studenten volgden met een 5-rittenkaart een deels vastgelegd programma. Eén of twee CJP menu's en in ruil voor een persoonlijk verslag konden zij daarmee onderwijspunten verdienen.

• Landelijk zijn de gespecialiseerde opleidingen voor communicatie, film- en theaterwetenschappen, journalistiek en natuurlijk de film- en televisie-opleidingen benaderd om de studenten te laten profiteren van het voordelige studentenpassepartout. Een medewerker van het festival was speciaal belast met het benaderen van docenten of andere contactpersonen die er zorg voor moesten dragen dat minimaal 20 studenten van hun opleiding zouden deelnemen. Op deze wijze zijn 300 passepartouts verkocht.

Filmhuisvrijwilligers

De filmtheaters en filmhuizen hebben nog altijd een bijzondere band met het festival; het festival is het uithangbord voor de meeste films die zij in het daaropvolgende jaar zullen gaan vertonen. Voor de honderden filmhuismedewerkers in het land, merendeels vrijwilligers, is het bezoek aan het festival dan ook een 'must' om op de hoogte te blijven. Elk filmhuis - van de A en B categorie volgens de Associatie van Nederlandse Filmtheaters - ontvangt twee gratis gasten-passepartouts ter ondersteuning van hun werk en als tegenprestatie voor de distributie van het publiciteitsmateriaal van het festival. De overige medewerkers kunnen via hun directies een passepartout bestellen tegen het gereduceerde tarief van f 125,-. Dit jaar maakten 127 filmhuis-medewerkers van deze mogelijkheid gebruik.

Transcultureel

Zoals al enkele jaren gebruikelijk is wordt de filmprogrammering aangegrepen om speciale publieksgroepen te benaderen. Afhankelijk van de thema's, zwaartepunten in de programmering of filmvoorstellingen met een bijzonder karakter wordt bekeken of hiermee geappeleerd kan worden aan specifieke doelgroepen.

In het programma lag de nadruk naast China en Japan op de landen in de Mekong delta: Vietnam, Birma, Thailand en Cambodja. Twee medewerkers waren belast met de ontwikkeling en uitvoering van publicitaire en promotionele activiteiten, waardoor de bevolkingsgroepen die uit deze landen afkomstig zijn konden worden geïnformeerd en bereikt. Zie ook hoofdstuk 3.

6.6 Algemene promotie- en reclamecampagnes

Uitmarkten

Het festival presenteerde zich eind augustus/begin september met een eigen stand op de Amsterdamse en Rotterdamse Uitmarkt. Zowel tijdens de Amsterdamse als Rotterdamse Uitmarkt was de publieke belangstelling lauw. In Rotterdam werd dat - voor het derde achtereenvolgende jaar - mede veroorzaakt door het barre weer. Maar het is zeer de vraag of een dergelijke aanwezigheid nog wel zin heeft. De Uitmarkten slagen er weliswaar in massaal publiek op de been te brengen, maar dit lijkt steeds meer gemotiveerd te worden voor een gezellig dagje uit met gratis optredens en minder door culturele belangstelling. Voor een specifieke activiteit als het filmfestival, dat bovendien pas een half jaar daarna plaatsvindt, bestaat weinig interesse.

Vrij Nederland-bijlage

Voor de derde keer is een festivalspecial met Vrij Nederland geproduceerd. De special - 24 pagina's fullcolour - is bedoeld om in een vroeg stadium de belangstelling van het publiek op te wekken en globaal te informeren over het programma. De inhoud bevat beschrijvingen van een beperkt aantal films - meestal films van Nederlandse distributeurs waarvan kwalitatief goed en aantrekkelijk publiciteitsmateriaal beschikbaar is - en introducties op de thema's en zwaartepunten in het programma. De bijlage is ook een aantrekkelijk medium voor de sponsors van het festival om te adverteren.

De special verscheen ruim voor de kerst in de derde week van december in een oplage van 70.000 exemplaren. Daarvan zijn 10.000 exemplaren verspreid via de sponsors, 55.000 exemplaren zijn landelijk verspreid over de filmtheaters, universiteiten, uitgaanscentra, etc., 1000 exemplaren zijn verstuurd naar vrijwilligers, medewerkers en relaties in Nederland. Tenslotte, zijn 5.000 exemplaren ingezet voor een direct mail actie. De adressen voor deze mailing waren afkomstig van:

- het klantenbestand van het festival
- een selectie van in film geïnteresseerde CJPers
- de Volkskrantdag

In de eerste week van januari verscheen de special als bijlage van Vrij Nederland in een oplage van 95.000 exemplaren.

Adverteren

Het festival heeft een minimaal budget voor publiekswerving door middel van advertentiecampagnes. De oplossing hiervoor wordt gevonden in de samenwerking met de sponsors, die bijvoorbeeld een campagne adopteren. Als onderdeel van de acties gericht op studenten werd in de universiteits- en hogeschoolagenda's van Projectmedia geadverteerd. Grolsch financierde een advertentiecampaagne in de belangrijkste universiteitsbladen. De Volkskrant sponsorde de advertenties voorafgaande aan het festival geadverteerd voor de Volkskrantdag en het Festivalweekend Maastricht. Tijdens het festival werd dagelijks geadverteerd met de uitslagen van de publieksenquête, het talkshowprogramma, het festivaljournaal en de uitzendingen van festivalfilms op Filmnet. Daarnaast zijn enkele steunadvertenties geplaatst: voor het Festivalweekend Maastricht, de Nacht van de Extravaganza, en het '72 programma in het Nederlands Filmmuseum.

Dankzij sponsoring kon ook weer een reclamecampagne gerealiseerd worden voor Abri's en voor de filmtheaters/bioscopen en televisie.

Deze campagnes richten zich op een breed publiek en dienen in de eerste plaats het vergroten van de bekendheid met het festival als een van de belangrijkste en grootste, jaarlijkse culturele evenementen in Nederland.

Abri's

Het buitenreclamebedrijf Mediamax sponsorde voor het vierde jaar een Abri-campagne. Mediamax beschikt over licenties in het hele land en in de meeste grote steden. In tegenstelling tot voorgaande jaren kon Mediamax onze wensen slechts zeer gedeeltelijk tegemoet komen. De Abri-campagne bestreek een week, de ongunstige eerste week van het jaar, en kon niet worden gerealiseerd in Rotterdam. Het festival bleef daardoor zitten met een achteraf nutteloos gebleken extra oplage van het Abri-affiche, die gebruikt zou worden voor een tweede ronde.

Bioscooptrailer/Televisie-spot

Het Amsterdamse reclamebureau Campaign Company bedacht en produceerde de bioscooptrailer en een daarvan afgeleide tv-spot. Voor Campaign Company waren Rob Floor & Paul Rietveld verantwoordelijk voor de festival-account. Cineteam van Frits Harkema produceerde de film, waaraan verder onder meer werd meegewerkt door Valkieser Sound & Images en Cineco. Het decorum van de Rotterdamse haven - de internationale toegangspoort tot Europa - was het motief van de trailer. Dankzij de medewerking van het Havenbedrijf Rotterdams en Smit Internationale, dat twee sleepboten met bemanningen beschikbaar stelde, kon de haven midden in de nacht worden gefilmd. Het werd een krachtige film, geregisseerd door een jonge getalenteerde reclamefilmer, Walter Kehr, die voor deze productie was overgevlogen uit Los Angeles. Een dergelijke productie zou normaal rond de f 200.000,- hebben gekost, voor het festival waren er echter nauwelijks kosten aan verbonden, dankzij de meewerkend bedrijven en de sponsors van het festival.

De trailer bleek uitermate effectief. Vanaf de laatste week van december was hij met 200 kopieën te zien in de filmtheaters en bioscopen. KPN, Grolsch, Citroën en Filmnet stelden elk een bedrag beschikbaar, waarmee het festival bij de Ster zendtijd kon kopen tegen het gereduceerde cultureel tarief. De Ster-spot is vanaf twee weken voor aanvang van het festival 60 keer te zien geweest in de commercial-blokken op alle drie de zenders van de publieke omroepen.

Een bijzonder gebaar van goodwill naar Rotterdam deed SBS 6, dat de trailer regelmatig tussen de programma's vertoonde. De commerciële tegenwaarde van deze uitzendingen bedroeg f 150.000,- die niet in rekening werden gebracht.

Op Nederland 3 werd de trailer toegepast voor een regelmatig uitgezonden eigen trailer met de aankondiging van de tv-programma's over het festival

De trailer werd daarnaast gebruikt voor bijna alle tv-programma's met betrekking tot het festival. De enige Nederlandse zender waarop hij niet is vertoond is RTL5.

De totale waarde van de trailer/tv-spot campagne (inclusief de productie) bedroeg naar schatting 7,5 ton.

Tijger affiche

Het affiche werd zoals gewoonlijk in twee formaten gedrukt - A0 en A2 - en vanaf half december landelijk gedistribueerd in een oplage van respectievelijk 2500 en 4000 exemplaren. De A0 formaten werden o.m. op driehoeksborden gebruikt in Rotterdam en Amsterdam.

6.8 Informatieve media en drukwerk

Hierna volgt een overzicht van het hiervoor nog niet genoemde media en drukwerk die in de eerste plaats zijn bedoeld om het festivalpubliek te informeren.

Catalogus

Het jubileum en het uitgebreide jubileumprogramma was aanleiding om de catalogus ruim op te zetten. Het meest representatieve drukwerk van het festival besloeg 280 pagina's, ruim 100 meer dan het voorafgaande jaar. Die waren ook nodig om de

informatie op te kunnen nemen van de uitgebreide jubileumprogramma's Exploding Cinema en The First Festival. De ruime opzet bood ook het voordeel dat de verschillende programma-onderdelen helder konden worden ingedeeld. De prijs, altijd al een struikelblok voor bezoekers om hem te kopen, bleef hetzelfde. De totale oplage van de catalogus was 4500. Rond de 3000 exemplaren zijn gratis uitgedeeld aan passepartouthouders, gasten, pers, sponsors, medewerkers en relaties. Rond de 270 exemplaren werden voorbesteld door middel van de bonnen in Vrij Nederland en de Volkskrant. De losse verkoop tijdens het festival was zoals gebruikelijk minimaal, 80 exemplaren.

De overige catalogi worden verstuurd naar de filmmakers/producenten van de films uit het festivalprogramma en naar belangrijke filminstellingen in het buitenland. Gedurende het hele jaar ontvangt het festival ongeveer 200 aanvragen voor een catalogus, die merendeels tegen een onkostenvergoeding worden opgestuurd.

Digitale catalogus

Tien dagen voor aanvang van het festival was de catalogus-informatie ook on-line op de Website van het festival. Daaraan werd enkele dagen later het programma-schema toegevoegd. De opzet en vormgeving was grotendeels identiek aan die van het afgelopen jaar. Uit de bezoekersregistratie van de Website bleek dat deze intensiever is geraadpleegd dan het jaar daarvoor en de gebruikers in overgrote meerderheid uit Nederland kwamen. Zie ook het hoofdstuk over de Website.

Volkskrantbijlage

Sinds het vorig jaar wordt het programma-schema in de Volkskrantbijlage op een handzamer weekend-formaat gedrukt. Het legt een zware druk op de programmering en productie, omdat hierdoor de deadline vier dagen naar voren is geschoven. Ook dit jaar lukte het om op de afgesproken deadline de opmaak bij de Volkskrant aan te leveren. Dankzij een soepele opstelling van de Volkskrant kreeg de bijlage een vierkleuren-omslag en kon de omvang worden uitgebreid tot 16 pagina's (vorig jaar 8), waarvan vier pagina's voor adverteerders.

De krant had problemen bij de aflevering en distributie van de bijlagen. De overdruk kon vrijdagochtend niet op tijd worden geleverd, zodat de door het festival ingehuurde koeriers niet konden uitrijden. Het resulteerde in de vertraging van de landelijke distributie van de bijlagen en het verlies van een kostbaar weekend dat bijlagen niet beschikbaar waren voor het bioscoop- en filmtheaterpubliek.

Verontrustend was het groot aantal - ca. 200 - telefonische klachten die het festival ontving van Volkskrantlezers die geen programma-bijlage bij hun krant hadden ontvangen. Volgens de gewaarschuwde medewerkers van de Volkskrant was er echter nauwelijks sprake van een afwijkende situatie.

De drukkwaliteit van de bijlage was onder de maat: te grijs en een deel van de oplage bevatte een drukfout op de voorpagina.

Naast de normale verspreiding van de Volkskrant werd een extra oplage van de bijlage (60.000) door het festival gedistribueerd door het land. In Maastricht werden 5000 exemplaren verspreid. De bijlage was tijdens het festival beschikbaar voor het publiek en lag op alle festivallocaties.

Festivaldiskette

De informatie van de Volkskrantbijlage was ook in een digitale versie verkrijgbaar. De diskette omvatte het volledige festivalprogramma en was voorzien van handige functies waarmee een eigen programma kon worden samengesteld. De diskette werd als premium gegeven aan de voorbestellers van passepartouts en catalogi, via de bonnen in de VN-bijlage en in advertenties in de Volkskrant. De diskette was ook te koop bij de Centrale Kassa in het Festivalpaviljoen.

Dagkrant, Rotterdam Daily, Digital Daily

De opzet die het vorig jaar voor de dagelijkse kranten werd gekozen, is dit jaar voortgezet. Er verscheen elke dag een Nederlandstalige krant die gericht was op het festivalpubliek, en een Engelstalige die in de eerste plaats gericht was op de professionele bezoekers en gasten. Daarnaast was er dit jaar voor het eerst een Digital Daily op de festival Website met actuele Engelstalige informatie.

Vormgevingsburo Publish verzorgde de opmaak van de kranten, die beide werden gedrukt in Amsterdam door drukkerij Dijkman. De opgemaakte pagina's werden via een ISDN lijn verzonden en in Amsterdam uitgedraaid. De drukgang en bezorging in Rotterdam liep geen vertraging op, de krant was elke dag vanaf 23.00 uur op het festival beschikbaar.

De redactie van de dagkrant stond dit jaar voor de eerste keer onder leiding van freelance journalist Maarten Bömer, die geassisteerd werd door zes medewerkers. De Rotterdam Daily werd redactioneel gedragen door 3 medewerkers van het Engels filmvakblad Moving Pictures International, onder leiding van Christiaan de Schutter. De Digital Daily stond onder redactie van Jeroen van Bergeijk, die geassisteerd werd door een Engelstalige redacteur.

De drie dagelijkse festivalmedia maakten voor hun beeldmateriaal gebruik van een team van drie fotografen en een producent.

Het Rotterdamse buro Zadkine acquireerde de advertenties voor de Dagkrant en zorgde voor een lichte stijging van de opbrengst. Moving Pictures behaalde voor de Daily een aanmerkelijk betere advertentie-opbrengst dan het jaar daarvoor.

De Nederlandstalige Dagkrant had standaard een omvang van 16 pagina's en verscheen in een oplage van 8.000 exemplaren.

Op de tweede dag werd aan de krant een Mekong-katern toegevoegd, dat ook apart op het festival werd verspreid.

De laatste Dagkrant werd in verband met de Volkskrantdag uitgebreid met een extra katern en een verhoogde oplage van 13.000 exemplaren.

De Dagkrantredactie maakte bovendien een speciale krant voor het Festivalweekend Maastricht, die verscheen op donderdag 1 februari in een oplage van 5000 exemplaren.

De Daily verscheen standaard met 8 pagina's en een oplage van 1.500 exemplaren. Op de eerste dag van de CineMart werd daaraan een katern toegevoegd met de fotoportretten van de CineMart-participanten.

Elke ochtend verzamelden de drie hoofdredacteuren zich met de festivaldirecteur en de persvoorlichter voor een briefing. De redacties werkten in goed overleg samen en wisselden informatie uit. Voor de redactie van de Digital Daily, die voor een belangrijk deel

afhankelijk was van de bijdragen van de andere redacties, bleek het erg onhandig te zijn dat zij niet gehuisvest was in de mediavleugel van het Hilton, dicht op het nieuws.

6.8 Internationale promotie

De afdeling publiciteit is gedurende het hele jaar actief met de promotie en de productie van promotie-materiaal gericht op de internationale filmvakwereld. Het festival presenteert zich op enkele belangrijke festivals en evenementen - en intensiveert de advertentie- en mailcampagnes naarmate het festival in het zicht komt.

Inmiddels is het bestand van relaties in de binnen- en buitenlandse filmwereld uitgegroeid tot 8.000 adressen. Dit dataproef bestand werd dit jaar overgeschreven naar en geïntegreerd in de Foxpro-database van het festival.

Een ingrijpende operatie die binnen afzienbare termijn grote voordelen zal bieden. Maar vooralsnog veroorzaakte het ernstige problemen, die vaak pas zichtbaar werden bij de uitvoering van mailingen. De bestanden waren vervuild en adressen waren verdwenen. Voor een deel werd dit veroorzaakt omdat veel freelance medewerkers ermee werken zonder gedegen kennis van de gecompliceerde database. Een instructieboek ontbrak helaas.

Advertenties in buitenlandse media

Het festival adverteerde in buitenlandse filmvakbladen als MPI, Sight & Sound en Variety tijdens festivals als Cannes en Berlijn en in enkele internationale film-guides. Dit jaar zijn ook weer pagina-grote advertenties geplaatst in het toonaangevende blad Variety; kort voor het festival werd de selectie van de Tiger Awards competitie geïntroduceerd, en kort na het festival - in de Berlijn special - werden de winnaars gepresenteerd.

Folders

Het festival produceert gedurende het jaar een aantal folders voor verspreiding tijdens internationale evenementen en voor mailingen. De oplagen variëren van 1500 tot 7000, afhankelijk van doel en doelgroep. In 1995 zijn de volgende Engelstalige folders gepubliceerd.

- Algemene folder, 'the Supportive Film Festival'; een globale presentatie van het festival met de plannen voor de komende editie en een overzicht van de overige activiteiten van de festivalorganisatie.
- CineMart folder, 'The Effective coproduction market'; praktische informatie over de werking van de jaarlijkse CineMart en de voorwaarden voor deelname.
- CineMart USA, een speciale CineMart folder als promotie voor de projecten die de CineMart presenteerde op de International Feature Film Market in New York.
- Hubert Bals Fund folder; bekendmaking van de filmprojecten die in 1995 financiële steun hebben ontvangen van het HBF, algemene informatie over doel en werking van het fonds en de voorwaarden voor het indienen van een steun-aanvraag.
- Christopher Doyle; informatieve brochure over het fotowerk van filmcameraman Doyle, waarvan een selectie in het festivalpaviljoen werd tentoongesteld.

- Dutch Perspective; folder geproduceerd door Holland Film en het Nederlands Fonds voor de Film ter promotie van de Nederlandse films die geselecteerd zijn voor het Dutch Perspective programma. De internationale gasten van het festival ontvangen de folder bij aankomst als onderdeel van het 'welkom'-pakket.

Rotterdam Bulletin

De belangrijkste gedrukte nieuws- en informatie-bron voor het buitenland over de activiteiten van het festival is het Rotterdam Bulletin. Het Bulletin verscheen drie keer, respectievelijk begin december, begin januari en in de week na afloop van het festival. Het RB telt 8 pagina's, uitgevoerd in full colour, en verschijnt in een oplage variërend van 15.000 tot 18.500 exemplaren.

10.000 exemplaren worden verspreid als bijlage van het Engelse filmvakblad Moving Pictures International. Circa 5.500 exemplaren worden vanuit Engeland - goedkopere porto-verstuurd naar de internationale relaties van het festival en de rest van de oplage wordt incidenteel verspreid door het festivalkantoor.

Het november-nummer van het RB bevat een eerste presentatie van het festivalprogramma, informatie over de CineMart en de bekendmaking van de projecten die bij de najaarsronde waren geselecteerd voor steun van het HBF. Daarnaast bevatte dit nummer evenals de andere afleveringen een aparte pagina met nieuws over de Nederlandse filmproductie in relatie tot het festival.

Het januari-nummer gaf een overzicht van de premières, de selectie van de Tiger Awards competitie een toelichting op de thema-programma's en een overzicht van de CineMart projecten die tijdens het festival zouden worden gepresenteerd. Het januari-nummer was uitgebreid met een extra katern van vier pagina's waarin het programma van Exploding Cinema was opgenomen.

Het februari-nummer was een actueel verslag van het festival met prominente vermelding van de prijswinnaars. Dit nummer was met name bedoeld voor verspreiding op het filmfestival van Berlijn.

De productie en redactie van de Rotterdam Bulletins was in handen van de afdeling publiciteit, m.u.v. het februari-nummer dat redactioneel werd ingevuld door de medewerkers van MPI die de redactie van de Rotterdam Daily vormden.

Engelstalige programmagids

Bedoeld voor de professionele bezoekers en buitenlandse gasten van het festival. De opzet was hetzelfde als het jaar daarvoor: A5 formaat, 60 pagina's, het programma-schema per dag, korte beschrijvingen van alle films, en een agenda-deel. De gids werd gedrukt in een oplage van 1.500 exemplaren en gratis uitgegeven bij aankomst van de buitenlandse gasten van het festival. Een klein deel van de oplage werd ook verkocht bij de info-balie in het festivalpaviljoen. De programma-gids wordt tegelijk met de programmabijlage van de Volkskrant geproduceerd en opgemaakt door Chris van Dartel van Express-vormgevers.

6.10 Pers

Het jubileum en de reconstructie van het eerste festival was een voor de hand liggende kluit voor de pers om over het festival te berichten. De vrees bestond dat het actuele filmprogramma in de media overschaduwde zou worden door de berichtgeving over de

goede oude tijd. In de benadering van de pers werd om die reden 'de blik naar de toekomst' geaccentueerd, vooral door het naar voren schuiven van het Exploding Cinema programma en de selectie van de Tiger Awards Competitie.

Die tactiek bleek effectief: de binnen- en buitenlandse media brachten een evenwichtig beeld in hun berichtgeving en volgden de visie van het festival door het verleden in het teken van de actualiteit te plaatsen.

De buitenlandse media waren eenstemmig in hun oordeel dat Rotterdam na 25 jaar zijn eigengereide karakter heeft weten te behouden als het festival met een oog voor de bijzondere en onbekende cinema en als El Dorado voor de film liefhebber. Programma's als Exploding Cinema, het Kumashiro Tatsumi retrospectief, Mekong Movies en ook de volledige vertoning van het eerste festival worden daarvoor als bewijs aangevoerd.

In de Nederlandse media kreeg het Exploding Cinema programma prominente aandacht, de kunstbijlagen van de Volkskrant, Trouw en Het Parool openden er zelfs mee. De geluiden waren echter gemengd met betrekking tot het oordeel over het tegenwoordige festival in het licht van het verleden. Met name Hans Beerekamp (*NRC Handelsblad*), Jos van de Burg (*Het Parool*) en Hans Kroon (*Trouw*) betoogden dat het festival onder leiding van Emile Fallaux uit koers was geraakt en zich populair maakte met gemakkelijke 'publiekspleasers'. Hans Beerekamp nam als voorbeeld de films die geselecteerd waren voor de Tiger Awards competitie, die door hem als te luchtig en te licht werden bevonden. Met de andere journalisten bekriftigde hij de keuze van een aantal grotere Amerikaanse producties als *Sabrina*, *Casino* en *Heat*.

Buitenlandse media

Het festival werd door 163 buitenlandse journalisten bezocht, bijna dertig meer dan bij de vorige editie. De accreditatie-aanvragen kwamen langzaam op gang, waarschijnlijk beïnvloed door de nabijheid van het Berlijnse Festival en heeft men gewacht een keuze voor een van de beide festivals te maken. Het merendeel van de journalisten dat van buiten Europa kwam koos uitsluitend voor Rotterdam en reisde niet door. Een vergelijkbare tendens tekende zich ook af bij de niet-Europese deelnemers van de CineMart.

De volgende buitenlandse bladen waren onder meer vertegenwoordigd:

International Herald Tribune, The Times, The Guardian, Moving Pictures International, Variety, Village Voice, San Francisco Chronicle, New York Post, Moving Pictures International, Sight & Sound, Film & TV Kameramann, Frankfurter Rundschau, Die Tageszeitung, Filmdienst, Le Monde, Libération, La Repubblica, L'Unità, Il Manifesto, The Irish Times, Delo (Tjechië), Fann (Egypte), Kommersant (Rusland), Iskusstvo Kino (Rusland), Literaturmaya Gazeta (Rusland), Diario de Noticias (Portugal), Expresso (Portugal), De Standaard (België), Klassekampen (Noorwegen), Svenska Dagbladet (Zweden), Haarety (Israël), Kinejun (Japan), Tokyo Shinbun (Japan), The Dempa Times (Japan), Asahi (Japan), United Daily News (China), Vietnam Culture (Vietnam), Asahi (Japan), United Daily News (Taiwan), Imagekeeper (Taiwan), Film News (Zuid-Korea), Les Temps (Tunesië), Yeni Yüzyıl (Turkije), Cumhuriyet (Turkije).

Buitenlandse televisie-ploegen:

Ziggurat (BRT, België), Filmopolis (Czech TV), Party Zone (MTV), Reuter, CBS, Prokino (Rusland)

De meest belichte onderwerpen in de buitenlandse media waren:

- het jubileum, The First Festival en de Hubert Bals biografie
- Exploding Cinema
- de winnaars van de Tiger Awards
- Mekong Movies
- Kumashiro Tatsumi
- de films in het festival uit het eigen land
- de ondersteunende activiteiten van de Rotterdamse festivalorganisatie middels de CineMart en het Hubert Bals Fonds

Nederlandse media

Traditiegetrouw werd het festival in de belangrijkste dagbladen uitvoerig aangekondigd. Naast de bijlage in *de Volkskrant*, hoofdsponsor van het festival, besteedden ook het *NRC Handelsblad*, het *Algemeen Dagblad*, de *Telegraaf*, *Trouw* en het *Rotterdams Dagblad* een bijlage als vooruitblik op het festival. *Het Parool* leverden uitgebreide voorbeschouwingen evenals de enige Nederlandse filmbladen *De Filmkrant* en *Skrien*.

Daartegenover staat de geringe aandacht in de reguliere maand- en weekbladen, dat in belangrijke mate veroorzaakt wordt door het late tijdstip dat het programma vorm krijgt en publiciteitsmateriaal beschikbaar is. Het was echter verwonderlijk dat ook het jubileum geen aanleiding vormde om het festival te belichten.

In 1996 waren 331 Nederlandse journalisten geaccrediteerd, 61 meer dan in 1995.

Televisie

Het festival werd kwam ruim aan bod alle Nederlandse televisiezenders met uitzondering van RTL5. De nieuwe hoofdsponsor Filmnet produceerde een dagelijks journaal, dat te ontvangen was door de Filmnet-abonnees in Nederland en België.

Hieronder volgt overzicht van de tv-programma's in Nederland waarin aandacht aan het festival werd besteed:

22 januari	Ned3: Stardust Extra (VPRO), thema-uitzending volledig gewijd aan het festival
23 januari	Ned1: Ontbijt TV (KRO), interview met Emile Fallaux
24 januari	Ned1/Ned3: NOS Journaal, 20.00 en 22.00 uur, verslag opening
24 januari	RTL4: Avondnieuws, 19.30 en 23.00 uur, verslag opening
25 januari	Veronica: Film en Video, aankondiging festivalfilms
25 januari	Ned3: Nova (VARA/NPS), item over Kids
26 januari	Ned3: Stardust (VPRO), thema-uitzending volledig gewijd aan het festival
26 januari	Ned3: Kunstmest (NPS), item over jubileum
27 januari	AT5: Theo van Gogh in gesprek met Emile Fallaux
30 januari	Ned1: Televizier (AVRO), item over Birma
31 januari	Veronica: Film en Video, verslag van het festival
31 januari	Ned3: Het uur van de Wolf (NPS), terugblik met Emile Fallaux op 25 jaar festival en zijn directie-periode

1 februari Ned1: Filmspot (AVRO), uitzending vanaf het festival
4 februari Ned2: NOS journaal, afsluiting festival
8 februari Ned1: Filmspot (AVRO), interviews met filmmakers in R'dam

En de volgende programma's op de lokale kabelnetten:
Amsterdam: Filmspot, Film Plus, StaatsTV/Rabotnik
Rotterdam: Stads TV (dagelijks)

6.11 Informatie en service voor de pers

Fact-sheets en persberichten

Als service aan de pers produceerde de publiciteits-afdeling ook dit jaar fact-sheets in het Nederlands en Engels, met informatie over de verschillende programma-onderdelen en bijgewerkte filmlijst. Dankzij deze fact-sheets kon de persafdeling elk moment voldoen aan de vraag voor actuele informatie over de stand van het programma. De fact-sheets waren ook gevoegd bij de persmap die de geaccrediteerde journalisten ontvingen tijdens het festival.

Naast de toezending van de Rotterdam Bulletins en de Vrij Nederland-bijlage zijn in de loop van het jaar een tiental persberichten naar de pers gestuurd of op het festival verspreid.

Persconferenties en persvoorstellingen

- 21 december: vertoning van twee films met aansluitend persconferentie en borrel in het Filmmuseum
- 5, 8, 10, 12 en 15 januari: persvoorstellingen in de Movies
- 19 januari: presentatie van Exploding Cinema programma, presentatie Hubert Bals biografie, aansluitend persconferentie en borrel in Lantaren/Venster
- 20 januari: persvoorstelling en -conferentie in Maastricht
- 27 januari: persconferentie Out of the Present in de Jardinzaal
- 4 februari: persconferentie Sidney Pollack in het festivalpaviljoen
- 4 februari: de pers is uitgenodigd voor de prijs-uitreikingen in de Rotterdamse schouwburg

De persvoorstellingen tijdens het festival waren geprogrammeerd in Kriterion. Dat zorgde voor enkele zorgelijke dagen, omdat de verwarming in het Groot Handelsgebouw niet was opgewassen tegen de extreme kou.

De programmering van deze persvoorstellingen bevatte zowel previews van de wereld- en internationale premières als Engels ondertitelde versies van films die door Nederlandse distributeurs zijn aangeleverd. De previews zijn bedoeld voor de Nederlandse dagblad-journalisten om hen in staat te stellen voorbeschouwingen te publiceren en zich te kunnen voorbereiden op interviews. De ondertitelde films zijn een service aan de buitenlandse pers.

Persbalie en service-centrum

Op de eerste verdieping van het Hilton Hotel bevond zich de persbalie in het gezelschap van de gasten- en CineMart balie. De journalisten konden hier terecht voor het afhalen van perskaarten, informatie over de films, foto's en voor het maken van interview-afspraken.

Voor interviews kon de pers beschikken over een kamer in de mediavleugel en een z.g. hoeksuite in het Hilton. De pers kon evenals de overige professionele gasten gebruik maken van de videotheek in de mediavleugel.

De persbalie werd bemand door zes vrijwilligers en een parttime medewerkster. De medewerkers worden vooral geselecteerd op hun talenkennis, bekendheid met film, motivatie en sociale vaardigheden. Zij bereiden zich terdege voor, zijn op de hoogte van het materiaal en bekend met het programma. De persbalie beschikt over een goede documentatie die onmiddellijk bij de hand is. Door de permanente aanwezigheid van een festivalfotograaf kan binnen een dag worden voldaan aan de vraag naar foto's die niet voorradig zijn. Het afspraken-bestand in het computer-netwerk garandeert dat de medewerkers over een sluitend systeem kunnen beschikken voor het vastleggen van interview-afspraken. Zij begeleiden de filmmakers bij de interviews, treden vaak op als tolk en dankzij het persoonlijke contact met zowel filmmakers als journalisten kunnen zij net iets meer betekenen voor beide partijen.

6.12 Personele bezetting

De publiciteits-afdeling kan tijdens het festival beschikken over een eigen media-vleugel met 7 werkruimtes. Daarin waren de meeste activiteiten gehuisvest die door de publiciteits-afdeling worden gecoördineerd. In totaal werkten tijdens het festival onder de verantwoordelijkheid van de publiciteitsafdeling 30 freelancers en 19 vrijwilligers, verdeeld over de volgende afdelingen en activiteiten:

- persbalie, 7 medewerkers
- perskantoor, 4 medewerkers
- distributie- en knipseldienst Paper Tigers, 6 medewerkers
- redactie Rotterdam Daily, 4 medewerkers
- productie en opmaak Dagkrant en Daily, 4 medewerkers
- redactie Dagkrant, 7 medewerkers
- fotografie-afdeling, 4 medewerkers
- redactie en productie StaatsTV/Rabotnik, 4 medewerkers

De redactie van de Digitale Daily zetelde in Nighttown, de redactie van het dagelijkse Filmnet festivaljournaal in de kantoren op de Kruiskadehof, de ploegen voor het publieksonderzoek en de publieksenquête waren elders ondergebracht.

6.13 Website

Het festival heeft twee jaar geleden de keuze gemaakt om zich te gaan bedienen van een nieuw medium: het World Wide Web op het Internet. Het leek destijds een modieuze zet - het festival was een van de eerste op het net - maar eigenlijk was al vanaf het begin duidelijk dat dit nieuwe medium ongekennde mogelijkheden biedt voor een internationaal opererende organisatie als het festival.

Kortweg komen die hierop neer:

- de distributie van informatie over het festival met een ongekeerde snelheid, actualiteit en beschikbaarheid waar ook ter wereld
- interactiviteit/communicatie via e-mail
- research
- publieksmedium

Het gaat te ver om te concluderen dat het net inmiddels op alle fronten de traditionele communicatie-lijnen en media heeft verdrongen. Zowel in de internationale filmwereld als bij het publiek is de groep die er actief gebruik van maakt nog altijd in de minderheid. Daarom zullen drukwerk, mailing en fax ook in de komende jaren belangrijke media blijven, al is het ter publicitaire ondersteuning.

Echter, dankzij de nieuwe dimensies die het net toevoegt - permanente beschikbaarheid, snelheid, interactiviteit - bezint zich elk bedrijf en elke organisatie, waarin communicatie enige rol speelt, op de nieuwe informatie-technologie of is al bezig deze toe te passen in de eigen organisatie.

Als vervolg op de Digitale Catalogus van het festival in 1995 werd een permanente profsite onderhouden, waaraan in januari 1996 een nieuwe digitale catalogus en tijdens het festival de Digital Daily werden toegevoegd. De site werd ontwikkeld en onderhouden door het Rotterdamse bedrijf Kennis Werkt en verhuisde van de Erasmus server, waarmee de samenwerking contractueel eindigde, naar de server van Luna in Rotterdam. De site was tijdens het festival onderdeel van het Exploding Cinema programma in Nighttown en werd op die lokatie beheerd. Een aantal studenten van de Rotterdamse Academie voor Beeldende Kunsten assisteerden bij de ontwikkeling, en de VPRO voorzag in de logistiek voor de chatbox-sessies.

In de festivalperiode telde de festivalsite 200.000 hits, hetzelfde aantal als het jaar daarvoor in vijf weken werd behaald. Gezien het enorm uitgedijde aanbod op het net, sinds het jaar daarvoor, is dit een uitstekende score.

De activiteiten van het festival op het net zijn inmiddels onderworpen aan de wet van de remmende voorsprong. De activiteiten hadden een passief karakter: de website werd vooral op traditionele wijze gebruikt als billboard van de informatie. In feite was de site niet meer dan een digitaal verlengstuk of aftreksel van de gedrukte informatie: persberichten, entry forms, Rotterdam Bulletins, de digitale catalogus en digitale daily. Zonder een eigen invulling en een eigen redactie die gebruik weet te maken van de mogelijkheden van het net.

Het is natuurlijk begrijpelijk dat het festival zo is begonnen - het was op zichzelf al een hele toer om op het web te verschijnen. Maar het voldoet niet meer, zelfs niet in de beperkte vorm van het passieve informatie-medium. In de overvloed aan websites op filmgebied heeft het festival binnen een jaar de avantgarde functie verloren, en is nu slechts de zoveelste organisatie met een site.

6.14 Publiciteit Maastricht

Het Festivalweekend Maastricht bracht een aanzienlijke verzwaring van de werkdruk voor de publiciteitsafdeling met zich mee. Hoewel er assistentie was in Maastricht, werd de volledige publiciteitsproductie en in belangrijke mate ook de persvoorlichting vanuit Rotterdam verzorgd. Dit kon ook niet anders, omdat de informatie zich in Rotterdam bevond en dus ook alleen van daaruit gedistribueerd en gecommuniceerd kon worden.

In Rotterdam werden de volgende taken uitgevoerd:

- De productie van het publiciteitsmateriaal specifiek voor Maastricht:
  - een drietalige (Frans, Duits, Nederlands) reclame-folder met een introductie van het Festivalweekend. Uitgevoerd in 4-kleuren, oplage 12.000, gedistribueerd vanaf half december;
  - Maastrichtse versies van het festivalaffiche - A0 en A2 - ansichtkaarten en bierviltjes van Grolsch;
  - drietalige programmakrant Festivalweekend Maastricht. Met korte beschrijvingen van alle films en het programmaschema. Oplage 10.000, 8 pagina's, verspreid vanaf 22 januari;
  - vlaggen en banieren voor Maastricht;
  - programma-schema Maastricht in de festivalbijlage van de Volkskrant, waarvan 5000 exemplaren extra werden verspreid via Maastricht;
  - special in De Limburger, met programma-schema, verscheen op donderdag 25 januari;
  - speciale Dagkrant-editie Maastricht, met geactualiseerde versie van het programma en achtergrondinformatie. Oplage 5000, verscheen op 1 februari.
- De voorlichting naar de pers. Tot die activiteiten behoorden onder meer het onderhouden van de contacten met de belangrijkste regionale media, het versturen van een drietal persmailingen, de organisatie van een persconferentie in Maastricht op zaterdag 22 januari.
- Het regelen van de sponsoring met de SNS Bank en Nog Verzekeringen.

De medewerkers in Maastricht ondersteunden de publiciteit door:

- de samenstelling van een mailinglijst voor de media in de regio;
- persoonlijke lobby bij lokale en regionale journalisten en media;
- de planning en uitvoering van de distributie van het publiciteitsmateriaal;
- ontwikkeling en uitvoering van publieksacties lokaal en in de regio;
- verzorging van de aankleding op en rond de festivallocaties.

Het publicitaire bereik van het Festivalweekend Maastricht werd als volgt afgebakend:

- lokaal: Maastricht

Het Festivalweekend moest in de eerste plaats gedragen worden door het Maastrichtse publiek, want filmevenementen - zo leerde recente ervaringen - behoorden niet tot de culturele *musts* in de stad. Dat betekende vooral veel zichtbaarheid in de stad, middels aankleding in de straten en de plaatsing van driehoeksborden, en door intensieve verspreiding van het drukwerk. Daarnaast werd geprobeerd onderwijsinstellingen als de universiteit en de plaatselijke kunstacademies met speciale acties en activiteiten bij het festival te betrekken. Bij de opening bleek dat het festival een gevoelige snaar had geraakt: veel prominenten van Maastrichtse culturele, maatschappelijke, politieke en onderwijsinstellingen gaven acte de présence.

- regionaal: ten zuiden van de lijn Venlo-Eindhoven-Hasselt(B)

De filmtheaters die zijn aangesloten bij het Limburgs Film Circuit verzorgden voor een belangrijk deel distributie van het publiciteitsmateriaal. Omdat de Volkskrant geen groot bereik heeft in deze regio speelden de regionale bladen een cruciale rol in de informatievoorziening en promotie. De Limburger verzorgde een special rondom het festivalweekend, waarin ook het programma was opgenomen, die een week daarvoor verscheen. Het Limburgs Dagblad informeerde eveneens uitvoerig over het weekend. Helaas lukte het niet om bij het Belang van Limburg, het belangrijkste regionale dagblad in Belgisch Limburg, voet aan de grond te krijgen. Enkele regionale uitgaansbladen drukten het programma-schema van het weekend af.

- landelijk

Op landelijk niveau werd Maastricht geprofileerd als een luxer en minder massaal alternatief voor Rotterdam. Dat kreeg vorm als een Volkskrant-aanbieding voor een hele dag film met een representatieve selectie uit het festivalprogramma, waarmee werd geadverteerd in de Volkskrant. En als hotel-arrangementen gekoppeld aan dagkaarten en passepartouts, die in de Vrij Nederland special werden aangeboden. De response was goed: 326 personen maakten op zaterdag gebruik van de Volkskrant-aanbieding en 180 personen boekten voor een hotel-arrangement. Het publiek van de Volkskrant-aanbieding kwam voornamelijk uit Limburg, van de arrangementen was echter merendeels gebruik gemaakt door bezoekers uit de Randstad die voorheen trouwe bezoekers van Rotterdam waren.

- Internationaal: de aangrenzende Duitse en Waalse regio's met als centra Aken en Luik

Het grote potentiële publiek in de z.g. Euregio werd geworven met publikaties in Euregionale tijdschriften als Prairie en door intensieve distributie van affiches en eigen informatief drukwerk in drie talen. Daarin werd benadrukt dat de programmering van het festivalweekend zich ook op het niet-Nederlandstalige publiek richtte. Op de persmailingen en persconferenties kwam nauwelijks response van de media uit Duitsland en België, zodat de free publicity in deze regionen ernstig tekort kwam. Waarschijnlijk lag het aan het ontbreken van deze publicitaire steun dat de publieke belangstelling uit Duitsland en (Waals) België niet beantwoorde aan de verwachtingen.

Hoewel de taken tussen Rotterdam en Maastricht helder afgebakend waren verliep de samenwerking en onderlinge communicatie niet altijd even gemakkelijk. Dat kwam deels door een gebrek aan ervaring bij de Maastrichtse medewerkers met de wijze waarop het festival tot stand komt. Vooral het late tijdstip waarop het programma wordt geselecteerd en dus ook publiciteitsmateriaal beschikbaar kan zijn, blijkt telkens voor buitenstaanders een moeilijk te hanteren fenomeen te zijn. De inzet van de Maastrichtse medewerkers en hun Limburgse contacten - zeker wat betreft de distributie - was echter bijzonder groot en van cruciaal belang voor de regionale promotie.

7. SPONSORING

De totale inkomsten uit sponsoring en fondsen bedroegen f 1.885.000,-. Opnieuw een forse stijging met het voorgaande jaar toen het festival f 1.284.000,- ontving.

Het sponsorbeleid was onderworpen aan een ingrijpende koerswijziging. Het festival nam de werving en begeleiding zelf in de hand en beëindigde de samenwerking met een extern sponsorburo. Het festival formuleerde nieuwe voorwaarden en zocht nieuwe hoofdsponsors die goed pasten bij het karakter en de activiteiten van het festival en waarmee een goede samenwerking zou kunnen worden opgebouwd.

De stap om de werving en begeleiding binnen de organisatie te houden was het gevolg van de ervaring dat:

- een extern buro teveel afstand heeft tot de organisatie en de aard van haar activiteiten en daardoor het festival niet adequaat kan vertegenwoordigen
- de bemiddelingsrol van een extern buro leidt tot een ambivalente positie waarbij het belang van het festival als opdrachtgever soms in het gedrang komt
- veel werkzaamheden toch al door de festivalmedewerkers worden gedaan
- dit een aanzienlijke kostenbesparing oplevert

Carlie Janszen werd als stafid belast met de sponsoring, daarbij ondersteund door de directeur en het hoofd van de afdeling communicatie & marketing.

De financiële voorwaarden voor sponsoring waren sinds vier jaar gelijk gebleven en stonden niet meer in verhouding tot de uitstraling en dimensies van het festival, dat in die periode een onstuimige groei heeft doorgemaakt.

Het was daarom gepast de financiële bijdrage van sponsors te verdubbelen.

Met de Volkskrant was al in het voorjaar van 1995 overeenstemming bereikt over een hernieuwd contract tot 1999 onder de nieuwe voorwaarden. Citroën continueerde de sponsoring voor het tweede jaar en was al bekend met de koerswijziging toen het bedrijf de samenwerking met het festival begon.

Er werden dit jaar drie nieuwe hoofdsponsors aan het festival verbonden: KPN, Filmnet en Grolsch. Alle drie met een optie voor een meerjarig contract na een eerste proefjaar.

De Volkskrant

Het festival organiseerde met de Volkskrant de traditionele Volkskrantdag, die dit jaar door 4800 Volkskrantlezers werd bezocht, en een festival-arrangement in het Hilton Hotel. Het programma-overzicht van het festival werd zoals gebruikelijk exclusief verspreid als bijlage van de krant. De samenwerking werd dit jaar uitgebreid met een Volkskrant-aanbieding voor het Festivalweekend Maastricht en de productie van een CD-Rom met het programma-overzicht. Op eigen initiatief bood de Volkskrant haar lezers met korting de Hubert Bals biografie aan.

Citroën

De Citroën Publieksprijs is al in het tweede jaar van zijn bestaan een begrip geworden en heeft ongetwijfeld bijgedragen aan de opvallende bekendheid bij het publiek van Citroën als hoofdsponsor van het filmfestival. Citroën participeerde verder in het festival met een autopark en bijeenkomsten voor zijn relaties.

Grolsch

De samenwerking met Grolsch was in de eerste plaats geconcentreerd op de horeca-activiteiten. Zowel het Filmcafé, dat dit jaar was ondergebracht in een tijdelijke paviljoen, als het afsluitende Filmbal in de Schouwburg droegen de naam van Grolsch. Speciale bierviltjes en bierglazen met het festivallogo werden verspreid op de festivallocaties en in een groot aantal horeca-gelegenheden in Rotterdam, Maastricht en omstreken. Grolsch financierde ook een advertentie-campagne in de Universiteits- en Hogeschoolbladen. In samenwerking met de Rotterdamse horeca maakte Grolsch promotie voor een speciaal menu voor festivalbezoekers.

KPN

KPN had het Exploding Cinema-programma in Nighttown geadopteerd en de naam van de sponsor werd door het festival vermeld bij alle media-uitingen met betrekking tot dit programma. KPN ondersteunde de promotie met advertenties in o.m. de Volkskrant. Voor KPN-medewerkers waren bezoeken aan het Exploding Cinema evenement georganiseerd.

Filmnet

Met een dagelijks festivaljournaal en de uitzending voor haar abonnees van een viertal films uit het festivalprogramma profileerde Filmnet zich nadrukkelijk met het festival. Het festivaljournaal was ook te zien op monitoren op de diverse festivallocaties. Voor de tweede keer werden tijdens het festival de Filmnet Scenarioprijzen uitgereikt, die bedoeld zijn voor jong talent van de film- en televisie-opleidingen in Nederland. De feestelijke bijeenkomst werd goed bezocht en aan de uitreiking werd aandacht besteed in de dagbladen. Het festivalpubliek kon deelnemen aan een Filmnet filmquiz, die verspreid werd op de festivallocaties.

Naast de bovenvermelde hoofdsponsors werd de Tiger Awards competitie gesponsord door Polygram Filmed Entertainment en het Festivalweekend Maastricht door de combinatie SNS Bank/NOG Verzekeringen.

Het festival heeft ook weer kunnen rekenen op bijdragen van trouwe relaties als het Thuiskopiefonds, het Prins Bernhardfonds, Pathé Cinemas, het Nederlands Fonds voor de Films, het Stimuleringsfonds Culturele omroep-producties, en de VPRO. Een volledige lijst is te vinden in de bijlagen.

8. PERSONEEL

De festivalorganisatie is een jaarlijkse harmonika-beweging, waar overigens bij een alsmaar toenemende groei zolangzamerhand de rek uit is.

Beginnend met een kleine staf (directie en staf van in totaal 6 personen), enkele programma adviseurs en free-lance medewerkers groeit de organisatie jaarlijks uit tot een heus bedrijf met 75 betaalde medewerkers en 450 vrijwilligers.

Belangrijke feiten in het festivaljaar 95/96 waren de overbelasting van de vaste staf door de groei van het festival en de toename van het aantal projecten en activiteiten (Maastricht, Exploding Cinema, oprichting Film Fonds Rotterdam) én het naderende vertrek van directeur Emile Fallaux.

De vaste kern van het festival is in de afgelopen jaren geprofessionaliseerd maar niet in gelijke tred meegegroeid met de omvang van het festival. Vooral in de maanden voor het festival is de werkdruk onverantwoord groot en zal in de toekomst eerder personele ondersteuning nodig zijn.

De vaste staf bestaat uit de directeur, de adjunct-directeur, de directie assistent die tevens de sponsorwerving behartigt, het hoofd marketing en communicatie, de productie-leider, en de buromanager.

Het vertrek van de programma-coördinator werd opgevangen door een interne reorganisatie, waarbij de stafmedewerkers een aantal uitvoerende taken van de adjunct-directeur overnamen zodat zij meer tijd kon besteden aan de coördinatie van het programma en de research.

Ook de programma-staf verdient uitbreiding. Het festival werkte in het afgelopen jaar slechts met 3 parttime programma-medewerkers, die bepaalde gebieden en werelddelen researchen en speciale programma onderdelen voorbereiden. Daarnaast hebben de programma medewerkers enerzijds vanwege hun expertise maar anderzijds ook vanwege kosten-besparing een dubbele taak. In de laatste maanden voor het festival moeten zij bijv. naast hun programma-taken ook de catalogus schrijven of de Cinemart coördineren. Bij een sterk gegroeid bedrijf als het festival is een combinatie van taken in de drukste periode niet meer effectief.

De komende jaren zal de programmastaf moeten worden uitgebreid en het netwerk van buitenlandse correspondenten worden verstevigd.

Vanaf september/oktober wordt de festivalorganisatie uitgebreid met hoofden van afdelingen als gastenservice, CineMart, filmtransport, filmcontrole, techniek en aankleding, documentatie/catalogus. Deze coördinatoren worden vanaf november weer ondersteund door een aantal medewerkers en assistenten.

Onder aanvoering van de productie-leider wordt de vrijwilligers organisatie opgezet, gerecruteerd en geïnstrueerd door een coördinator vrijwilligers. Alle vrijwilligers werken volgens een vast rooster, niet meer dan zes uur per dag, zodat ze ook nog tijd hebben om

films te zien. De vrijwilligers zijn weer onderverdeeld in ploegen als kassa/info-ploeg, zaalwachten, catering, op- en afbouwploegen, service-crew, paper tigers, chauffeurs, hostessen, operateurs etc.

Het naderende vertrek van de directeur en het tot ruim na het festival onbekend blijven van een opvolger veroorzaakte intern soms enige onrust. Het streven van het bestuur was om enkele maanden voor het festival een opvolger te benoemen, zodat hij/zij eerst nog enkele maanden warm kon lopen. Met een aantal zaken, o.a. het opstellen van het beleidsplan voor de nieuwe Kunstenplan periode, werd gewacht tot er een opvolger bekend zou zijn. Nu dat niet het geval was, moest uiteindelijk de zittende directie in de maand december, de drukste maand voor een festival-organisatie, het kunstenplan opstellen.

Door verschillende omstandigheden kon pas eind maart 1996 Simon Field als opvolger van Emile Fallaux bekend gemaakt worden.

9. FINANCIËN

9.1 Exploitatie

Het festival overtrof wat recette-inkomsten de records van afgelopen jaren, mede als gevolg van de verlaging van het BTW-percentage van 17,5 naar 6%. In totaal werd circa fl. 264.000,- meer ontvangen dan begroot.

In totaal wist het festival fl. 2.976.683,- aan eigen inkomsten te verwerven. Ten opzichte van de begroting rest een verschil van fl. 275.000,- . Voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van een oorspronkelijk toegezegde subsidie van fl. 150.000,- van het Film Fonds Rotterdam ten behoeve van de Cinemart.

Overigens wordt op het moment van het verschijnen van dit jaarverslag nog onderhandeld tussen het bestuur van het Film Fonds Rotterdam en het festivalbestuur, waarbij de intentie van beide partijen is om tot een bevredigende oplossing te komen voor het ontstane probleem.

Tevens werden sponsorinkomsten verkregen speciaal bedoeld voor projecten en konden deze gelden niet dienen voor de exploitatie van het festival.

In totaal werd 57% van alle inkomsten (1995: 50%) uit sponsoring, fondsenwerving en recette verkregen.

De groeiende afhankelijkheid van sponsoring en kaartverkoop zal met het oog op een gezonde bedrijfsvoering in toekomst moeten worden teruggebracht tot een acceptabel niveau van maximaal 40% eigen inkomsten.

De totale inkomsten bedroegen voor festival 1996 fl. 5.160.419,- (1995: fl. 4.315.650,-)

De totale uitgaven van de stichting waren fl. 5.348.935 (1995: fl. 4.294.829,-) Het uiteindelijke resultaat is een tekort van fl. 188.000,- (1995: overschot fl. 20.821,-)

In de door het bestuur goedgekeurde werkbegroting van vlak voor aanvang van het festival was het begrote tekort fl. 143.000.

Een door de accountant goedgekeurde jaarrekening met een uitgebreide toelichting op de cijfers is op verzoek beschikbaar.

9.2 Kaartverkoop

Holland beleefde een van zijn koudste winters in eeuwen en de barre kou bereikte een dieptepunt tijdens het festival. Het publiek liet er zich nauwelijks door afschrikken en ging toch de deur uit om zich te laven aan het festival.

De kaartverkoop steeg zelfs licht, 2%, tot 170.300 waarbij geen rekening is gehouden met de 8.500 betalende bezoeken aan het festivalweekend Maastricht.

De recette-opbrengst in Rotterdam steeg met 5,8% en overschreed daarmee voor de eerste keer de magische grens van het miljoen (f 1.006.558). Dit resultaat is mede het gevolg van lichte prijsverhogingen van de passepartouts, dagkaarten, tienrittenkaarten en deelname aan de Volkskrantdag.

Terwijl de verkopen van losse kaarten en dagkaarten ongeveer gelijk bleven, traden er bij de andere kaartsoorten een aantal verschuivingen op. Opmerkelijk is de zeer forse stijging met 66% van de verkoop van passepartouts tegen de volledige prijs van f 250,- en de sterke daling van passepartouts tegen het gereduceerde tarief (f 225,-) voor CJPers en Stadpashouders. Deze laatste ontwikkeling is te verklaren door het grote succes van de studentenpassepartouts en de nieuwe 5-rittenkaarten die uitsluitend door studenten en CJPers konden worden gekocht.

In totaal steeg de passepartoutverkoop met 8,6% tot 938.

De verkoop van tienrittenkaarten daalde, maar dit verschil werd volledig gecompenseerd door de verkoop van de nieuwe 5-rittenkaarten.

De reserveringen vertonen een tegengestelde tendens: het publiek had duidelijk minder de behoefte om vooraf te reserveren, terwijl de professionele bezoekers en festivalgasten bijna twee keer zoveel reserveringen maakten dan het vorig jaar. Bij deze groep was de indruk ontstaan dat men zich voor alle voorstellingen moest verzekeren van een apart toegangsbevijs. Dit idee werd bevestigd door het optreden van de zaalwachten die ook bij niet uitverkochte voorstellingen mensen zonder kaartje tegenhielden tot kort voor het begin van de voorstelling. Het zorgde voor irritatie en opstoppingen bij de reserverings-kassa voor de gasten, die op een dergelijke toeloop niet was berekend.

Opvallend was de grote publieke belangstelling voor de films in de Tiger Awards Competitie. De geselecteerde films werden zonder uitzondering goed tot zeer goed bezocht en de meeste voorstelling waren uitverkocht. De titels en de filmmakers waren onbekenden voor het publiek en het succes kan alleen worden verklaard uit de promotie die het festival zelf voor deze films heeft gemaakt. Vier competitiefilms kwamen terecht in de toptien van de favoriete films van het publiek.

Het festival beschikt over bijna 5000 stoelen en is zeker nog niet uitverkocht. Met name overdag is er voldoende zaalcapaciteit om verdere groei van het publiek op te vangen.

Echter met bijna 1000 betalende passepartouthouders, 1250 passepartouts voor pers en gasten, 300 goldcards, 650 passepartouts voor medewerkers, vrijwilligers en relaties - in totaal circa 3.200 passepartouthouders - is het noodzakelijk dat het festival een veilige marge hanteert. Zowel aan passepartouthouders als aan de professionele gasten moet de nodige bewegingsvrijheid kunnen worden geboden om het festival aantrekkelijk te kunnen laten blijven.

De reserveringen voor het festivalweekend Maastricht, waarvoor men naar Rotterdam moest bellen, kwamen nauwelijks op gang en deden het ergste vrezen. Uiteindelijk bleek het publiek te hebben gewacht tot de kassa's in Maastricht zelf opengingen, waardoor het daar in korte tijd erg druk werd. In totaal werden in Maastricht 9.500 bezoeken geteld en daarmee was dit evenement een redelijk succes.

Door het niet meer beschikbaar zijn van de Casino Zaal in het Hilton waren de reserverings- en (voor)verkoopfaciliteiten eenmalig ondergebracht in het festivalpaviljoen. Hoewel het voor het publiek even wennen was, voldeed het paviljoen uitstekend als locatie van de centrale kassa. Voor het professionele publiek was op de eerste verdieping een aparte reserveringsbalie ingericht.

De reserverings- en informatielijnen waren bereikbaar vanaf het verschijnen van het programma in de Volkskrant op de vrijdag voor de opening.

10. ROTTERDAM, DE INTERNATIONALE VRIJHAVEN

Het festival is de spil in een groot mondiaal netwerk voor de realisering van kunstzinnige films en andere films zonder grote commerciële potentie.

Moeilijke filmplannen, filmprojecten die oplopen tegen obstakels van financiële of politieke aard, films van minderheden en verre culturen, en cinematografische gewaagde experimenten zoeken in toenemende mate de steun op van Rotterdam: het festival opereert als een *honest broker* tussen deze lastige projecten en de internationale filmwereld. Voor sommigen dient het als een loods in de woelige waters van de Europese media politiek. Voor anderen is het een veilige haven waar men in de luwte van de harde commercie zaken kan doen in een sfeer van goede wil en oog voor andere kwaliteiten dan financiële.

Het festival is in deze rol gegroeid. Van meet af aan stond het bekend als een plek waar het inhoudelijke en het praktische met elkaar werden verbonden: de economische en politieke kanten van de filmkunst zijn in Rotterdam nooit ontkend. Integendeel, de passie voor film leidde vanzelf tot betrokkenheid bij het maakproces en bij de filmmakers.

Faciliteiten

Voor de kern van het jaarlijkse festival, het filmprogramma, is Rotterdam meer dan een platform voor de presentatie van films uit alle windstreken: het festival stimuleert met kracht de interactie tussen filmmakers, publiek, pers, financiers en andere betrokkenen. Daarmee is het festival niet alleen een knooppunt voor de genieting en evaluatie van nieuwe films, maar ook een broedplaats voor nieuwe filmprojecten.

In toenemende mate participeert ook de Nederlandse filmwereld in deze internationale uitwisseling van produkten en plannen.

Fysiek faciliteert het festival dit internationale platform door gedurende tien dagen het gehele Hilton Hotel uit te kopen, en dit en alle andere Rotterdamse Hotels te vullen met festivalgasten.

Het Hilton Hotel is het Festival Centre en hier wordt het merendeel van de internationale ontmoetingen georganiseerd. Ook is dit de plek voor de spontane ontmoetingen.

De internationale gasten kunnen worden verdeeld in diverse categorieën.

1. De regisseurs

In principe worden alle regisseurs van nieuwe speelfilms en lange documentaires uitgenodigd om op kosten van het festival hun film in Rotterdam te begeleiden.

2. De producenten

Op kosten van de CineMart worden de producenten van geselecteerde projecten uitgenodigd. Zij worden in Rotterdam gekoppeld aan potentiële partners (zie hoofdstuk CineMart).

3. De financiers, kopers, distributeurs, etc.

Het merendeel hiervan komt op eigen kosten naar Rotterdam om het programma te bekijken of om zaken te doen op de CineMart.

4. De pers

Alleen de jury van de FIPRESCI komt op kosten van het festival. De overige 160 persvertegenwoordigers komt op eigen initiatief.

5 Docenten en sprekers

Genodigden, die hun expertise lenen aan seminars, briefings, lezingen, panels en forums.

6. Vertegenwoordigers van instellingen en ambtenaren

Hierbij treft men ambtenaren aan uit Brussel, curatoren van musea en cinemateken, medewerkers van opleidingen en universiteiten, hoofden van internationale fondsen, stichtingen, etc.

Het is de taak van het festival zinnige programma's te ontwerpen, waarbij de communicatie tussen deze gasten onderling wordt bevorderd. Een inspirerende filmselectie is daarvoor het vertrekpunt. Maar daarbij komen nog tientallen andere formele en minder formele gelegenheden waar zij elkaar kunnen treffen. Variërend van inhoudelijke discussies, seminars over filmzaken, en feesten.

Het blijft natuurlijk zaak de organisatie open en flexibel te houden, met ruimte voor nieuwkomers, verrassingen en geïmproviseerde bijdragen. De internationale gasten roemen het festival hierom. Zij gaan, naar wij ook dit jaar weer hoorden, weg met extra inspiratie, met nieuwe contacten, met vorderingen voor hun projecten, en met het gevoel dat de filmcultuur in elk geval in Rotterdam leeft en wordt gekoesterd.

Voor Nederland levert dit niet alleen veel goede public relations op, maar ook mooie filmprogramma's en waardevolle contacten. Die contacten kunnen worden aangeboord voor de promotie van Nederlandse films en filmprogramma's in den vreemde.

Naast dit jaarverslag zijn een door de accountant goedgekeurde jaarrekening en een detailverslag van het Hubert Bals Fonds verschenen. Beide zijn verkrijgbaar bij het festivalbureau.

Stichting International Film Festival Rotterdam
Postbus 21696
3001 AR Rotterdam
tel. 010 411 80 80
fax. 010 413 51 32
email. iffr@luna.nl
web site. <http://www.iffrotterdam.nl>

I **Filmtitels**

FILMLIJST INTERNATIONAL FILM FESTIVAL ROTTERDAM 1996

Premières: ep = Europese, ip = Internationale, wp = Wereldpremière

Titel	Regisseur	Première
Hoofdprogramma lang		
Hades	Herbert Achternbusch	
Artist Portrait Videos	Charles Ahearn	
Lumière Playback II		
Ya Donia Ya Gharani	Magdi Ahmed Ali	ip
Couch in New York	Chantal Akerman	ip
Perfume de Gardênia	Guilherme de Almeida Prado	
At Sundance	Michael Almereyda	
To Vlemma tou Odyssea	Theo Angelopoulos	
Toyour el zalam	Sherif Arafa	ip
Jeffrey	Christopher Ashley	ip
Great Day in Harlem	Jean Bach	
Yndio do Brasil	Sylvio Back	ep
Hkhagoroloi bohu door	Jahnu Barua	
N'oubliez pas que tu vas mourir	Xavier Beauvois	
Deseret	James Benning	ip
Sorrisi asmatici - Fleurs du destin	Tonino De Bernardi	ip
Isharit Murur	Khairi Beshara	
Playback	Hartmut Bitomsky	wp
Serge Daney Lecture	Hartmut Bitomsky	
Beim nächsten Kuss knall ich ihn nieder!	Hans-Christoph Blumenberg	ip
Mandarim	Julio Bressane	
Salto al vacío	Daniel Calparsoro	
Futuro è obsoleto	Cane Capovolto	ep
Felicidade é... Cruz	A.S. Cecílio Neto	ip
Murciaiola	Odetta Ciancarelli	wp
Kids	Larry Clark	
Muriel	Raymond Depardon	wp
Taschenkino	Gustav Deutsch	ip
55/95	Gustav Deutsch	
Walzer Nr. 18	Gustav Deutsch	ip
Tanz des Lebens	Gustav Deutsch	
Am laufende Band	Gustav Deutsch	ip
No Rio das Amazonas	Ricardo Dias	ip
Bye-Bye	Karim Dridi	
belle dame sans merci	Germaine Dulac	wp
Addiction	Abel Ferrara	
Leaving Las Vegas	Mike Figgis	
Ligzda	Aivars Freimanis	ip
Rubber's Lover	Fukui Shojin	wp
Felicidade é... Estrada	Jorge Furtado	ip
Besos y Abrazos	Antonio María Gárate	ip
Jenipapo	Monique Gardenberg	ep
Soul in the Hole	Danielle Gardner	wp
Prigionieri della Guerra	Yervant Gianikian	ip
Pasolini, un delitto italiano	Marco Tullio Giordana	
Histoire(s) du Cinéma 2a/2b & 3a/3b	Jean-Luc Godard	
JLG/JLG	Jean-Luc Godard	
Deux Fois Cinquante Ans de Cinéma Français	Jean-Luc Godard	
rézleg	Péter Gothár	
Tokyo Skin	Yukinari Hanawa	wp
Flirt	Hal Hartley	ep
Safe	Todd Haynes	
Haonan haonu	Hou Hsiao Hsien	
Qunian dongtian	Hsiao-ming Hsu	
Middle of the Moment	Nicolas Humbert	
Tokiwa-so no seishun	Ichikawa Jun	wp
Jalan Raya Pos	Bernie Ijdis	wp
Foochow	Mychail Illenko	ip
Taebaek sanmaek	Im Kwon-Taek	
Repubblica Nostra	Daniele Incalcaterra	
Gonin	Ishii Takashi	
Last Summer in the Hamptons	Henry Jaglom	
Dead Man	Jim Jarmusch	
Scenes from Rotterdam	Mijke de Jong	

Felicidade é... Sonho	José Pedro Goulart	ip
Derevyannaya komnata	Evgeny Juffit	
Unzipped	Douglas Keeve	
Hollywood Now	Anthea Kennedy	wp
Péril Jeune	Cédric Klapisch	
Wrzeciono czasu	Andrzej Kondratiuk	ip
Cztery pory roku	Andrzej Kondratiuk	
Maboroshi no hikari	Hirokazu Kore-Eda	
Nowhere Fast	Cinque Lee	ep
Leçon de vie	Boris Lehman	
Salaam Cinema	Mohsen Makhmalbaf	
Heavy	James Mangold	
L'amore molesto	Mario Martone	
Indradhanura chhai	Susant Misra	
Shin Kanashiki Hitman	Mochizuki Rokuro	ep
Kjaerlighetens kjøtere	Hans Petter Moland	
comédia de Deus	Joao César Monteiro	
Art for Teachers of Children	Jennifer Montgomery	
Convento	Manoel de Oliveira	
Veillées d'armes	Marcel Ophuls	
Badkonak-e Sefid	Jafar Panahi	
Weg nach Eden	Robert Adrian Pejo	ip
Rough Magic	Claire Peploe	
Garçu	Maurice Pialat	
Prisjädim na dorozhku	Michael Pilz	ip
Sabrina	Sydney Pollack	
Neurosia - 50 Jahre pervers	Rosa von Praunheim	
From the Journals of Jean Seberg	Mark Rappaport	
Bombay	Mani Ratnam	
Haut bas fragile	Jacques Rivette	
Osobennosti Natsionalnoi Okhoty	Alexandr Rogozhkin	
Lumière Playback III		
Sur place	Paul Ruven	wp
mondo alla rovescia	Isabella Sandri	ip
Para recibir el canto de los pajaros	Jorge Sanjinés	
To Die For	Gus van Sant	
Elle	Valeria Sarmiento	
Lunatic	Sato Toshiki	ip
Helicopter String Quartet	Frank Scheffer	wp
United Trash	Christoph	ip
	Schlingensief	
Casino	Martin Scorsese	
Tierische Liebe	Ulrich Seidl	ip
Stefanies Geschenk	Mathieu Seiler	
Happiness is...		
Orson Welles: the One-Man Band	Vassili Silovic	
Underneath	Steven Soderbergh	
Carmen Miranda - Bananas Is My Business	Helena Solberg	
Schijnsel	Frans van de Staak	wp
Záhrada	Martin Sulík	
Live Bait	Bruce Sweeney	ip
Traum, was sonst?	Hans-Jürgen	ip
	Syberberg	
Schlaraffenland	Felix Tissi	
Im Land der Kinoveteranen:	Thomas Tode	wp
Filmexpedition zu Dziga Vertov		
Felicidade é... Bolo	José Roberto Torero	ip
.Mecánicas Celestes	Fina Torres	
Tokyo Fist	Tsukamoto Shinya	
Out of the Present	Andrei Ujica	
Blue in the Face	Wayne Wang, Paul Auster	
Sabrina	Billy Wilder	
Yao a yao, yao dao waipo qiao	Zhang Yimou	
Karura no Yume	Zeze Takahisa	ip

Hoofdprogramma kort

Paixo Nacional	Karim Aïnouz	
Alvakungen dyker upp	Hans Alfredson	wp
Härlig är jorden	Roy Andersson	
Strategia della Rottura	Alessandro Angelini	ip
Lumière Take 2	Ahmed Atef	
Frog Crossing	Jamie Babbit	wp
Terrazza di Miguel	Simona Benzakian	

Existentialist Cowboy's Last Stand	Adam Blaikcock	
Joe Faces	Ansuya Blom	wp
Party	Dietmar Brehm	
Macumba	Dietmar Brehm	
Sandman	Marco Capalbo	ep
Anorak Gang	Stephen J. Clarke	
Leklicht, lekliefde	Mark de Cloe	wp
Maidenhead	Marie Craven	
Kutzooi	Lodewijk Crijns	wp
Film spricht viele Sprachen	Gustav Deutsch	ip
Obsessive Shorts		
Portrait of Arshile	Atom Egoyan	
Stronger	Reed Evans	wp
Vi ses Krakow	Agneta	
	Fagerström-Olsson	
After Image	Merilyn Fairskye	ip
Arbeiter verlassen die Fabrik	Harun Farocki	
Schnittstelle	Harun Farocki	
secdletto de la tlompeta	Javier Fesser	
Aquel ritmillo	Javier Fesser	
90 Minutes of the 90s		
Seekrankheit auf festen Lande	Christian Frosch	ip
Wraak van de schaduw	Guido van Gennepe	wp
Deus Ex-Machina	Carlos Gerbase	ip
Barbie's Audition	Joe Gibbons	
Singur(a) pe lume	Tudor Giurgiu	ep
Sixteen Mill Party I		
Parrini - Preti di Palermo	Aurelio Grimaldi	
Non dimenticare Palermo	Aurelio Grimaldi	
Hell, Texas and Other Shorts		
Vier seizoenen	Noud Heerkens	wp
Ziyara Fil-Khareef	Saad Hendawy	ip
Beach Near Belfast	Henri-Francois	wp
	Imbert	
Betrifft: Liebes Deutschland	Anthea Kennedy	
Ta-Ram Ta-Ram	Jaak Kilmi	ip
Gemmi - ein Übergang	Clemens Klopfenstein	
Lá et Cá	Sandra Kogut	
effect van Pascal's Citaat op de wereldgeschiedenis	Tato Kotetishvili	wp
Tausendjahrekino		
Sixteen Mill Party II	Kurt Kren	ep
Lumière		
Nicky the Stripper	André S. Labarthe	
Tiankong Xiaoshuo	Marco Laguna	
Accidental Conspiracy	Jan Lamb	ep
Kutravali	Andy Lambert	ip
Betraktelse	B. Lenin	ip
abuela se ha muerto	Gunnel Lindblum	
Caracol, col, col	Sonia Llera	
Armature	Pablo Llorens	ep
Corps inflammables	Edward Luyken	wp
75 centilitres de prière	Jacques Maillot	
Das sind wir	Jacques Maillot	
Pig!	Lilo Mangelsdorff	ip
Bombenwerfer	Francine McDougall	ip
Gefährlicher Ort	Elfi Mikesch	ep
Soldaten, Soldaten	Elfi Mikesch	ep
Fluss	Elfi Mikesch	ep
Blood in Blossom: A Perceptual Journey	Elfi Mikesch	ep
Fridge	Merel Mirage	wp
Alpsee		
Beat Manifesto	Peter Mullan	
Hell, Texas and Home	Matthias Müller	
Happy Days	Daniel Nettheim	
Uta Makura	Deborah Niski	ip
You, Me, Jerusalem	Lisa Ohlin	
Madagascar	Vivian Ostrovsky	
Que sont mes Amis devenus ?	Micha X. Peled	ep
Bichoraï	Fernando Perez	
Spin	Philippe de Pierpont	
	Philippe de Pierpont	ep
	Brigitte	ip
	PRINZGAU/podgorschek	
Skip & Skinny	Jim Rubin	
En dag pa stranden	Björn Runge	
Conducting Mahler	Frank Scheffer	wp
Evil Town	Richard Sears	

Onde Sao Paulo Acaba	Andréa Seligmann	ip
Wo xin ren shih de peng yo	Tsai Ming-liang	ip
Geraldo Voador	Bruno Vianna	
Gefährliche Orte (Tetralogie)		
Stilleben	Caroline Weihs	ep
Stalen neuzen	Erik van Zuylen	wp

Het eerste festival

Woman's Film	Louise Alaimo
Les camisards	René Allio
Remparts d'argile	Jean-Louis Bertuccelli
Ingmar Bergman's värld	Stig Björkman
Targets	Peter Bogdanovich
Ich liebe dich, Ich töte dich	Uwe Brandner
Ladies and Gentlemen... Mr. Leonard Cohen	Donald Brittain
Abel Gance, the Charm of Dynamite	Kevin Brownlow
Dyn Amo	Stephen Dwoskin
Katzelmacher	Rainer Werner Fassbinder
Il sasso in bocca	Giuseppe Ferrara
Bonaparte et la révolution	Abel Gance
cicatrice intérieure	Philippe Garrel
Szindbád	Zoltán Huszárík
Abel Gance, hier et demain	Nelly Kaplan
Coup pour coup	Marin Karmitz
Reed, Mexico insurgente	Paul Leduc
Allianza para el progreso	Julio Ludueña
Shura	Matsumoto Toshio
Weekend à Sochaux	Medvedkine (Groupe)
Gäv	Dariush Mehrjui
Postchi	Dariush Mehrjui
Gion Bayashi	Mizoguchi Kenji
Women in Revolt	Paul Morrissey
Only the Beginning	Newsreel
Earth belongs to the People	Newsreel
Wilmington	Newsreel
Felix Revolts	Newsreel
Chagrin et la Pitié	Marcel Ophuls
Yawar mallku	Jorge Sanjinés
Les yeux fermés	Joël Santoni
El jardín de las delicias	Carlos Saura
Tod der Maria Malibran	Werner Schroeter
Buraikan	Shinoda Masahiro
Hour of Liberation	Heiny Srour
Tomato kechappu kotei	Terayama Shuji
Sho o suteyo machi ni devo	Terayama Shuji
Sama soruja	Teshigahara Hiroshi
Lambaya	Mahama Johnson
Johnny Got His Gun	Traoré
Minamata: kanjo-san to sono sekai	Dalton Trumbo
Guerilla's of the Arabian Gulf	Tsuchimoto Noriaki
Angst des Tormans beim Elfmeter	Jimmy Vaughan
Here Comes Everybody	Wim Wenders
Winter Soldier	John Whitmore
.	Winterfilm
Essene	Collective
	Frederick Wiseman

Exploding Cinema

Lawnmower Man 2
 Gate to the Mind's Eye
 Consensual Fantasy Engine
 Fuzzy Logic
 Emergency Broadcast Network
 Hollywood versus Silicon Valley
 Connected
 Actors in the Digital Domain
 Reboot
 Little Sister
 Bjorn Bruinsma programma
 New Games Programma

Game Playing: Fransisco van Jole
 en Marcel Moring
 Illusions of Interactivity
 Jews in Space
 WaxWeb
 Ken Ishii
 Zed
 Fade to Black
 City of Lost Children
 Cinema en Internet
 Beyond
 Spot
 Dana Atchley
 Locust
 Interactive Movies
 The Dark Eye
 In the First Degree
 Yorbb TV
 Teleconference Course Forum
 New Ways of Storytelling
 The Taboo
 Jerome Wiesner project
 Evolving Documentary: Boston
 database
 Dick Awards
 Rox
 Low Res presentatie: cheap and
 digital tools
 Pulp Programma
 Loophole Cinema
 Metamkine
 Studio Een
 Orthodox
 Barminksi programma
 Emergency Broadcast Network -
 concert
 Verrassingsfilm
 David Ross programme, part 1
 David Ross programme, part 2
 David Ross programme, part 3
 We Are Sound
 Darkening
 Lurker
 Sim City 2000
 Peeping Tom
 sonata
 Douglas Gayeton Lecture
 Hardware
 We are sound
 Future of Internet Programme
 Multi Threaded Movies
 Discussion on New Ways of
 Story-Telling
 Future Sound of London
 H-Gun
 Geert Mul programma
 David Blair programma
 Sonic Outlaws
 Strange Days
 Dante Quartet
 Mr. Sardonicus
 Stealing Moons
 Earth Angel
 Do you remember the first one
 Virtual Nightclub
 Ian Kerner
 Television Assassination
 Blue
 Hi Octane
 Bed, Bath and Beyond
 Still / A Novel
 Live Experimenteren
 Scrutiny in the great round
 Johnny Mnemonic
 Cutup

 Karel Doing programma

Craig Baldwin
 Kathryn Bigelow
 Stan Brakhage
 William Castle
 Adam Chodzko
 Jarvis Cocker
 Jarvis Cocker
 David Collier

 Bruce Connor
 CB Cooke
 Sofia Coppola
 Sofia Coppola
 Chris Dercon
 Cyrus Frisch
 Jim Gasperini
 Douglas Gayeton
 Geert Mul & Titus
 van Eck

1995

Disco Cinema	
Double Cross Click Click	Lynn Hershmann
Electronic Diaries of Lynn Hershmann	Lynn Hershmann
Las Nueve Vidas de Paco/The Chocolate Movie	Spike Jonze
Das Goldener Tor	Jurgen Keblek
Mediaband	Mark Kenter
You do the Voodoo	Ian Kerner
Eddie	Ian Kerner
Conversation	Ian Kerner
Blind Chance	Krzysztof Kieslowski
Cyberflesh Girlmonster	Linda Dement
Souvenir de Frans, Blind Date	Marieke Lippe, van der
Public Shelter	Jayne Loader
Clue	Jonathan Lynn
Alice Campbell's Hollywood 1938	David McDermott
Internetprojecten	
Lady in the Lake	Robert Montgomery
Behind it All	Raphael Ortiz
Ghost In the Shell	Mamuro Oshii
MIT's Interactive Cinema Group	
Raymond Chandler	
Our Secret Century	Richard Prelinger
butcher's Hook	Simon Pumell
David Ross Programma	
Groundhog Day	Harold Ramis
Obsessive Becoming	Dan Reeves
Buggy G. Ripphed programma	Buggy R. Ripphed
Denise Calls Up	Hal Salwen
Psychic Detective	John Sanborn
Gadget	Haruhiko Shono
Total Distortian	Joe Sparks
Spin	Brian Springer
Bad Day on the Midway	The Residents
No Resistance	Tim Thomson
Sheller Shares Her Secret	Sarah Turner
Beat Experience	Voyager
Hardly Boys & Hardly Gold	William Wegman
La Mort de Moliere	Robert Wilson
Sofia Coppola programma	
Untitled	Christopher Wool

Mekong programma

Xích Lô	Tran Anh Hung	
femme mariée de Nam Xuong	Tran Anh Hung	
Hong Vong Phu	Tran Anh Hung	
Beyond Rangoon	John Boorman	
Daughters	Prince Chatri Chalerms Yukol	
Salawin	Prince Chatri Chalerms Yukol	
Tro' Vé	Dang Nhat Minh	
Nostalgia for Countryland	Dang Nhat Minh	
Casino Cambodia	Ing K.	
Couteau	Le Hoang	
Rivière Huang se tombe et se monte	Le Manh Thich	ep
Barefoot Student Army	Catherine Marciniak	
Soul of the Mekong	Fred Marshall	
Main-Ma-Le Thein Kywe	Khin Maung U	ip
Tan Family	Rithy Panh	
Kala krangnung mua shao ni	Bhandit Rittakol	
Revoir Angkor .. et mourir	King Norodom Sihanouk of Cambodia	
Peasants In Distress	King Norodom Sihanouk of Cambodia	ep
Ambition Reduced to Ashes	King Norodom Sihanouk of Cambodia	ep
Last Days of Colonel Savath	King Norodom Sihanouk of Cambodia	ep
Downstream	U Kyi Soe Tun	ep
Bua Deng	Som Ock Southiphonh	
Poppy ma	Tin Than Oo	
Dumb Die Fast, the Smart Die Slow	Manob Udomdej	

Critics' Choice

White White Day	Vyacheslav Amirkhanyan	
Day and Hour	Vyacheslav Amirkhanyan	
In the Middle of the World	Vyacheslav Amirkhanyan	
Doom Generation	Gregg Araki	
Nobody's Fool	Robert Benton	
Cérémonie	Claude Chabrol	
Georgia	Ulu Grosbard	
Clueless	Amy Heckerling	
verificatore	Stefano Incerti	
Desolation Angels	Tim McCann	ip
Sale Gosse	Claude Mouriéras	
Written Face	Daniel Schmid	

Tiger competitie

Marie Antoinette is niet dood	Irma Achten	wp
Dogs; the Rise and Fall of an	Eve Annenberg	wp
All-Girl Bookie Joint		
Au petit Marguery	Laurent Bénégui	ip
Hola, estás sola?	Icía Bollaín	ip
Pugili	Lino Capolicchio	ip
Memoria de lo desconocido	Nathalie Alonso	wp
	Casale	
Nadie hablará de nosotras cuando	Agustín Díaz Yanes	ip
hayamos muerto		
Nagisa no Sindbad	Hashiguchi Ryosuke	ip
Cuestión de Fe	Marcos Loayza	
Small Faces	Gillies MacKinnon	ip
Angel Baby	Michael Rymer	ep
Terra Estrangeira	Walter Salles	
Glück meiner Schwester	Angela Schanelec	ip
Jimo Fangxin Julebu	Yee Chih-yen	ep
Erzi	Zhang Yuan	wp

Dutch Perspective

Mykosch	Danniel Danniel	
Advocaat van de Hanen	G.P. van Elst	wp
oogst van de stilte	Eline Flipse	
Bitings and Other Effects...	Clara van Gool	
Antonia	Marleen Gorris	
Zintuigen zijn de voetjes van de	Brigit Hillenius	
ziel		
Procedure 769 - The Witness to an	Jaap van Hoewijk	
Execution		
Tot ziens	Heddy Honigmann	
Stills	Mijke de Jong	
Sea Values	Lucia King	
4 Tokens II - Come Across	Wolke Kluppell	
Slag in de Javazee	Niek Koppen	
Lang leve de koningin	Esmée Lammers	
Complimentjes	Truus Melissen	
Capriccio	Ellen Mesker	
Prodigal Son	Chris W. Mitchell	
Gemengde berichten	Paul Ruven	
tijdreiziger	Dick Tuinder	
Tabee Toean, op patrouille in	Tom Verheul	
Nederlands Indië		
Zusje	Robert Jan Westdijk	

Hubert Bals Fund

Koridorius	Sarunas Bartas	
Minka	Mohamed Camara	
Matanga	David-Pierre Fila	
Stardust-Stricken	Houshang Golmakani	wp
From unfinished Tales of Jerusalem	Arunas Matelis	
Minjing Gushi	Ning Ying	
Minjing gushi	Ning Ying	
Guimba - un tyran, une époque	Cheick Oumar Sissoko	

When Mother Comes Home for
Christmas

Nilita Vachani

ip

Kumashiro Tatsumi retrospectief

Bo no Kanashimi	Kumashiro Tatsumi
Ichijo Sayuri: nureta yokujo	Kumashiro Tatsumi
Yojohan fusuma no urabari	Kumashiro Tatsumi
Seishun no satetsu	Kumashiro Tatsumi
Akasen tamanoi: Nukeraremasu	Kumashiro Tatsumi
Modorigawa	Kumashiro Tatsumi
Koibito tachi wa nureta	Kumashiro Tatsumi
Kamu onna	Kumashiro Tatsumi
Akai kami no onna	Kumashiro Tatsumi

II Gasten

25th INTERNATIONAL FILM FESTIVAL ROTTERDAM 24 JANUARY - 4 FEBRUARY 1996

Ac = Actor/Actress	M = Museum/Archive	St = Student
Ca = Cameraman	Media = Media Programme	Ta = Television Acquisition
Co = Composer	Mo = Moderator	Tp = Television Producer
D = Distributor	P = Producer	So = Sound
DG = Delegate	Pr = Press	
Di = Director	S = Seller	
Ex = Exhibitor	Sc = Screenplay Writer	
F = Festival	Sp = Special Project CineMart	
Fin= Funding/Financing	Sps = Sponsor	

ARGENTINA:

Cramer, Gregorio	Mr.	P/S	Haku-A Producciones: DON'T KNOW HOW...
Ludueña, Julio	Mr.	Di	ALLIANZA PARA EL PROGRESO
Peisojovich, Giselle	Ms.	P/S	Haku-A Producciones: DON'T KNOW HOW...

AUSTRALIA:

Byrnes, Paul	Mr.	F	Sydney Film Festival
Connolly, Robert	Mr.	P/Sp	Arenafilm Pty. Ltd: BLUE ROSE
Hewitt, Amree	Ms.	F	Melbourne Film Festival
McKenzie, Jacqueline	Ms.	Ac	ANGEL BABY
Nettheim, Daniel	Mr.	Di	THE BEAT MANIFESTO
Niski, Deborah	Ms.	P	HELL, TEXAS AND HOME
Rymer, Michael	Mr.	Di	ANGEL BABY
Short, Hugh	Mr.	Fin	Australian Film Commission

AUSTRIA:

Ainberger, Wolfgang	Mr.	Fin	Viennale/Vienna Film Fund
Albert, Barbara	Ms.	DG	
Burger-Utzer, Brigitta	Ms.	D/S	Sixpack Film
Deutsch, Gustav	Mr.	Di	POCKETCINEMA
Dollhofer, Kristina	Ms.	D	Polyfilm Verleih
Domes, Michael	Mr.	Di	STILLEBEN
Horwath, Alexander	Mr.	F	Viennale
Hurch, Hans	Mr.	DG	Falter
Koenig, Hans	Mr.	D/S/Ex	Polyfilm Verleih
Lackner, Erich	Mr.	P	Lotus Film: TIERISCHE LIEBE
Meißnitzer, Heidi	Ms.	DG	Hundertjahre kino
Mis, Heinrich	Mr.	Tp/Ta	ORF
Pejo, Robert Adrian	Mr.	P	Sternstunden:DER WEG NACH EDEN
Pilz, Michael	Mr.	Di	LET'S SIT DOWN BEFORE WE LEAVE
PRINZGAU/podgorschek, Brigitte	Ms.	Di	CHICAGO/JAPAN 993
Reiter, Otto	Mr.	Pr	Der Standard
Schlagnitweit, Regina	Ms.	F	Viennale
Schweighofer, Martin	Mr.	F	Austrian Film Comm./Diagonale
Ungerbock, Andreas	Mr.	F	Viennale
Weih, Caroline	Ms.	Di	STILLIVING
Wieser, Ralph	Mr.	Ex	Mödlinger Bühne
Wieser-Huber, Judith	Ms.	Ex	Mödlinger Bühne

BELGIUM:

Barnet, Rudy	Mr.	O	Wallonie Bruxelles Images
Bettens, Ludo	Mr.	M	Royal Film Archive
Bois, Eliane du	Ms.	D	Cinélibre
Bouckaert, Peter	Mr.	F	International Flanders Film Festival
Brosens, Peter	Mr.	Di/Sp/P	STATE OF DOGS
Carels, Edwin	Mr.	Pr	BRTN
Diouri, Claude	Mr.	D	Cooperative Nouveau Cinéma
Dofing, Ronald	Mr.	DG	Council of the European Union
Elbaum, Diana	Ms.	P	Entre Chien et Loup
Festre, Marina	Ms.	D	Progrès Films
Girsch, Jochen	Mr.	S	Brussels Ave
Kinderen, F vd	Mr.	Ex	Filmuseum Antwerpen
Lehman, Boris	Mr.	Di	LIFE LESSON
Lijnen, Ivo	Mr.	Pr	BRTN
Lombardo, Nino	Mr.	P	Prime Time: ANTONIA'S LINE
Michielsen, Ludo	Mr.	Pr	BRTN
Nandi, Alok B.	Mr.	P/Sp	Inti Films/NETPAC-Jury/STATE OF DOGS
Paulus, Tom	Mr.	Pr	Andere Sinema
Petit, Caroline	Ms.	Media	Euro-Aim

Philippe, Christiane	Ms.	Ta	RTBF
Pierreux, Jacqueline	Mrs.	Tp/Ta	RTBF
Ponnet, Marian	Ms.	F	International Flanders Film Festival
Provo, Walter	Mr.	F	International Flanders Film Festival
Ravar, Raymond	Mr.	Media	EAVE
Sartor, Freddy	Mr.	Pr	Film & Televisie
Schutter, Christiaan de	Mr.	Pr	Moving Pictures International
Taillieu, Marie Claire	Ms	D	Coopérative Nouveau Cinéma
Temmerman, Jan	Mr.	Pr	De Morgen
Winter, Grace	Ms.	D	Progrès Film
Wit, Dirk de	Mr.	P/Ex	Stuc

BOLIVIA:

Loayza, Marcos	Mr.	Di	MATTER OF FAITH
----------------	-----	----	-----------------

BRAZIL:

Almeida Prado, Guilherme de	Mr.	Di	SCENT OF GARDENIA
Almeida, Renata De	Ms.	F	Mostra Int. de Cinema Sao Paulo
Back, Sylvio	Mr.	Di	OUR INDIANS
Barreto, Lucy	Ms.	P/D	Barreto Produções
Bressane, Julio	Mr.	Di	THE MANDARIN
Cakoff, Leon	Mr.	F	Sao Paulo Film Festival
Dias, Ricardo	Mr.	Di	ON THE RIVER OF THE AMAZONS
Gardenberg, Monique	Ms.	Di	JENIPAPO
Gerbase, Carlos	Mr.	Di	DEUS EX-MACHINA
Kogut, Sandra	Ms.	Di	HERE AND THERE
Rattes, Adriana	Ms.	D/Ex/F	Estacao Botafogo
Salles, Walter	Mr.	Di	FOREIGN LAND
Santiago, Ilda	Ms.	D/Ex/F	Estacao Botafogo
Seligmann, Andréa	Ms.	Di	SAO PAULO SOUTH BORDER
Tolomeli, Elisa	Ms.	D	Rio Filmes
Vianna, Bruno	Mr.	Di	FLYING GERALDO

BURMA:

Aung Ko	Mr.	Ac	BEYOND RANGOON
Naing, Aye Chan	Mr.	Pr	Democratic Voice of Burma
Soe Tun, U Kyi	Mr.	Di	DOWNSTREAM
Soe, Myint U	Mr.	P	Thi-Ha-Zaw Film Production

CAMBODIA:

Hor Namhong	Mr.	DG	Ministre d'Etat/Ambassadeur
-------------	-----	----	-----------------------------

CANADA:

Amarshi, Hussain	Mr.	D	Mongrel Media
Armatage, Kay	Ms.	F	Toronto Film Festival
AuYeung, Pochu	Ms.	F	Vancouver International Film F.
Bériault, Gilles	Mr.	F	Montréal Intern. Film Market
Chula, Babz	Ms.	Ac	Cypher Productions ltd
Clarkson, Wayne	Mr.	O	Canadian Film Centre
Cowan, Noah	Mr.	F	Toronto Film Festival
Delisle, Martin	Mr.	PA	Telefilm Canada/Montreal
Franey, Alan	Mr.	F	Vancouver International Film F.
Friberg, Camelia	Ms.	P/Sp	Fire Dog Films Inc.: THE FIVE SENSES
Hébert, Bernard	Mr.	D/S	Cine Qua Non
Mickie, Charlotte	Ms.	P/D/S	Alliance Communications
Ng, Kal	Mr.	Di/Sp/P	Munkfilms: DREAMTRIPS
Nightingale, Debbie	Ms.	F	Toronto Film Festival
Ouellette, Michel	Mr.	D/S	Cine Qua Non
Pham, Tom	Mr.	Ta	Syndimed International
Şcholte, Tom	Mr.	F	Cyber Productions ltd
Schmid, Regine	Ms.	P/D	Time Medienvertriebs GmbH
Sweeney, Bruce	Mr.	Di	LIVE BAIT

CHINA:

He Jianjun	Mr.	Di/Sp	THE DICE
Kan, Robert van	Mr.	DG	Netherlands Embassy Beijing
Ning Ying	Ms.	Di	ON THE BEAT
Zhang Yuan	Mr.	Di	SONS
Zhang Jian	Mr.	Ca	SONS

CROATIA:

Sömen, Branka	Ms.	Pr	Vjesnik-Daily
---------------	-----	----	---------------

CUBA:

Cabrera Garcia, Alain	Mr.	St/P	Escuela Int. Cine-TV
Duran, Frederico	Mr.	St/P	Escuela Int. Cine-TV
Mercadini, Paola	Ms.	O	Escuela Int. Cine-TV

Zayden, Suzette	Ms.	St/P	Escuela Int. Cine-TV
CZECH REPUBLIC:			
Daniel, Martin	Mr.	O	
Jezeck, Jiri	Mr.	P/D	Space Films Ltd.
Cielova, Hana	Ms.	Pr	Filmopolis
Jira, Jan	Mr.	D	CinemArt a.s.
Kriuda, Richard	Mr.	Pr	Filmopolis
Papousek, Martin	Mr.	P/D/S	AB Barrandov
Uhrik, Stefan	Mr.	Pr	Filmopolis
Vaclav, Hejduk	Mr.	Pr	Filmopolis
Vasova, Anna	Ms.	P	AB Barrandov
DENMARK:			
Aalbaek Jensen, Peter	Mr.	P	Zentropa Production
Christensen, Jens Bruun	Mr.	Ta	Danmarks Radio TV-Internal
Christensen, Ole Bjoern	Mr.	D/Ex	Ost for Paradis
Windelov, Vibeke	Ms.	P	Zentropa Production
Wolsgaard, Peter	Mr.	Tp	TV 2
EGYPT:			
Abdel Hamid, Mohamed Fouad	Mr.	Ac	LIFE... MY PASSION
Ahmed Ali, Magdi	Mr.	Di	LIFE... MY PASSION
Bishara, Khairi	Mr.	Di	TRAFFIC LIGHTS
El Adi, Samy Tewfik Mohamed	Mr.	P	LIFE... MY PASSION
El-Kalioubi, Mohamed Kamel	Mr.	Di/Sp/P	ANOTHER TOWN
Khoury, Marianne	Ms.	P/Sp/D/Ex	Misir International Films: DATE WINE
Thabet, Madkour Ahmed Salem	Mr.	DG	Egyptian Film Centre
FINLAND:			
Ahoniou, Heikki	Mr.	P	U-Hybrid-Ring Ltd.
Heydemann, Klaus	Mr.	P/S	Buenorama Pictures
Niskanen, Elja	Ms.	F	Helsinki Film Festival
Pihlasviita, Rea	Ms.	P	U-Hybrid-Ring Ltd.
Pohjola, Ilppo	Mr.	P/S	Buenorama Pictures
Siltala, Marita	Ms.	D/Ex	Like/Oy Cinema Mondo Ltd
Siltala, Mika	Mr.	D/Ex	Like/Oy Cinema Mondo Ltd
Tuomola, Olli	Mr.	Ta	Finnish Broadcasting Company YLE TV-1
FRANCE:			
Armani, Nora	Ms.	P/S/Ta	Parev Productions
Assche, Christine van	Ms.	Ex	Centre Georges Pompidou
Basutcu, Mehmed	Mr.	Pr.	Yeni Yüzyil
Bénégui, Laurent	Mr.	Di	AU PETIT MARGUERY
Bénégui, Laurent	Mr.	Di	AU PETIT MARGUERY
Benjo, Caroline	Ms.	D/P/Sp	Haut et Court: 2000 VU PAR
Bidou, Jacques	Mr.	P	Les Matins Films
Boeken, Ludi	Mr.	P/D	Raphael Films
Bos, Harry	Mr.	M	Institut Néerlandais
Bouity, J.	Mr.	Ac	MATANGA
Boulenger, Gilles	Mr.	Pr	L'Etrange Festival
Bourdon, Sophie	Ms.	P/D/S/Ex/T	MK2 Diffusion
Bourgon, Jean-Claude	Mr.	Di	
Branco, Paulo	Mr.	P/S	Gemini Films
Brooks, Philip	Mr.	P/Sp	Dominant 7 Productions: RULING PASSIONS
Brücher, Francine	Ms.	S/Sp	Pierre Grise Prods: LA SEULE SOLUTION
Cheval, Claudie	Ms.	P/O	ACE Ateliers du Cinema
Corrouges, Christian	Mr.	Di	
Dauman, Pascale	Ms.	P	Double D Copyright
Deniel, Jacques	Mr.	F	Dunkerque Film Festival
Depardon, Raymond	Mr.	Di	MURIEL
Dridi, Karim	Mr.	Di	BYE-BYE
Dupont, Joan	Ms.	Pr	International Herald Tribune
Eng-Huot, Steven	Mr.	P/D/S/Ta	Entertainment Power
Fila, David-Pierre	Mr.	Di	MATANGA
Fleurent, Mima	Ms.	P/D	Colifilms Distribution
Garcia, Jean-Pierre	Mr.	Pr	Festival du Film d' Amiens
Genini, Izza	Ms.	P	Ohra
Godeau, Philippe	Mr.	P/D	Pan Européenne
Goldenstern, Georges	Mr.	P/Ta	La Sept Cinéma
Goupil, Sophie	Ms.	P/Sp	Le Poisson Volant: THE ROAD
Govaers, Hiroko	Ms.	D	Mandara
Halberstadt, Michèle	Ms.	D	ARP
Hancock, David	Mr.	DG	Eurimages
Heylen, Alexandre	Mr.	P/D/S	Mainstream
Imbert, Henri-François	Mr.	Di/Sp/P	VOYAGE Nr. 2
Incalcaterra, Daniele	Ms.	Di	REPUBBLICA NOSTRA

Jahan, Olivier	Mr.	F	Quinzaine des Réalisateurs
Jensen, Jorn Rossing	Mr.	Pr	Moving Pictures International
Jeune, Christian	Mr.	F	Festival Intern. du Film de Cannes
Karina, Anna	Ms.	Ac	HAUT BAS FRAGILE
Karmitz, Marin	Mr.	Di	COUP POUR COUP
Kessler, Rémi	Mr.	P	C.T.N. Productions
Khalifé, Antoine	Mr.	DG	Unifrance
Kochman, John	Mr.	S	Le Studio Canal +
Kondo, Joelle	Ms.	P/D/S	Mat Films
Lagesse, Eric	Mr.	D/S	Flach Pyramide International
Lajouard, Christian	Mr.	P/Sp	Les Films de la Lune Vague: ENTHUSIASM
Lajouard, Claire	Ms.	P/Sp	Les Films de la Lune Vague: ENTHUSIASM
Ledigher, René	Mr.	Di	WEEKEND A SOCHAUX
Lenouvel, Thierry	Mr.	P/D/F	Ciné-Sud Promotion
Leparc, Christophe	Mr.	F	Festival de Films de Femme
Magnien, Richard	Mr.	P/D/S	MAT Films
Margolin, Francois	Mr.	P	Margo Films: MATANGA
Mauch, Berbel	Ms.	P/D	Iskra film
Montmayuer, Yves	Mr.	Pr	L'Etrange festival
Moravioff, Galeshka	Mr.	P/D/S/Ex	Films Sans Frontières
Moulet, Luc	Mr.	Di/Sp	LA SEULE SOLUTION
Mouriéras, Claude	Mr.	Di	SALE GOSSE
Muel, Bruno	Mr.	Di	WEEKEND A SOCHAUX
Nouchi, Claude	Mr.	S	Leonor Films
Obadia, Agnes	Ms.	Ac	AU PETIT MARGUERY
Ollivier, Lilia	Ms.	DG	
Ostrovsky, Vivian	Ms.	Di	PILLOW POEMS
Panahi, Hengameh	Ms.	S	Celluloid Dreams
Petin, Laurent	Mr.	D	ARP
Queneau, Anabel	Ms.	P	
Ravet, Christine	Ms.	P/D/S	MK2 Diffusion
Reilhac, Michel	Mr.	F	Videothèque de Paris
Rissient, Pierre	Mr.	P	Ciby 2000
Saab, Jocelyne	Ms.	P	Aleph & Balcon Productions
Saglio, Christian	Mr.	M	Ministère des Affaires Etrangères
Schlumberger, Emmanuel	Ms.	P	French Production/Reyna Films
Scotta, Carole	Ms.	P/Sp	Haut & Court: 2DDD VU PAR...
Stutterheim, Eliane	Ms.	P	Scarabee Films
Szeto, Kwong Hai	Mr.	P/D/S/Ta	Entertainment Power
Temps, Frédéric	Mr.	Pr	L'Etrange festival
Tenembaum, Edgard	Mr.	P/Sp	CORAJE
Vager, Franck	Mr.	P	Le Bureau
Vannier, Alain	Mr.	P/D/S	Roissy Films
Vannier, Dany	Ms.	P/D/S	Roissy Films
Velaïse, James	Mr.	P/Sp	Pretty Pictures: VOYAGE Nr. 2
Waintrop, Edouard	Mr.	Pr	Libération
Walker, Daniel J.	Mr.	P/Fin	Cabinet Walker
Weiner, Jane	Ms.	P	J.P. Weiner Productions
Woods, Robin	Ms.	P/D	Bitoun Verrecchia & Associes
Zurhorst, Meinolf	Mr.	Tp	ARTE G.E.I.E./Unité de Cinéma

GERMANY

Baeres, Barry R.	Mr.	D	
Bähr, Helga	Ms.	P/Sp	Lichtblick Filmproduktion: DER VULKAN
Bashir, Sergej	Mr.	P	Mecong Mediaconsult
Baumgartner, Karl	Mr.	P/Sp/D	Pandora Film: DANCE OF THE WIND
Bober, Philippe	Mr.	P/Sp/D/S	The Coproduction Office: ROTE KAKADU
Bormann, Elke	Ms.	P	Bremer Inst.for Film and Fernseh
Brandner, Uwe	Mr.	Di	ICH LIEBE DICH, ICH TÖTE DICH
Bremer, Udo	Mr.	Ta	ZDF/3-Sat
Brinkmann, Kathrin	Ms.	Ta	ZDF/Arte/Das Kleine Fernsehspiel
Brüning, Jürgen	Mr.	P/D/S	Jürgen Brüning Filmproduktion
Classen, Inge	Mr.	Tp	ZDF/3-Sat
David, Catherine	Ms.	P/Ex	Documenta X
Doberstein, Julia	Ms.	F	Oberhauser Filmfestival
Dütsch, Werner	Mr.	Ta	WDR
Eckelt, Michael	Mr.	P/D	Luna-Park
Fischer, Franz	Mr.	F	Tage des Unabhängigen Film
Gaul, Bernd	Mr.	Ta	SAT-1
Häberle, Thomas	Mr.	P/D/Ex/Ta	Kinowelt Filmverleih GmbH
Hagemann, Martin	Mr.	P	Zero Film
Harzenetter, Wilma	Ms.	P	Die Hauskunst Filmproduktion
Hecht, Thorsten	Mr.	F	Emden Film Festival
Henschke, Frank	Mr.	P	Die Hauskunst Filmproduktion
Herrmann, Rolf	Mr.	F	Internationale Filmwoche Mannheim
Höfner, Michael	Mr.	D	GM Films
Holl, Stephan	Mr.	Pr	Broadway Kino

Horst, Hans-Otto	Mr.	Ta	SAT-1
Hsiao Wang, Wendy	Ms.	S/P/D	Anthex Filmcompany
Hubert, Eva	Ms.	Fin	FilmForderung Hamburg GmbH
Hubner, Frank	Mr.	Fin	Filmstiftung NRW
Humbert, Nicolas	Mr.	Di	MIDDLE OF THE MOMENT
Iafrate, Virgilio	Mr.	Ta	Pro Sieben Television GmbH
Jost, Jon	Mr.	Di	
Kedzierski, Julek	Mr.	D/S/Ta	FHG/VBF
Kiefel, Thorwald	Mr.	P	Planwirtschaft
Knochenhauer, Irina	Ms.	F/D	VanDielen/Bernstein GmbH
Koll, Björn	Mr.	P/D	Salzgeber & Co Medien GmbH
Kötz, Michael	Mr.	F	Mannheim Heidelberg Film Festiva
Kowalsky, Ulrike	Ms.	Pr	Tip Magazine
Kramer, Brigitte	Ms.	P/Ex	Documenta X
Kuhls, Barbara	Ms.	Fin	Hamburgische Landesbank
Maburger, Anne	Ms.	Fin	Filmstiftung Nordrhein Westfalen
Martins, Ida	Ms.	S	Media Luna
Meinke, Christian	Mr.	D	MFA Filmdistribution
Mengerhausen, Joachim von	Mr.	Tp/Ta	WDR
Mertens, Susanne	Ms.	Ta	ZDF/3-Sat
Mikesch, Elfi	Ms.	Di	BOMBENWERFER...
Möller, Olaf	Mr.	Pr	Freelance
Müller, Matthias	Mr.	Di	ALPSEE
Müller, S.	Mr.	Pr	Frankfurter Rundschau
Muñoz-Kohrs, Alejandro	Mr.	Di	FILMEXPEDITION ZU DZIGA VERTOV
Nieser, Egon	Mr.	D/S/Ta	Arsenal Filmverleih
Penzel, Werner	Mr.	Di	MIDDLE OF THE MOMENT
Peters, Elke	Ms.	P	Bremer inst. Film Fernsehen
Podszus, Heidrun	Ms.	D	Sputnik Filmverleih
Reicher, Isabella	Ms.	Pr	Der Standard
Rodnyanski, Alexander	Mr.	Tp/Ta	Innova film GmbH
Rommel, Peter	Mr.	P/D	Ex Picturis Berlin Distribution
Runge, Annelie	Ms.	F/Di	Goldfish Productions
Rucco, Yvonne	Ms.	P/D	Confilm
Rust, Roland	Mr.	Pr	Frankfurter Allgemeine Zeitung
Schanelec, Angela	Ms.	Di	MY SISTER'S GOOD FORTUNE
Schedereit, Karl	Mr.	Di	HOLLYWOOD NOW...
Scheld, Gabrielle	Ms.	P	Next Film
Schlingensief, Christoph	Mr.	Di	UNITED TRASH
Schmidt, Roland	Mr.	P	Zero Film
Schmitt, Elfriede	Ms.	F/D	Kinofest Lünen Büro Schmitt + Partner
Schwingel, Ralph	Mr.	P	Wüste Film
Skowronnek-Schaer, Wolfram	Mr.	Tp/Ta/S	Cinepool
Stein, Eckart	Mr.	Ta	ZDF / Tiger Awards Jury
Straub, Laurens	Mr.	P	Next Film
Teigler, Ute	Ms.	D/F	Kinofest Lünen Büro Schmitt + Partner
Tjio, Rudy	Mr.	P/D	Prokino Filmproduktion GmbH
Tode, Thomas	Mr.	Di	FILMEXPEDITION ZU DZIGA VERTOV
Twele, Holger	Mr.	Pr	Grenzland Filmtage
Ujica, Andrei	Mr.	Di	OUT OF THE PRESENT
Uliczay, Jean	Mr.	P/D/S/Ta	Ubu Productions
Voester, Conny	Mrs.	Pr	
Wachs, Johannes	Mr.	F	Filmfest Hamburg
Weber, Helmut	Mr.	P	Hauskunst Filmproduktions,
Wenner, Dorothee	Ms.	F	Internationales Forum des Jungen Films
Wiesener, Sylvia	Ms.	F	Grenzland Filmtage
Wintgen, Rosemarie	Ms.	Tp	Fernsehen Brandenburg
Wolpert, Bernd	Mr.	D/Fin/F	Evang. Zentrum Entwicklungbez. Film
Ziegert, Detlef	Mr.	P/D/S	Confilm
Ziok, Ilona	Ms.	P	TV-Ventures

GREECE:

Demopoulos, Michel	Mr.	F	Int. Thessaloniki Film Festival
Eipides, Dimitri	Mr.	F	Int. Thessaloniki Film Festival
Frangoulis, Dimitris	Mr.	F	Opticom
Kalambakas, Vangelis	Mr.	P	FilmSixteen
Michaelides, George	Mr.	D	Elke S.A.
Skoufalou, Elpis	Ms.	P/D/Ta	Ovo Entertainment
Voudouri, Helen	Ms.	P/D	Vert Films

HONG KONG:

Doyle, Christopher	Mr.	Ca	LIGHT VALUES: Exhibition
Gok, Terence Shui Choi	Mr.	DG	Central Motion Picture Corp.
Kot, Eric	Mr.	Ac	OUT OF THE BLUE
Leung, Virginia	Ms.	D/S	Media Asia Distribution
Lamb, Jan	Mr.	Di	OUT OF THE BLUE

HUNGARY:

Gothár, Péter	Mr.	Di	THE OUTPOST
Gyory, Emöke	Mr.	Ta	Hungarian Television
Gyürey, Vera	Ms.	D/F	Hungarian Film Institute
Janisch, Attila	Mr.	Di/Sp/P	THE LONG TWILIGHT
Miskolczi, Peter	Mr.	P	Eurofilm Studio
Ozorai, Andras	Mr.	P	Neuropa Film
Paldy, Krisztina	Ms.	D/Ex	Budapest Film Corporation

ICELAND:

Ragnarsson, Viljalmur	Mr.	P/Sp	Icelandic Filmcompany: BLOSSI/810551
-----------------------	-----	------	--------------------------------------

INDIA:

Kaul, Mani	Mr.	DG	Suresh Jindal
Khosa, Rhajan	Mr.	Di/Sp/P	DANCE OF THE WIND
Vachani, Nilita	Ms.	Di	WHEN MOTHER COMES HOME FOR CHRISTMAS

INDONESIA:

Djarot, Eros	Mr.	Di/Sp/P	THEY CALL ME MOMOYE
--------------	-----	---------	---------------------

IRAN:

Panahi, Jafar	Mr.	Di	THE WHITE BALLOON
Pitts, Rafi	Mr.	Di/Sp	THE ROAD

IRELAND:

Cogan, Johnny	Mr.	P	Bandit Films
Collins, David	Mr.	P	Samson Films Ltd
Duane, Paul	Mr.	P	Blue Light (At the Barracks)
Dwyer, Michael	Mr.	Pr	Irish Times
Gogan, Johny	Mr.	P	Bandit Films
McCarthy, Brendan	Mr.	P	Blue Light (At the Barracks)
O'Neill, Liam	Mr.	P	Paradoxe Pictures
Stoneman, Rod	Mr.	Fin	Irish Film Board

ISRAEL:

Fainaru, Dan	Mr.	Pr	Israeli broadcast Authority/
Fainaru, Edna	Ms.	Pr	Moving Pictures
Gilad, Ephraim	Mr.	P/D	Nachshon Films Ltd
Gilad, Nizhona	Ms.	P/D	Nachshon Films Ltd
Harpak, Avinoam	Mr.	F	Jerusalem Film Festival
Hecht, Amit	Mr.	P/S	Cameah Productions
Leer, Lia van	Ms.	F	Jerusalem Film Festival
Muggia, Dan	Mr.	Pr	Cinematheque Tel-Aviv
Peled, Micha X.	Mr.	Di	YOU, ME, JERUSALEM
Saba, Arieia	Ms.	P/D/S	Marathon Pictures

ITALY:

Aprà, Adriano	Mr.	F	Pesaro Film Festival
Arcopinto, Gianluca	Mr.	P	BOXERS
Bernardi, Tonino De	Mr.	Di	SORRISI ASMATICI - FLEURS DU DESTIN
Biraghi, Guglielmo	Mr.	DG	Tiger Awards Jury
Capolicchio, Lino	Mr.	Di	BOXERS
Castel, Lou	Mr.	Ac	SORRISI ASMATICI _ FLEURS DU DESTIN
Ciancarelli, Odetta	Ms.	Di	LA MURCIAIOLA
Ciancarelli, Olivia	Ms.	P	LA MURCIAIOLA
Feletti, Gian Mario	Mr.	P	G.M.F.
Fornara, Bruno	Mr.	D/F	Bergamo Film Meeting
Fulvi, Giovanna	Ms.	F	Italian Rep Film Fest Rotterdam
Gianikian, Yervant	Mr.	Di	PRIGIONIERI DELLA GUERRA
Giordana, Marco Tullio	Mr.	Di	PASOLINI, UN DELITTO ITALIANO
Grimaldi, Aurelio	Mr.	Di/Sp/P	THE FLESH WILL KILL YOU
Grosoli, Fabrizio	Mr.	Pr	
Incerti, Stefano	Mr.	Di	THE INVESTIGATOR
Klopfenstein, Clemens	Mr.	Di/Sp/P	GEMMI - THE PASSAGE
Marabello, Carmelo	Mr.	Ta/F	Rai Tre / Taormina Film Festival
Martone, Mario	Mr.	Di	L' AMORE MOLESTO
Milanesi, Marzia	Ms.	Pr	Cineforum/ l'Unita
Nolli, Piercarlo	Mr.	Pr	Cineforum
Occhipinti, Andrea	Mr.	P/D	Lucky Red
Paolis, Valerio De	Mr.	D	B.I.M. Distribuzione
Parlatore, Lorenza	Mz.	Ed	LA MURCIAIOLA
Porcelli, Enzo	Mr.	P/D	Alia Film
Ricci-Lucchi, Angela	Ms.	Ac	PRIGIONIERI DELLA GUERRA
Rigg, Julie	Ms.	Pr	ABC Radio National
Rooney, David	Mr.	Pr	Variety
Ruth, Isabel	Ms.	Ac	SOLVISI ASMATICI-FLEURS DU DESTIN
Sandri, Isabella	Ms.	Di	THE UPSIDE DOWN WORLD

Silvestri, Roberto	Mr.	Pr	Il Manifesto
Simondi, Mario	Mr.	F	Festival dei Popoli
Smith, Kermit	Mr.	P/D/Ta	Lucky Red
JAPAN:			
Aihara, Hiromi	Ms.	D/F	Be Wiz
Arai, Haruhiko	Mr.	Ac	Eiga Geijutsu
Araki, Keiko	Ms.	P	LIKE GRAINS OF SAND / PIA Corp.
Asai, Takashi	Mr.	D	Uplink Co.
Fukui Shojin	Mr.	Di	RUBBER'S LOVER
Hanawa, Yukinari	Mr.	Di	TOKYO SKIN
Hashiguchi Ryosuke	Mr.	Di	LIKE GRAINS OF SAND
Hin, Jacinta	Ms.	O/F	Japan Insite/Tokyo Rep Film Festival
Ichikawa Jun	Mr.	Di	TOKIWA - THE MANGA APARTMENT
Joo, Kiyo	Ms.	D	Culture Publishers
Kabata, Keiza	Mr.	D	Pony Canyon Inc.
Kawahara, Shinichi	Mr.	P	Kaijyu Theater
Kimbara, Yuka	Mr.	Pr	Kinema Junpou
Koizuka, Machiko	Ms.	P/D	Only Hearts Co, Ltd
Kore-eda, Hirokazu	Mr.	Di	MABOROSI
Nakajima, Takashi	Mr.	F/Pr	Image Forum
Nishimura, Takashi	Mr.	P	A Long: RUBBER'S LOVER
Okada, Hidenori	Mr.	Ex	The Japan Foundation
Satonaka, Tetsuo	Mr.	P	Kaijyu Theater
Sekiguchi, Yuko	Mr.	Pr	Kinema Junpo
Shimizu, Shinichi	Mr.	Tp	Hoso-Bunka Foundation
Shinohara, Tetsuo	Mr.	Di/Sp/P	THE WOMEN QUARTET
Shiratori, Akane	Ms.	M	Supervisors Japanese Society of Script
Takeuchi, Mitchie	Ms.	P	ARC Media
Tanaka, Chiseko	Ms.	Pr.	The Shakai Shimpou
Tsukamoto Shinya	Mr.	Di	TOKYO FIST
Xiu Jian	Mr.	Ac	TOKYO SKIN
Yoshikawa, Masahiro	Mr.	P/DG	Vortex
LATVIA:			
Pitruka, Ieva	Ms.	F	Int. Centre of New Cinema
Rietuma, Dita	Ms.	Pr	Fipresci-Jury
LITHUANIA:			
Amirkhanyan, Vyacheslav	Mr.	Di	WHITE WHITE DAY...
Bartas, Sarunas	Mr.	Di	THE CORRIDOR
Matelis, Arunas	Mr.	Di	FROM UNFINISHED TALES OF JERUSALEM
LUXEMBOURG:			
Thiltges, Jani	Mr.	P	Samsa Film
MALAYSIA:			
Cheong, Wong Tuck	Mr.	Ex/F	Kelab Seni Film Malaysia
MEXICO:			
Gottlieb, Katrien	Ms.	F	Film Fest Rotterdam Mexican Rep
Ruiz, Laura	Ms.	D	Latina sales
NETHERLANDS:			
A Fong, Tjon	Mr.	Fin	Dutch Film Fund
Aalst, Willemien van	Ms.	F	Intern.Documentary Film Festival
Achten, Irma	Ms.	Di	MARIE ANTOINETTE ISN'T DEAD
Alleman, Albertus	Mr.	Pr	Staats TV Rabotnik
Alphen, Trix van	Ms.	O	Publicity Company
Bak, Frank	Mr.	P/Sp	Theorema Film Productie: SUICIDE...
Balian, Haig	Mr.	P/D	Polygram Filmed Entertainment
Bangma, Dini	Ms.	Pr	VPRO
Beerekamp, Hans	Mr.	Pr	NRC Handelsblad
Beker, Jeroen	Mr.	Pr	VPRO
Bhalotra-Hartman, Marjan	Ms.	Fin	Rotterdam Film Fund
Blok, Marina	Ms.	Ta	NPS-Television
Blom, Ansuya	Ms.	Di	JOE FACES
Boekwijt, Mark	Mr.	MEDIA	Media Desk Netherlands
Boer, Myrthe	Ms.	Sps	Citroen Nederland
Boogaard, Raymond van den	Mr.	Pr.	NRC/Handelsblad
Bouma, Ger	Mr.	DG	Nederlands Fonds voor de Film
Breejen, Nicolaine den	Ms.	P/D	Cinemien
Brouwer, Chris	Mr.	P/D	Polygram Filmed Entertainment
Bruijn, Esther, de	Ms.	F	Nederlands Film Festival
Bueren, Peter van	Mr.	Pr	De Volkskrant
Buning, Olivia	Ms.	D/M	NFM/IAF
Camping, Henk	Mr.	Ex	Filmtheater 't Hoogt

Casale, Nathalie Alonso	Ms.	Di	MEMORY OF THE UNKNOWN
Curiël, Herbert	Mr.	Di/P	Black Tulip Films
Dekker, Wim	Mr.	D	Moskwood Video
Delpeut, Peter	Mr.	Di/Sp	FELICE FELICE
Derks, Ally	Mr.	F	Intern.Documentary Film Festival
Deutekom, Nanda	Ms.	Pr	VARA
Dop, Peter	Mr.	Di	Due Passi Filmproductions
Driessen, Ellis	Ms.	S/F	Celluloid Dreams/Netherlands Film Fest
Eckelkamp, Monica	Ms.	D	IAF Distribution/NFM
Ermers, Jolie	Ms.	O	N.C.O.
Fuik, T.yo	Mr.	P	Allegri Film / Delta Film
Gogh, Theo van	Mr.	Di	Talkshows
Groenen, Claire	Ms.	Sps	De Volkskrant
Groot, Wibo de	Mr.	O	Holland Subtitling
Haanraads, Sebastiaan	Mr.	Fin	ING Bank
Haar, Marjan van der	Ms.	S	Fortissimo Film Sales
Hadders, Rieks	Mr.	D	IAF Distribution/NFM
Hage, Jeanine	Ms.	Fin	CoBo-Fund
Henny, Leonard	Mr.	P/D/S	Media Research
Heijs, Jan	Mr.	P	Jura Filmproducties / Talkshows
Hin, Kees	Mr.	Di	Board Film Festival Rotterdam
Honigmann, Heddy	Ms.	Di	AU REVOIR
Hosman, Harry	Mr.	Ta	VPRO-Television
Hughan, Ilse	Ms.	S	Fortuna Films/Hubert Bals Fund
Huisman, Gerard	Mr.	D/F	Contact Film Cinematheek
Huystee, Pieter van	Mr.	P/Sp	Pieter van Huystee Film & T.V.
Janssen, Hans	Mr.	O	Ministry Foreign Affairs
Kam, Rob de	Mr.	Pr	Nieuwsblad van het Noorden
Kasander, Kees	Mr.	P	Kasander & Wigman Productions
Keijzer, Henk de	Mr.	Fin	Credit Lyonnais Bank Nederland
Klarenbeek, Jolanda	Ms.	F	Int. Documentary Film Festival
Koning, Lydia de	Ms.	P	East West Film and TV Production
Krapels, Hetty	Ms.	P	Pieter van Huystee Film & T.V.
Landsberger, Claudia	Ms.	DG	Holland Film
Langbroek, Jannie	Ms.	Ta	VPRO-Television
Langestraat, Rob	Mr.	D	Argus Film Distributie
Leeuwaarden, Mildred van	Ms.	P	Rotterdam Films
Leeuwen, Gé van	Mr.	S/D	Nis-Filmdistribution
Lieshout, Ben van	Mr.	Di	
Linthorst, Gerdin	Ms.	Pr	De Volkskrant
List, Erik van der	Mr.	Sps	De Volkskrant
Loveridge, Helen	Ms.	S	Fortissimo Film Sales
Mak, Geert	Mr.	Pr	VPRO
Maltha, San Fu	Mr.	D	RCV Film Distribution
Meerburg, Krijn	Dhr.	D/Ex	Hungry Eye Pictures
Melchior, Maarten	Mr.	Fin	Mees Pierson
Meuleman, Eelco	Mr.	Ta	VPRO-Television
Mioch, René	Mr.	Pr	Veronica
Mol, Tom de	Mr.	P	First Floor Features
Molenaar, Hillie	Ms.	P	HM Productions
Moorman, Mark	Mr.	Pr	Het Parool
Muller, Klaus	Mr.	Pr	Frankfurter Rundschau
Muns, Monica	Ms.	D	UIP (Netherlands)
Nayci, Errol	Mr.	P	First Floor Features
Nieuwenhuyzen, Adriek van	Ms.	F	Intern.Documentary Film Festival
Odé, Wim	Mr.	Tp	NPS-Television
Pas, Dorien van de	Ms.	D	Polygram / Meteor Film
Pelster, Franca	Ms.	S	FP Films
Petit, Leontine	Ms.	P/Sp	Lemming Films: WET
Rollé, Wallie	Mr.	D	Meteor Classics
Praag, Max van	Mr.	D	U.I.P. Netherlands B.V.
Rienstra, Ryclef	Mr.	Fin	Dutch Film Fund
Rijneke, Dick	Mr.	P	Rotterdam Films
Roelofs, Joes	Ms.	Pr	VPRO
Roodnat, Joyce	Ms.	Pr	NRC/Handelsblad
Ruven, Paul	Mr.	Di	SUR PLACE/GEMENGDE BERICHTEN
Sande, Monique van de	Ms.	Pr	Algemeen Dagblad/Fipresci Jury
Sanz, Nestor	Mr.	Di/Sp	Argus Film Produktie
Scheffer, Frank	Mr.	P	HELICOPTER STRING QUARTET
Schendelen, Monique van	Ms.	DG	MVSP
Schoenmakers, Marielou	Ms.	Pr	TV Dits B.V.
Scholten, René	Mr.	P	Studio Nieuwe Gronden
Schrijvers, Louis	Mr.	D	Contact Film Cinematheek
Schut, Erik	Mr.	P/Sp	Argus Film Produktie: EMIGRATION...
Seegers, René	Mr.	P	Lowland Producties
Sluizer, George	Mr.	P/Di	MGS / Taiga Films
Soutendijk, Renée	Ms.	Ac	Tiger Awards Jury

Staak, Frans van de	Mr.	Di/P	GLINT
Steege, Johanna ter	Ms.	Ac	AU REVOIR
Steinz, Pieter	Mr.	Pr	NRC Handelsblad
Stroink, Barbara	Ms.	Fin	Nederlands Fonds voor de Film
Tol, Ingrid van	Ms.	O	Rotterdamse Kunststichting
Truyen, Barbara	Ms.	Media	Media Desk Netherlands
Tschirjaev, Gosha	Mr.	Pr	Staatstv Rabotnik
Twist, Kees van	Mr.	Ta	AVRO-Television
Vandevorst, Els	Ms.	P	Stichting Toekomst
Ven, Iduna van de	Ms.	Ex	Vereniging van Brabantse Filmtheaters
Verseput, G.	Mr.	Ex	Melkweg
Vogelpoel, Peter van	Mr.	P/D	Argus Film Produktie
Vries, Joost de	Mr.	P/Sp	WET
Weers, Hans de	Mr.	P/Sp	Bergen: DETOUR/ANTONIA
Westerik, Helen	Ms.	Pr	Stichting Bellisima
Wijn, Barbara de	Ms.	D/Ex	Hungry Eye Pictures
Wijsmuller, Roderick	Mr.	D	Concorde Entertainment Group
Wijsmuller, Robbert	Mr.	D	Concorde Entertainment Group
Wikler, Jeanna	Ms.	O	Maurits Binger Institute
Willemsen, Dick	Mr.	Fin	Rotterdam Film Fund
Wolf, Monique	Ms.	Fin	Nederlands Fonds voor de Film
Ylstra, Mattias	Mr.	Pr	Staats TV Rabotnik
Ijdis, Bernie	Mr.	Di	DE GROTE POSTWEG
Zagt, Ab	Mr.	Pr.	Algemeen Dagblad
Zorge, Lucelle	Ms.	DG	Holland Film
Zuyderhoff, Erik	Mr.	Pr	VPRO
Zwaan, Dineke de	Ms.	Pr	De Gelderlander
NORWAY:			
Bjerkem, Brynjar	Mr.	F	Films from the South
Boysen, Atle	Mr.	D/Ta	Arthaus
Froeyseth, Arild	Mr.	D/Ta	As Fidalgo
Moland, Hans Petter	Mr.	Di	ZERO KELVIN
PALESTINA:			
Abu-Asad, Hany	Mr.	P	Ayloul Prods
Mashawari, Rashid	Mr.	Di	
PERU:			
Durant, Albert Chico	Mr.	Di/Sp/P	CORAJE
PHILIPPINES:			
Bautista, Ada	Ms.	F	NETPAC/Manila Film Festival
Ramos, Rhona	Ms.	F	NETPAC/Manila Film Festival
POLAND:			
Cembrzynska, Iga	Mrs.	D/P	Jerzy Skrzyszowski Film Polski LTD
Izydorczyk, Stan	Mr.	P/Sp/S/Ta	Heritage Cinema: BRUTE
Karpinski, Maciej	Mr.	P	Perspektywa Film Productions
PORTUGAL:			
Dijk, Theodore van	Mr.		Interwelt Ltd.
Gagnon, Rénee	Mrs.	D/S	Uniportugal
Ramos, Jorge Leitao	Mr.	Pr	Expresso
Vieira Marquez, Jose	Mr.	F	Fest. Int. de Cinema de Figueira da Foz
ROMANIA:			
Giurgiu, Tudor	Mr.	Di	(S)HE'S ALONE IN THE WORLD
RUSSIA:			
Abdoullaeva,	Mr.	Pr	
Agrafenina, Olga	Mrs.	P/D	Lenfilm Studios
Astachova, Ludmila	Ms.	Pr	St. Petersburg Channel 5
Astakhova, Ludmila	Ms.	Pr	Channel 5
Dondurei, Daniil	Mr.	Pr	Iskussivo Kino
Goloutva, Alexandr	Mr.	P	Lenfilm Studios
Ioussov, Vadim	Mr.	Ca	Bremer Inst.for Film and Fernseh
Kagarlitskaya, Anna	Ms.	Pr	Roscomkino
Mamontov, Alexander	Mr.	F	Lenfilm First Experimental Film
Maslov, Vladimir	Mr.	Di	THE WOODEN ROOM
Pavel, Lvov	Mr.	Pr	Channel 5
Plakhov, Andrei	Mr.	Pr	International Film Festival Sochi
Potemkin, Sergey	Mr.	Pr	'St. Petersburg Channel 5'
Potemkin, Vitaly	Mr.	Pr	Channel 5
Richdale, Kelly Aston	Ms.	Pr	Occidental TV Ltd
Roubanova, Irina	Ms.	P	Section Bulgare de la FIPRESCI
Yakovleva, Tatiana	Ms.	P/D/S/Ta/F	Centre Scip-Film

SENEGAL:			
Traoré, Mahama Johnson	Mr.	Di	LAMBAYA
SLOVAKIA:			
Biermann, Rudolf	Mr.	P	THE GARDEN
Ciel, Martin	Mr.	F	Festival Forum Bratislava
Dzurikova, Eva	Ms.	Pr	Slovak Film Institute
Sulik, Martin	Mr.	Di	THE GARDEN
Zvarik, Emil	Mr.	Fin	Film Fan
SLOVENIA:			
Brun, Miha	Mr.	Pr	Stop-Magazine
Hocevar, Danijel	Mr.	P/D/Ta	E-Motion Film
Kocjancic, Nerina	Ms.	O	Slovenian Film Fund
Leiler, Zenja	Ms.	Pr	Delo
Mali, Ziva Emersic	Ms.	Pr	
Srdic, Brana	Mr.	P/D/S	Aatalanta
Trsar, Tony	Mr.	Tp	RTV Slovenija
Zajec, Matjaz	Mr.	Ta	RTV Slovenija
SOUTH AFRICA:			
Key, Liza Jane	Mr.	P/F/Ex/Ta	South African International F.F.
Mphahlele, Madala		Tp/Ta	South African Broadcasting Corp.
Nathan, Jeremy	Mr.	P	Catalyst Films
SOUTH KOREA:			
E J-Yong,	Mr.	Di/Sp/P	MYSTERY OF KOREAN MASCULINE
Lee, Kwang-mo	Mr.	P/D/Ex/F	Korean Film Art Center
SPAIN:			
Arranz, Lluisse	Ms.	Ac	MEMORIES OF THE UNKNOWN
Bollaín, Iciar	Ms.	Di	HI, ARE YOU ALONE?
Bosch, Rosa	Ms.	F	London & San Sebastian Film Festival
Gandara, de la, Beatriz,	Ms.	P	Fernando Colomo: HI, ARE YOU ALONE?
Moreno, Josetxo	Mr.	D	Golem Distr. s/a
Prado Garcia, Jose Maria	Mr.	M	Filmoteca Española
Vidal, Nuria	Ms.	Pr/F	Film Fest Rotterdam/Spanish rep
SWEDEN:			
Almér, Gunnar	Mr.	Ex	Swedish Film Institute
Andersson, Willmar	Mr.	S/Ta	Willmar Andersson Film AB
Carlsson, Gunnar	Mr.	O	Swedish Film Institute
Enquist, Lena	Mr.	S	Swedish Film Institute
Hansson, Anders	Mr.	Pr	Göteborgs-Posten
Hedström, Kajsa	Ms.	D/Ex	Folkets Bio
Roos, Joakim	Mr.	Pr	Göteborg Posten
SWITZERLAND:			
Kuzhippallil, Mathew	Mr.	Tp/Ta	Schweizer Fernsehen D.R.S.
Leitner, Andrea	Ms.	Ex	Xenix Filmclub
Maino, Rosa	Ms.	Ex	Xenix Filmclub
Messel, Esther van	Ms.	P	Dschoint Ventschr AG
Pfister, Thomas	Mr.	Ex	Kino im Kunstmuseum
Regelien, Jochen	Mr.	Ac	SCHLARAFFENLAND
Saredi, Christa	Ms.	S	Christa Saredi World Sales
Seiler, Mathieu	Mr.	Di	STEFANIE'S PRESENT
Stern, Carola	Mr.	D	Filmcooperative Zürich
Tissi, Felix	Mr.	P/D	Balzli & Cie Filmproduktion
Verhoeven, Marcel	Mr.	Ex	Xenix Filmclub
SYRIA:			
Maleh, Nabil	Mr.	D/Sp/P	Ebla Productions: MURDER IN PINK
TAIWAN:			
Chen, Ruby	Ms.	P	HEARTBREAK ISLAND
Chiao Hsiung-ping, Peggy	Ms.	Pr	Taiwan Film Center
Han, Daphne	Ms.	Pr	United Evening News
Hsieh Shien-tang, Denys	Mr.	Ac	THE LONELY HEART CLUB
Hsu, Hsiao-ming	Mr.	Di	HEARTBREAK ISLAND
Li, Nien-Tsu	Mr.	Ta	Chinese Television System
Luo, Yimei	Ms.	DG	Central Motion Picture Corp.
Tsai Ming-liang	Mr.	Di	MY NEW FRIENDS
Tseng Ching-chao, Christophe	Mr.	P/D	Scholar Films Co, Ltd
Yee Chih-yen	Mr.	Di	LONELY HEARTS CLUB
Yu, Jane	Ms.	F	Taipei Golden Horse Film F.

THAILAND:

Bennett, Brian	Mr.	P	CASINO CAMBODIA
Chattri Chalerm Yukol	Prince	Di	DAUGHTERS/SALWEEN
Marshall, Fred	Mr.	P	SOUL OF THE MEKONG
Myint, Ko	Mr.	Di	SOUL OF THE MEKONG
Rojanachotikul, Thavatchai	Mr.	P	THE DUMB DIE FAST, THE SMART DIE SLOW
Theamtheabrat, Manotham	Mr.	Pr	Filmview Magazine, Inc.

TUNISIA:

Bouchoucha, Dora	Ms.	P	Journées Cinématographiques de Carthage
Bouzid, Dorra	Ms.	Pr	Journal Réalités
Letaief, Ibrahim	Mr.	P/S	Nomadis Images

TURKEY:

Ataman, Kutlug	Mr.	Di/Sp	LOLA AND BILIDIKID
Usakligil, Emine	Ms.	P/D/S/Ta	Mediamiks

UKRAINE:

Illenko, Mychail	Mr.	Di	FOOCHOW
------------------	-----	----	---------

UNITED KINGDOM:

Abell, Tom	Mr.	P	Dangerous To Know
Adams, Mark	Mr.	Ex	National Film Theatre (BFI)
Akomfrah, John	Mr.	Di/P	Black Audio Film
Alberstatt, Philip	Mr.	P/O	
Allen, Toby	Mr.	Pr	Moving Pictures International
Andrews, Paul	Mr.	Pr	The European
Benedek, Barbara	Ms.	Tp	BBC Television
Benshemesh, Caroline	Ms.	DG	Gur Corporation (UK) Ltd.
Botting, Clive	Mr.	F	Folkestone & Boulogne IFF
Burke, André	Mr.	Di/Sp	ABSOLUTELY POSITIVE
Calderwood, Andrea	Ms.	Tp	BBC Scotland
Cameron, Andy	Ms.	DG	University of Westminster
Clark-Hall, Steve	Mr.	P	Skyline Film & TV Productions
Clarke, Stephen J.	Mr.	Di	THE ANORAK GANG
Cox, Geoff	Mr.	D	M.I.H.K. Limited
Davies, Lindsay	Mr.	Ta	BBC Television, Prog. Acquisition
Downey, Mike	Mr.	Pr	Moving Pictures International
Dreier, Joe	Mr.	S	Hollywood Classics
Dwoskin, Stephen	Mr.	Di	DYN AMO
El Hagar, Khaled	Mr.	Di/Sp	Sahari Production Company: TOMORROW...
Engel, Andi	Mr.	D	Artificial Eye Film Company
Field, Simon	Mr.	D/Ex	ICA
Figgis, Mike	Mr.	Di	LEAVING LAS VEGAS
Finney, Angus	Mr.	Pr/O	Festival Film School
Fountain, Alan	Mr.	P/D/Ta	Mondial TV
Gibson, Ben	Mr.	P/S	British Film Institute
Goodridge, Mike	Mr.	Pr	Screen International
Griffiths, Keith	Mr.	P	Konick
Gutch, Robin	Mr.	Ta/Tp	Channel Four Television
Guerrasio, Stephanie	Ms.	Tp	BBC Television, Drama Department
Hyde, Karl	Mr.	Di	Tomato
Jenner, Jacqueline	Ms.	F	Folkestone & Boulogne IFF
Keen, Ben	Mr.	Pr	Screen Digest
Kelly, David	Mr.	P	First City
Kennedy, Anthea	Ms.	Di	HOLLYWOOD NOW....
Kennedy, Julia	Ms.	P/D/S	Cine Electra Ltd
Kirkhope, Tony	Mr.	D	Metro Tartan
Laciok, Raymond	Mr.	P	Gods of the Plague Productios
Lawson, David	Mr.	P	Black Audio Film
Luke, Ashley	Mr.	Ta/D	Channel Four/Dendy Films
MacKinnon, Gilles	Mr.	Di	SMALL FACES
Malcolm, Derek	Mr.	Pr	The Guardian
Marsh-Edwards, Nadine	Ms.	P	Xenos Pictures
Martin, Christian	Mr.	P/Sp	MSM Productions: ABSOLUTELY POSITIVE
Mata, Alain de la	Mr.	D	M.I.H.K. Limited
McBay, Paola	Ms.	P/D/F	
McTaggart, Ivan	Mr.	P	First Film Foundation
Mheylander, Nicolas	Mr.	Di	CITY OF THE LOST CHILDREN
Montford, Susan	Ms.	P	Gods of the Plague Productions
Peploe, Claire	Ms.	Di	ROUGH MAGIC
Perry, Simon	Mr.	Fin	British Screen
Playford-Denman, Heather	Ms.	S	Film Four International
Rayns, Tony	Mr.	Pr	Moderator
Robinson, David	Mr.	Pr	The Times
Rouda, Mohammed	Mr.	Pr.	Al Hayat
Schiller, Greta	Ms.	P	JEZEBEL PRODUCTIONS

Shani, Guy	Mr.	P/D/S	Shani Film Ltd
Solinger, Michael	Mr.	P/Sp	Bent Productions: ABSOLUTELY POSITIVE
Staniforth, Richard	Mr.	P	Persona Films
Stevens, Sylvia	Ms.	P	Faction Films
Tarr-Kirkhope, Eva	Ms.	D/F	Metro Tartan
Taylor, Claire	Ms.	S	Ciby Sales Limited
Thompson, Alison	Ms.	S	The Sales Company
Tierney, Gerard F.	Mr.	P	Projectile Productions
Vir, Parminder	Ms.	P/S	Formation Films Ltd.
Whitmore, John	Sir	Di	HERE COMES EVERYBODY
Wood, Graham	Mr.	Di	Tomato
Wood, Katarina	Ms.	O	Festival Film School
USA:			
Ahearn, Charles	Mr.	Di	ARTIST PORTRAIT VIDEOS
Annenberg, Eve	Ms.	Di	RISE AND FALL OF AN ALL-GIRL...
Atchley, Dana	Mr.	Di	NEXT EXIT
B, Beth	Ms.	Di/Sp/P	THE NAKED BRIDE
Barenholtz, Ben	Mr.	P	Barenholtz Corporation Inc.
Barminski, Bill	Mr.	Di	De-Lux'O
Béhar, Henri	Mr.	Pr	Le Monde/Fipresci-Jury
Bernstein, Howard	Mr.	P/Sp	Eureka Pictures
Bershen, Wanda	Ms.	DG/P/	Mondial Television
Bitomsky, Hartmut	Mr.	Di	PLAYBACK/Serge Daney lecture
Blackaby, Linda	Ms.	Di	Neighbourhood Film & Video Prods
Boydston, Michael	Mr.	Di	GATE TO THE MIND'S EYE
Braitman, Wendy	Ms.	P	EBS Productions
Brier, Margo	Ms.	DG	ITVS
Burres, Bruni	Mr.	F	Human Rights Watch Int Film Fest
Canosa, Fabiano	Mr.	O	Moderator
Capalbo, Marco	Mr.	Di	SANDMAN
Caruso, Rocco	Mr.	P/Sp	Caruso/Mendelsohn Productions: DELIA
Chenzira, Ayoka	Ms.	P/Sp	Open City Films: ALIEN CARD
Collier, David	Mr.	Di	VIRTUAL NIGHTCLUB
Crawford, Chris	Mr.	DG	UCLA extension
Davenport, Glorianna	Ms.	DG	MIT Media Lab
Davies, Mary	Ms.	Ma	Independent Feature Project
Davis-Miller, Paul	Mr.	P/D/Ta/F	Unapix Entertainment Inc.
Deocampo, Greg	Mr.	Co	Emergency Broadcast Network
Ehrenzweig, Michael	Mr.	Ma	EBS Productions
Feinstein, Howard	Mr.	Pr	free lance
Foster, Lilibet	Ms.	P	Asphalt Films
Frontain Bryant, Elaine	Ms.	P/Sp	Fred Berner Films: THE DYBBYK
Fuentes-Chao, René	Mr.	D	Cinevista
Gardner, Danielle	Ms.	Di	SOUL IN THE HOLE
Garvin, Thomas	Mr.	P/D/Fin	Ervin, Cohen & Jessup
Gayeton, Douglas	Mr.	Di	JOHNNY MNEMONIC
Gerrans, Jon	Mr.	P/D/Sp	Strand Releasing: I THINK I LOVE YOU
Gittens, Anthony	Mr.	F	Washington D.C. Int. Film Festival
Gold, Ari	Mr.	P/Di	FROG CROSSING
Goldman, Clint	Mr.	P	Industrial Light and Magic
Gordon, Kelly	Ms.	M	Hirschhorn Museum
Hansen, Lynda A.	Ms.	P/S/F	Laha Associates
Hartley, Hal	Mr.	Di	FLIRT
Hay, David	Mr.	Di	Angels & Exiles
Head, Ann	Ms.	DG	
Horrigan, Bill	Mr.	Ex	Wexner Centre for the Arts
Hu, Marcus	Mr.	P/Sp/D/S	Strand Releasing: I THINK I LOVE YOU
Jenkins, Bruce	Mr.	M	Walker Art Center
Jones, Kent	Mr.	DG	Cappa Films/Film Fest Rotterdam USA
Kaiser, Laura	Ms.	Ex	UCLA Film and TV Archive
Kerner, Ian	Mr.	Di	YOU DO THE VOODOO/EDDIE/THE CONVERSATION
Kirkley, Marcia	Mrs.	P	Homegrown Pictures
Kolodner, Eva	Ms.	P/Sp	Killer Films: STONE
Kuroiwa, Hisami	Ms/	P/Sp/D/S	Media Space Inc.: THE LEGEND OF PIG EYE
Kuzui, Fran	Ms.	P/D	Kuzui Enterprises Inc
Labbe, Cora	Ms.	S	McCann + Co Films
Lavoo, George	Mr.	P	LaVoo Productions
Lee, Cinque	Mr.	Di	NOWHERE FAST
Levine, Hank	Mr.	O	Eurimages
Lewenz, Liza	Ms.	Di/Sp	A LETTER WITHOUT WORDS
Lewin, Webster	Mr.	DG	De-Lux'O
Lidell, Wendy	Ms.	D	International Film Circuit, Inc.
Linde, David	Mr.	S	Miramax International
Liu, David	Mr.	Tp/Sp	ITVS: A LETTER WITHOUT WORDS
Luntz, Marian	Ms.	M	Museum of Fine Arts Houston
Macaulay, Scott	Mr.	P/Sp	Forensic Films: FIRST LOVE, FIRST RITES

Maggiore, Mike	Mr.	Ex	Film Forum
Mancia, Adrienne	Ms.	M	Museum of Modern Art
Mangold, James	Mr.	Di	HEAVY
Masone, Marian	Ms.	Ex	NY Film Fest/Film Society Lincoln Center
McCann, Tim	Mr.	S	Chappaqua Library
Mehrain, Thessy	Ms.	Di	The Taboo
Mendelsohn, Eric	Mr.	Di/Sp/P	DELIA
Myer, David	Mr.	P	International Cinema:CARMEN MIRANDA
Miller, Cindy	Ms.	P/Sp	Petite Trashed Productions: DIVINE TRASH
Miller, Richard	Mr.	P	Available Light: HEAVY
Montgomery, Jennifer	Ms.	Di	ART FOR TEACHERS OF CHILDREN
Morrissey, Paul	Mr.	Di	WOMEN IN REVOLT
Mulvhill, Ronald	Mr.	Pr	KPFC-Pacific Radio
Murtaugh, Mike	Mr.	DG	MIT Media Lab/MIT Media Lab
Musetto, Vincent	Mr.	Pr	New York Post
Now, Michael	Mr.	D	20th Century Fox
O'Donnell, Ronald	Mr.	Co	Emergency Broadcast Network
Payne, Roz	Ms.	Di	Newsreel
Pearson, Joshua	Mr.	Co	Emergency Broadcast Network
Peirce, Kimberly	Ms.	Di/Sp/P	Killer Films: STONE
Pentecost, Lloyd	Mr.	DG	UCLA extension
Perell, Tim	Mr.	P	Eureka Pictures
Pereths, Joy	Ms.	P/D/Sp	Montana Productions: A LETTER WITHOUT..
Peretz, Jesse	Mr.	Di/Sp	FIRST LOVE, FIRST RITES
Pollack, Sydney	Mr.	Di	SABRINA
Post, Gardner	Mr.	Co	Emergency Broadcast Network
Poul, Alan	Mr.	P	Boku Films: JENIPAPO
Rappaport, Mark	Mr.	Di	FROM THE JOURNALS OF JEAN SEBERG
Raynal, Jackie	Ms.	D/Ex	Coralie Films International Inc.
Rodrick, Michael	Mr.	S	McCann + Co Films
Rook, Robert	Mr.	DG	Emergency Broadcast Network
Rose, Sara	Ms.	P/D	Orion Pictures Corporation
Rosenbaum, Jonathan	Mr.	DG	Chicago Reader
Ross, David	Mr.	M	Whitney Museum of Am. Arts
Salazar, Wayne	Mr.	F	Hawaii Gay + Lesbian Film Fest.
Salwen, Hal	Mr.	Di	DENISE CALLS UP
Scarlet, Peter	Mr.	F	Int. San Francisco Film Festival
Schwarz, Charles	Mr.	DG	UCLA extension
Shamberg, Michael	Mr.	P	Cascado Studios
Shelley, Adrienne	Ms.	Ac/Di	Tiger Awards Jury
Shue, Elizabeth	Ms.	Ac	LEAVING LAS VEGAS
Sievernich, Chris	Mr.	P/S	Gray City
Skalski, Mary Jane	Ms.	P/Sp	Good Machine: LOLA & BILIDIKID
Smilow, Margaret	Ms.	P	Alternate Current Inc
Smolowitz, Marc	Mr.	P/Sp/D/Ex	Turbulent Arts: SAILING TO HAWAII
Solberg, Helena	Ms.	Di	CARMEN MIRANDA - BANANAS IS MY BUSINESS
Stein, Elliot	Mr.	Pr	Film Comment/Film Society/Village Voice
Stone, Judith	Ms.	Pr	
Therons, Emily	Ms.	DG	LA MURCIAIOLA
Tusk, Mark	Mr.	D	Miramax
Udris, David	Mr.	So	LA MURCIAIOLA
Vanouse, Paul	Mr.	Di	Consensual Fantasy Engine
Weeks, Andrew	Mr.	D	Northern Arts Entertainment, Inc
Weinbren, Graham	Mr.	Di	Sonata
Weiss, Bruce	Mr.	P	Cornerstone Films, Inc.
Young, Vanessa	Ms.	P	Double D Copyright

VIETNAM:

Dang Nhat Minh	Mr.	Di	THE RETURN/NOSTALGIA FOR COUNTRYLAND
Le Hoang An, Andrew	Mr.	Ta	Syndimed International
Le Hoang	Mr.	Di	LE COUTEAU
Ngo, Phuong Lan	Ms.	Pr	Vietnam Cinema Department
Tran,	Ms.	Ac	CYCLO/LA FEMME MARIEE/LA PIERRE....
Tran, Anh Hung	Mr.	Di	CYCLO/LA FEMME MARIÉE/Tiger Jury

EX-YUGOSLAVIA:

Tomin, Milos	Mr.	P/D	Bandur Film
Vuckovic, Miroljub	Mr.	P/D	Yugoslavian Film Institute

ZIMBABWE:

Bright, Simon	Mr.	P/Sp	Black & White Film Company: FLAME
Phiri, Joel	Mr.	P/Sp	Black & White Film Company: FLAME

III Evenementen

LIST OF EVENTS FOR THE INTERNATIONAL FILM FESTIVAL ROTTERDAM
- check daily newspaper for changes in programme -

THURSDAY JANUARY 25

- 10.00 am Luxor: special programme VPRO
5.00 pm Directors' drink in Festivalpaviljoen/Panoramaroom (by invitation only)
8.00 pm Worldpremière **Marie Antoinette is niet Dood in Lumière 1.**
9.45 pm Cocktail for Marie Antoinette is niet Dood given by Cinemien in Festivalpaviljoen/
Panoramaroom
10.00 pm Talkshow Jardin Room: Huib Stam meets Irma Achten, Antje de Boeck (director and actrice
Marie Antoinette is niet Dood, Mike Figgis and Elizabeth Sue (director and actrice Leaving
Las Vegas)
midnight Talkshow Jardin Room: Tony Rayns meets Arai Haruhiko (retrospective Kumashiro Tatsumi)

FRIDAY JANUARY 26

- 5.00 pm Directors' drink in Festivalpaviljoen/Panoramaroom (by invitation only)
8.00 pm Opening night Exploding Cinema in Nighttown
9.30 pm Reception NFM/IAF Festivalpaviljoen/Panoramaroom (by invitation only)
10.00 pm Talkshow Jardin Room: Jan Heijs meets Ning Ying (On the Beat) and Natalie Alonso Casale
(Memory of the Unknown)
midnight Talkshow Jardin Room: Theo van Gogh meets Hal Hartley (Flirt)

SATURDAY JANUARY 27

- 5.00 pm Directors' drink in Festivalpaviljoen/Panoramaroom (by invitation only)
5.30 pm Reception première **Meet Me in the Lady's Room** (by invitation only)
9.45 pm **Taschenkino** by Gustav Deutsch in de Unie
10.00 pm Talkshow in Jardin Room: Howard Feinstein meets Christopher Doyle, Tsai Ming-Liang (My
New Friends)
midnight Talkshow in Jardin Room: Theo van Gogh meets Jennifer Montgomery (Art for Teachers of
Children), Martin Sulík and Rudolf Bierman (The Garden)

SUNDAY JANUARY 28

- 1.00 pm CineMart Opening Lunch (CineMart participants only)
2.00 pm BFI Conference in Hilton Mercurius (behind closed doors)
2.30 pm **La Belle Dame sans Merci** by Germaine Dulac in Luxor with live music. Screening made
possible by Rotterdam Festivals
3.00 pm Presentation Hubert Bals' biography **Le Tigre Danse** in Lantaren 2 (by invitation only)
5.00 pm Directors' drink in Festivalpaviljoen/Panoramaroom (by invitation only)
5.30 pm Opening and presentation Christopher Doyle's photo exhibition, with Christopher Doyle and
Huib Stam in Festivalpaviljoen/Panoramazaal (by invitation only)
7.00 pm Press conference in Jardin Room: Emile Fallaux with Sergei Krikalev and Andrei Ujica
8.00 pm Worldpremière **Stalen Neuzen/Schijnsel** in Lantaren/Venster, (filmmaker present)
9.00 pm Reception for Stalen Neuzen given by NPS in Lantaren/Venster (by invitation only)
9.30 pm Reception NFM/IAF in Hotel Centraal for Schijnsel (by invitation only)
10.00 pm CineMart/Dutch Film Fund Opening Party in Hotel New York (CineMart participants only)
10.00 pm Talkshow in Jardin Room: Theo van Gogh meets G. v.d. Elst, A.F.Th. van der Heijden, Pierre
Bokma and Matthijs van Heijningen (Advocaat van de Hanen)
midnight Talkshow in Jardin Room: Jan Heijs meets Yee Chih-Yen (Lonely Hearts Club) and Helena
Solberg (Carmen Miranda-Bananas is My Business)

MONDAY JANUARY 29

- 9 am to 7 pm CineMart: Jardin & Upper Lobby, Rotterdam Hilton
9.30 am Festival Film School in Hilton Clubroom (registered participants only)
10.00 am BFI conference in Hilton Mercurius (behind closed doors)
11.30 am Holland Film Promotion Lunch in Kriterion (by invitation only)
1.00 pm CineMart lunch in Jardin Room (participants only)
2.00 pm Conference on Burma in Cooperation with the Burma Committee Netherlands in Hilton Jardin Room
5.00 pm **Sorrisi Asmatici - Fleurs du Destin** by Tonino de Bernardi in de Unie
5.00 pm Directors' Drink in Festivalpaviljoen/Panoramaroom (by invitation only)
6.00 pm Presentation and Cocktail of Maurits Binger Institute in Hilton Jardin Room
7.00 pm Dinner NOS in Doelencafé (by invitation only)
9.30 pm Cocktail Hivos in Festivalpaviljoen/Panoramaroom (by invitation only)
10.00 pm Talkshow in Jardin Room: Howard Feinstein meets Marcos Loayza (A Matter of Faith) and James Mangold (Heavy), and Lino Capolicchio (Boxers)
10.30 pm Worldpremière **Sur Place** by Paul Ruven, Lumière 1
11.00 pm Show Ken Ishii in Nighttown/Basement
midnight Cocktail NFM/IAF for Sur Place in Hotel Centraal (by invitation only)
midnight Talkshow in Jardin Room: Theo van Gogh meets Paul Ruven (Sur Place) and Eve Annenberg (Dogs, the Rise and...)

TUESDAY JANUARY 30

- 9 am to 7 pm CineMart: Jardin Room & Upper Lobby, Rotterdam Hilton
9.30 am Festival Film School in Hilton Clubroom (registered participants only)
1.00 pm CineMart lunch in Hilton Jardin Room (participants only)
2.00 pm Conference on Mekong in Hilton Jardin Room
3.00 pm ITVS screening in Lumière 4
5.00 pm Directors' Drink in Festivalpaviljoen/Panoramazaal
5.30 pm Presentation ITVS/BFI/Mondial and cocktail in Hilton Jardin Room
6.00 pm Citroën Cocktail in Festivalpaviljoen/Panoramazaal and screening (by invitation only)
9.30 pm Citroën dinner in Festivalpaviljoen/Panoramazaal (by invitation only)
10.00 pm Worldpremière **Sons** by Zhang Yuan lumiere 1
10.00 pm Talkshow in Jardin Room: Jan Heijs meets Tran Anh Hung (Cyclo) and Angela Schanelec (My Sister's Good Fortune)
11.00 pm Show 'Locust' in Nighttown/Basement
midnight Talkshow in Jardin Room: Huib Stam meets Zhang Yuan (Sons), Cinque Lee (Nowhere Fast), and Odetta Ciancarelli (La Murciaiola)

WEDNESDAY JANUARY 31

- 9.30 am Festival Film School in Hilton Club Room (registered participants only)
1.00 pm CineMart lunch in Hilton Jardin Room (participants only)
2.00 pm CineMart: Japan/China day
5.00 pm Reception by Embassy of Brazil in Festivalpaviljoen/Panoramaroom (by invitations only)
5.00 pm Directors' Drink in Festivalpaviljoen/Panoramaroom (by invitations only)
10.00 pm CineMart/Filmstiftung Nordrhein Westfalen Closing Party in Hotel New York (by invitation only)
10.00 pm Talkshow in Jardin Room: Howard Feinstein meets Jafar Panahi (White Balloon) and Marco Giordani (Pasolini)
midnight Talkshow in Jardin Room: Theo van Gogh meets Mark Rappaport (From the journals of Jean Seberg) and Christoph Schlingensief (United Trash)

THURSDAY FEBRUARY 1

- 5.00 pm Directors' Drink in Festivalpaviljoen/Panoramazaal (by invitation only)
6.00 pm Presentation of Filmnet Awards and cocktail in Jardin Zaal (by invitation only)
6.00 pm Karel Doing Program in Nighttown
10.00 pm Cocktail Dutch Circle of Film Critics in Festivalpaviljoen/Panoramazaal (Press only)
10.00 pm Talkshow in Jardin Room: Howard Feinstein meets Hal Salwen and Mikhail Illenko (Foochow)
midnight Talkshow Jardin Room: Huib Stam meets Mario Martone (L'Amore Molesto) and Gillies MacKinnon (Small Faces)

FRIDAY FEBRUARY 2

- 4.15 pm Worldpremière of *Jalan Raya Pos (De Grote Postweg)* in Lumière 2
5.00 pm Directors' Drink in Festivalpaviljoen/Panoramazaal (by invitation only)
7.00 pm Reception for *Jalan Raya Pos* offered by Pieter Huistee Producties in Festivalpaviljoen/Panoramazaal (by invitation only)
10.00 pm Talkshow in Nighttown: Art and Film with Chris Dercon, Davis Ross, Hartmut Bitomski
10.00 pm Talkshow in Jardin Room: Jan Heijs meets Péter Gothár (*The Outpost*) and Bernie IJdis (*De Grote Postweg*)
11.00 pm Show Electronic Broadcast Network (EBN) in Nighttown
midnight Talkshow in Jardin Room: Adrienne Shelley (Tiger Award Jury) and Bruce Sweeney (*Live Bait*)

SATURDAY FEBRUARY 3

- 5.00 pm Directors' Drink in Festivalpaviljoen/Panoramazaal (by invitation only)
6.00 pm Dinner Volkskrant in Hilton Jardin Room
10.00 pm Talkshow in Jardin Room: Huib Stam meets Dang Nhat Minh (*The Return and Nostalgia for Countryland*) and Sydney Pollack (*Sabrina*)
10.30 pm Presentation Polygram Tiger Awards and Citroën Award in Rotterdamse Schouwburg (by invitation only)
11.00 pm Grolsch Filmbal in Rotterdamse Schouwburg

SUNDAY FEBRUARY 4

- 9 am -10 pm Volkskrant Film Programme
10.00 pm Closing party IFFR (by invitation only)

IV CineMart

cinemart

CINEMART PROGRAMME

Sunday January 28, 1996

- 1 pm - 2 pm   CineMart Lunch: *Jardin Room / Hilton Hotel*
- 2 pm - 6 pm   Individual meetings scheduled for CineMart participants
- 2 pm - 6 pm   British Film Institute: Television Conference (closed meeting) in the Mercurius Room (Hilton Hotel)
- 10 pm   *CineMart Opening Party* at the *Hotel New York*, offered by Holland Film, Dutch Film Fund and CineMart: Buses available from the Hilton Hotel starting from 9.30 pm onwards.

Monday January 29, 1996

- 9.30 - 1 pm   *Festival Film School* (access only with Festival Film School badge)
Topics: "Development with Institution" and "Development Packaging". Location: *Club Room (Hilton Hotel)*
Panelists a.o.:
Ivan Mc Taggart (First Film Foundation, UK)
Wayne Clarkson (Canadian Film Centre, Toronto)
Francine Brücher (Pierre Grise Productions, Paris)
René Seegers (Lowland Beheer, Amsterdam)
- 10 - 1 pm   British Film Institute: Television Conference (closed meeting) in the Mercurius Room (Hilton Hotel)
- 9.30 am - 1 pm   Individual meetings scheduled for CineMart participants
- 1 - 2 pm   CineMart lunch: Jardin Room, offered by the newly founded *Film Fund Rotterdam*
- 2 - 6 pm   Individual meetings scheduled for CineMart participants
- 2 - 5 pm   *Panel discussion on Cinema in Vietnam, Cambodia, Laos and Thailand (Club Room / Hilton Hotel)*

Panelists a.o.:
Prince Chatri Chalermayukol (director *SALWEEN* and *DAUGHTERS*, Thailand)
Dang Nhat Minh (director *THE RETURN* and *NOSTALGIA FOR COUNTRYLAND*, Vietnam)
Brian Bennett (director *CASINO CAMBODIA*, Bangkok)
Ngo Phuong Lan (filmcritic, Vietnam)
- 5.30 - 7 pm   Presentation and Cocktail of the *Maurits Binger Institute*
Location: *Jardin Room*

Tuesday January 30, 1996

- 9.30 - 1 pm   *Festival Film School: "New Distribution Outlets" and "Niche Film Distribution"*. Location: *Club Room* (access only with Festival Film School badge)
Panelists a.o.:
Simon Field (ICA Projects, London)
Nicolaine den Breejen (Cinemien, Amsterdam)
Helen Loveridge (Fortissimo Film Sales, Amsterdam)
- 9.30 am - 1 pm   Individual meetings scheduled for CineMart participants
- 11 am - 1 pm   *The Virtual Film Festival*: On the VFFWeb surfers can pop into screening room, look at publicity stills and find information on filmmakers. The VFF is structured around a multiplex of rooms such as an Industry-specific room to propose, publicize and pitch new projects; rooms to hold press-conferences and a screening room to download clips about specific feature films and documentaries. A presentation on the use of internet for filmindustry people.
Location: *Nighttown, West Kruiskade 28*
- 1 - 2 pm   CineMart lunch: Jardin Room
- 2 - 5 pm   *Panel discussion on Burma* in cooperation with the Burma Centre Netherlands: economic and cultural liberalisation.
Location: *Club Room*. Moderator: Jan Tromp (De Volkskrant)
(Open to all)
Panelists a.o.:
Kyi Soe Tun (director *DOWNSTREAM*)
U Myint Soe (producer *DOWNSTREAM/A SMART LADY*)
Minka Nijhuis (freelance journalist Netherlands and Burma expert)
Dorothee Wenner (International Forum of Young Cinema Berlin and Burma expert)
- 2 - 6 pm   Individual meetings scheduled for CineMart participants
- 3 - 5 pm   *Screening of ITVS Showcase at Lumière 4*
- 5 pm   *Presentation of the Independent Television Service (ITVS)*, the results of the *BFI TV-conference* and *MONDIAL*, followed by a cocktail offered by ITVS, BFI and CineMart.
Location: *Jardin Room*

Wednesday January 31, 1996

- 9.30 - 1 pm   *Festival Film School* "Attracting the Audience" and "Marketing Case Study: *ANTONIA*". Location: *Club Room* (access only with Festival Film School badge)
Speakers a.o.
Michael Dwyer (The Irish Times, Dublin)
Hans de Weers (Bergen, Amsterdam)
Alison Thompson (The Sales Company, London)
- 9.30 - 1 pm   Individual meetings scheduled for CineMart participants
- 9.00 - 1 pm   *The Television Market in the Three China's*
Location: *Jardin Room* (Open to all)
Moderator: Tony Rayns
Panelists:
Christophe Tseng (Scholar Films, Taipei)
Yee Chih-yen (Spring Cinema, Taipei)
Virginia Leung (Media Asia Distribution, Hong Kong)
Li Nien-tsu (Chinese Television System, Taipei)
Hsu Hsiao-ming (Hsu Hsiao-ming Film Corporation, Taipei)
- 1 - 2 pm   CineMart lunch: *Jardin Room*
- 2 - 3.30 pm   *Possibilities for Co-Production and Acquisition in Japan: TV*
Location: *Jardin Room* (Open to all)
With: Mitchie Takeuchi (ARC Media, New York) and
Shimizu Shinichi (Hoso Bunka Foundation, Tokyo)
- 3.30. 4 pm   Tea break
- 4 - 5.30 pm   *Possibilities for Co-Production and Acquisition in Japan: Cinema*
Location: *Jardin Room* (Open to all)
Moderator: Wouter Barendrecht (Fortissimo, Amsterdam/Hong Kong)
Panelists a.o.:
Nishimura Takashi (A-Long, Tokyo)
Hisami Kuroiwa (Media Space, New York)
Asai Takashi (Uplink Co., Tokyo)
Araki Keiko (PIA Film Festival, Tokyo)
- 2 - 6 pm   Individual meetings scheduled for CineMart participants
- 10 pm   Filmstiftung Nordrhein-Westfalen/CineMart *Closing Party* at the *Hotel New York*. Buses available from the Hilton Hotel starting from 9.30 pm onwards.

Thursday February 1

- 9.30 - 1 pm   Individual meetings scheduled for CineMart participants
- 1 - 2 pm   CineMart lunch: Jardin Room
- 2 - 6 pm   Individual meetings scheduled for CineMart participants
- 6 pm   *FilmNet Script Award* handed out to the Best Script written by students of the Dutch Film Academy, followed by a *Reception* offered by FilmNet.
Location: Jardin Room / Hilton Hotel

Please do not forget to return the evaluation form before you leave.

V CineMart Projecten

Contents

Peter Brosens & Dorjkhaldyn Turmunkh ★ *State of Dogs*
André Burke ★ *Absolutely Positive*
Paul Cox ★ *Suicide of a Gentleman*
Gregorio Cramer ★ *Catorce días y catorce noches*
Maciej Dejczer ★ *Brute*
Peter Delpeut ★ *Felice... Felice...*
Eros Djarot ★ *Mereke Memanggil Saya Momoye*
Alberto Chico Durant ★ *Coraje*
E J-Yong ★ *Nahmsung eui Sinbi*
Mohammed Kamel El-Kalioubi ★ *Al Balda Al Okhra*
Radwan El Kashef ★ *La Suer des Palmiers*
Wain Fimeri ★ *Blue Rose*
Frouke Fokkema ★ *De Omweg*
Aurelio Grimaldi ★ *La Carne vi Uccide*
El Khaled Hagar ★ *Boukralina*
He Jianjun ★ *Shaizi*
Henri-François Imbert ★ *Voyage N° 2 - France 1996*
Attila Janish ★ *Hosszu Alkony*
Julius Kemp ★ *Blossi/810551*
Rajan Khosa ★ *Pavan-Nritya*
Michael Klier ★ *Der Rote Kakadu*
Clemens Klopfenstein ★ *Die Drei Gemmi*
Wolke Kluppel & Dave Monahan ★ *Wet*
Ricardo Larraín ★ *El Entusiasmo*
Nabil Maleh ★ *Murder in Pink*
Yuri Mamin ★ *Sailing to Hawaii*
Luc Moullet ★ *La Seule Solution*
Kal Ng ★ *DreamTrips*
Thaddeus O'Sullivan ★ *Ruling Passions*
Rafi Pitts ★ *The Road*
Jeremy Podeswa ★ *The Five Senses*
Nestor Sanz ★ *Emigration Condensation*
Tetsuo Shinohara ★ *Woman Quartet*
Ingrid Sinclair ★ *Flame*
Istvan Szábó ★ *Der Vulkan*
Various Directors ★ *2000, vu par...*
Chihyen Yee ★ *Xin Fu*

US SECTION

Kutlug Ataman ★ *Lola and Bilidikid*
Beth B ★ *The Naked Bride*
Ayoka Chenzira ★ *Alien Card*
Maggie Greenwald ★ *The Dybbuk (Between Two W*
Alice Lauren Lee ★ *The Legend of Pig-Eye*
Lisa Lewenz ★ *A Letter Without Words*
Eric Mendelsohn ★ *Delia*
Kimberley Peirce ★ *Stone*
Jesse Peretz ★ *First Love, Last Rites*
Brian Sloan ★ *I Think I Love You*
Steve Yeager ★ *Divine Trash*

VI **Bestuur, Staf en Parttime Medewerkers**

Bestuur	Felix Rottenberg, Hans van Beers, Kees Hin, Hugo Bongers, Roberto Payer, Han Bannink (heeft het bestuur in 1995 verlaten)
Directeur	Emile Fallaux
Adjunct directeur	Sandra den Hamer
Directie-assistentie	Carlie Janszen
Financieel manager	Geert Hoeven
Financiële administratie	Frank van Balen, Dineke Keemink
Bureau manager	Ank Steenbrugge
Secretariaat	Henriëtte Tabbers, Marja Grandia
Programma afdeling	Mirjam Klootwijk, Kim Op 't Veld, Marieke van de Pol
Programma adviseurs	Wouter Barendrecht, Denisa Strbova, Gertjan Zuilhof
Exploding Cinema	Kees Kasander, Femke Wolting, Bero Beyer, Susanne Gijsbers
First Festival	Gertjan Zuilhof, Mirjam Klootwijk, Marianne Bhalotra, Flora Vallenduuk (NFM), Olivia Buning (NFM)
Pers & Publiciteit	Paul Verstraeten, Saskia van Laar, Corinne lampen, Saskia Byvanck
Productie	Geert Hoeven, Gerrit Peters, Bero Beyer, Tom van der Loo, Petra Moes, Maarten van der Pluijm, Monica Lundström
Sponsoring	Carlie Janszen
Catalogus	Gertjan Zuilhof, Erwin Houtenbrink
Gastenservice	Carlie Janszen, Mieke Verhees, Sabine Terken, Odetta Ciancarelli, Ingrid van Ulden
CineMart	Wouter Barendrecht, Janette Kolkema, Sandra den Hamer, Doreen Boonekamp, Daan Gillis, Kam Wai Kui
Hubert Bals Fonds	Sandra den Hamer, Ilse Hughan, Marieke Brouwer
Rotterdam Film Fund	Marianne Bhalotra, Dick Willemse
Kassa	Rob van Doggenaar
Filmtechniek	Dick Moesker, Jan Leppink, Martin van Broekhoven, Kathinka Verhoeven
Filmcontrole	Niels Dekker, Peter van Hoof, Niels van Marle, Erwin van 't Hart, Inge Bouwman, Stan van Dam, Astrid Spaansen, Fred Pelon
Special Events	Sandra van Noord, Bidjai Bhairo

Festivalweekend Maastricht Jan Besselink, Sylvia Schoenmakers, Maarten van der Pluijm

Computerbeheer Nico Komen

Coördinatie internet-site Wim Wiegman (Kennis Werkt)

Ontwerp affiche Max Kisman

Festivalfoto's André Bakker, Folkert Helmus, Tineke de Lange

VII Sponsors

..

25th International Film Festival Rotterdam is supported by

de Volkskrant

CITROËN

VIII **Publieksenquete**

..

CITROËN audience award

Titel		
1	Angel Baby	1341 4.45
2	Au petit Marguery	934 4.44
3	Blue in the Face	1537 4.42
4	Kjaerlighetens kjötere / Zero Kelvin	982 4.39
5	Záhrada / The Garden	735 4.38
6	Terra Estrangeira / Foreign Land	539 4.31
7	Bombay	990 4.29
8	Dead Man	1057 4.28
9	Small Faces	827 4.25
10	Der Weg nach Eden	118 4.25
11	Helicopter String Quartet	117 4.22
12	Mecánicas Celestes / Celestial Clockwork	730 4.20
13	Maboroshi no hikari / Maborosi	284 4.16
14	Nostalgia for Countryland	170 4.14
15	Leaving Las Vegas	711 4.12
16	Rough Magic	537 4.06
17	Pasolini, un delitto italiano	752 4.06
18	Badkonak-e Sefid / The White Balloon	373 4.05
19	Middle of the Moment	290 4.03
20	Heavy	756 4.03
21	From the Journals of Jean Seberg	245 4.02
22	Salaam Cinema	344 4.01
23	Out of the Present	619 3.97
24	To Die For	1274 3.96
25	Ligzda / The Nest	236 3.94
26	Hkhagoroloi bohu door / It's a Long Way to the Sea	253 3.93
27	Hola, estás sola? / Hi, Are You Alone?	844 3.93
28	Nagisa no Sindbad / Like Grains Of Sand	507 3.93
29	Jenipapo	350 3.92
30	Soul in the Hole	300 3.92
31	Denise Calls Up	318 3.91
32	A comédia de Deus	304 3.91
33	A Great Day in Harlem	332 3.91
34	Clueless	637 3.90
35	Heat	252 3.89
36	Unzipped	384 3.89
37	Nadie hablará de nosotras cuando hayamos muerto / Nobody Will Talk About Us When We Are Dead	1137 3.89
38	Nobody's Fool	462 3.87
39	Qunian dongtian / Heartbreak Island	188 3.87
40	Bye-Bye	417 3.85
41	Tierische Liebe	289 3.85
42	Beyond Rangoon	221 3.84
43	Carmen Miranda - Bananas Is My Business	499 3.83
44	Jeffrey	234 3.82
45	Xích Lô / Cyclo	1023 3.82
46	To Vlemma tou Odyssea / Ulysses' Gaze	801 3.82
47	L' amore molesto	493 3.81
48	Kids	1066 3.79
49	Le Péril Jeune	142 3.78
50	Osobennosti Natsionalnoi Okhoty / Peculiarities of the National Hunt	258 3.78
51	Advocaat van de Hanen / Punk Lawyer	795 3.77
52	A Couch in New York / Un divan à New York	355 3.76
53	Para recibir el canto de los pajaros	224 3.76
54	Strange Days	442 3.76
55	Erzi / Sons	610 3.75
56	La Cérémonie	1149 3.75
57	When Mother Comes Home for Christmas	112 3.75
58	A részleg / The Outpost	354 3.72
59	Cuestión de Fe / Matter of Faith	933 3.72
60	Yao a yao, yao dao waipo qiao / Shanghai Triad	1230 3.72
61	Tokyo Fist	218 3.72
62	Marie Antoinette is niet dood / Marie Antoinette Isn't Dead	590 3.69
63	Salto al vacío	443 3.68
64	Last Summer in the Hamptons	776 3.67
65	Le Garçu	254 3.66
66	Casino	1302 3.65
67	Orson Welles: the One-Man Band	220 3.64
68	Ya Donia Ya Gharani / Life... My Passion	307 3.62
69	N'oubliez pas que tu vas mourir	208 3.57

CITROËN audience award

70	Neurosia - 50 Jahre pervers / Neurosia - 50 Years of perversity	290	3.56
71	Desolation Angels	701	3.51
72	Stefanies Geschenk / Stefanie's Present	331	3.51
73	Shin Kanashiki Hitman / Another Lonely Hitman	356	3.51
74	Minjing gushi / On the Beat	535	3.50
75	Daughters	332	3.50
76	Il mondo alla rovescia / The Upside Down World	143	3.49
77	Foochow	350	3.49
78	No Rio das Amazonas / On the River of the Amazons	284	3.49
79	Repubblica Nostra	115	3.48
80	Il verificatore / The Investigator	834	3.47
81	Muriel	199	3.46
82	Live Bait	196	3.46
83	Besos y Abrazos / Hugs and Kisses	316	3.45
84	Flirt	1515	3.44
85	Tokiwa-so no seishun / Tokiwa - the Manga Appartment	188	3.43
86	Haonan haonu / Good Men, Good Women	220	3.43
87	Yndio do Brasil / Our Indians	172	3.42
88	Matanga	191	3.40
89	La Murciaiola	167	3.39
90	Main-Ma-Le Thein Kywe / A Smart Lady	184	3.37
91	The Doom Generation	868	3.36
92	Pugili / Boxers	266	3.33
93	Isharit Murur / Traffic Lights	279	3.32
94	Safe	458	3.32
95	Toyour el zalam / Birds of Darkness	227	3.32
96	Gonin	532	3.31
97	Koridorius / The Corridor	224	3.30
98	Schlaraffenland	236	3.28
99	The Addiction	461	3.28
100	Wrzecziono czasu / Spinning Wheel of Time	240	3.27
101	Jimo Fangxin Julebu / Lonely Hearts Club	616	3.27
102	Le Couteau / Luoï Dao	235	3.26
103	Dogs; the Rise and Fall of an All-Girl Bookie Joint	602	3.22
104	Bo no Kanashimi / Like a Rolling Stone	169	3.22
105	O Convento / The Convent	789	3.20
106	Haut bas fragile	448	3.13
107	Perfume de Gardênia / Scent of Gardenia	192	3.13
108	Tokyo Skin	331	3.10
109	Georgia	850	3.10
110	Sur place	336	3.08
111	Indradhanura chhai / The Shadows of the Rainbow	235	3.07
112	Rubber's Lover	133	3.07
113	Elle / Her	478	3.06
114	Lunatic	198	3.04
115	Schijnseï	132	3.02
116	Nowhere Fast	331	3.00
117	Memoria de lo desconocido / Memory of the Unknown	615	2.97
118	Hades	227	2.96
119	O Mandarin / The Mandarin	108	2.53
120	United Trash	233	2.43
121	Art for Teachers of Children	169	2.32
122	Das Glück meiner Schwester / My Sister's Good Fortune	508	2.21
123	Karura no Yume / The Dream of Garuda	151	2.19

**INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL
ROTTERDAM**

P.O. BOX 21696
3001 AR Rotterdam
Telephone +31.10.4118080
Fax +31.10.4135132
E-mail: iffr@luna.nl
Web site: <http://www.iffrotterdam.nl>

